

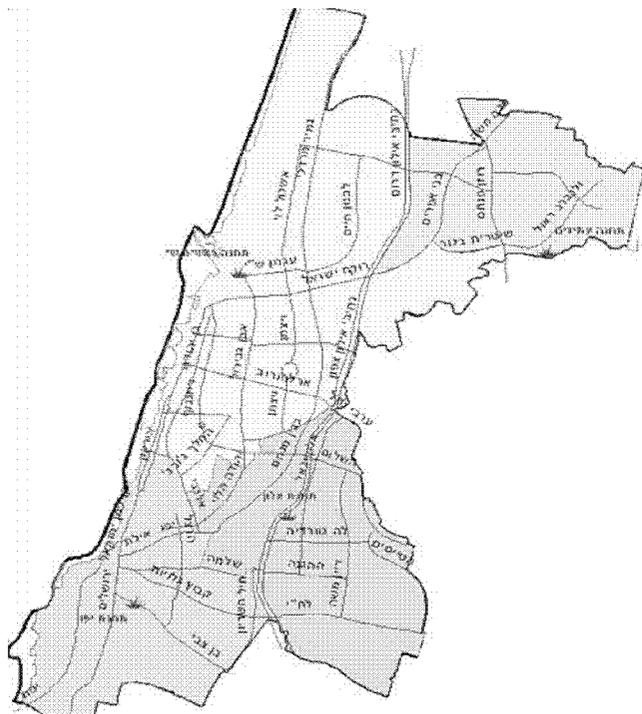
מחלקת כיבוי אש

כללי

1. המחלקה לכיבוי אש פועלת במסגרת חוק שירותי כבאות תשי"ט-1959 ותקנותיו.
2. תפקידיה של רשות הכבאות הוגדרו בסעיף 2 לחוק שירותי הכבאות, תשי"ט-1959, לפיו "רשות כבאות חייבת להבטיח את שירותי הכבאות לכיבוי דלקות בתחומה ולמניעת דלקות או את התפשטותן לתחומה או מעבר לתחומה וכן להצלת נפש ורכוש".
3. מחלקת כיבוי אש כפופה מינהלית לחטיבת התפעול בעירייה וכפופה מקצועית לנציבות כבאות והצלה ארצית במשרד הפנים.
4. המחלקה מונה כ- 130 עובדים, הפועלים ב- 4 תחנות כיבוי כדלקמן:

שיעור מהסה"כ	מספר אירועים (שנת 2008)	תאור הפעילות	תחנת כבוי אש
41.1%	2,565	נותנת מענה לצפון ומרכז העיר. בתחנה זו ממוקמים מוקד מבצעי ומטה הכבאות.	תחנה שי (תחנה ראשית)
33.4%	2,085	נותנת מענה לאזור יפו ודרום ומרכז העיר.	תחנת יפו
25.2%	1,574	נותנת מענה למרכז ומזרח העיר.	תחנת אלון
0.2%	13	תחנה שהחלה לפעול ב- 9/08 ונותנת מענה לצפון העיר.	תחנת עתידים

להלן מפת העיר ופריסת התחנות וגבולות הגזרה של כל תחנה:



מקרא (לתחומי אחריות):

תחנה שי (תחנה ראשית)
תחנת יפו
תחנת אלון
תחנת עתידים



9. להלן התפלגות חיובי מחלקת הכבאות בהתאם לפעילויות השונות:

2009 מ- 1.1.09 ועד 31.7.09		2008 מ- 1.1.08 ועד 31.12.08		פעילות
ממוצע חודשי (₪)	לתקופה של 7 חודשים (₪)	ממוצע חודשי (₪)	לתקופה של 12 חודשים (₪)	
485,490	3,398,433	363,764	4,365,170	מדור מניעת דלקות
44,827	313,792	51,316	615,797	מבצעים
9,624	67,367	6,890	82,679	אבטחת אירועים
2,758	19,307	2,355	28,266	חקירת שריפות
360	2,520	1,096	13,157	הדרכה
543,059	3,801,419	425,421	5,105,069	סה"כ חיובים

מנהל המחלקה הוסיף בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי חיובים שהועברו ממדור מניעת דלקות בשנת 2007 היו בסך של 3,252,103 ₪. החיובים שהועברו בין החודשים 1-11.2009 היו בסך כולל של 4,633,533 ₪. עלייה בחיוביים נעשתה ללא עליה בכמות כוח אדם-מפקחים.

10. מחלקת כיבוי אש פעולת במסגרת רגולטורית ענפה ובכלל זה:

- א. חוק שירותי כבאות, תשי"ט-1959.
- ב. חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968.
- ג. הוראות מכ"ר (מפקח כבאות ראשי).
- ד. חוק הבטיחות במקומות ציבוריים, תשכ"ג-1962.
- ה. תקנות איגוד רשויות מקומיות לשירותי כבאות, תשנ"ג-1993.
- ו. תקנות שירותי כבאות.

11. הביקורת והליך איסוף הממצאים בוצעו במהלך המחצית השנייה של שנת 2009.

12. במהלך איסוף הממצאים נפגשה הביקורת, בין היתר, עם מנהל מחלקת כיבוי אש, סגן מנהל המחלקה, קציני משמרת, מנהל מדור מניעת דלקות, קצין מנהלה, קצין רכש ולוגיסטיקה, קצין טכני, קצין חקירות, קצין חומ"ס מרחבי, מפקחים ומהנדסים במדור מניעת דלקות, אחראי מערכת נוכחות, מפקח רשת מים, מתאמים במדור מניעת דלקות, אחראית הנהלת חשבונות ותקציב ועוד.



13. צוות הביקורת ביצע ניתוח מעמיק ורחב של בסיסי הנתונים המשמשים את מחלקת הכבאות בכלל זה: יצירת סביבת Test של מערכת היומן המבצעי, מערכת המידע של מדור מניעת דלקות, בסיסי הנתונים לקביעת תוכניות העבודה במדור מניעת דלקות, בסיסי נתונים ממחלקת הארנונה, בסיסי נתונים של נוכחות העובדים, בסיסי הנתונים לגבייה מאגף לגביית אגרות ודמי שירותים (להלן: "אגד"ש") ועוד.

14. הביקורת אספה, עיינה וניתחה קבצי מחשב, מסמכים שונים, חוקים הוראות ונהלים.

המערך המבצעי

מבוא

15. פעילות מחלקת כיבוי אש בתחום המבצעים מוסדרת באמצעות נהלי מכ"ר (מפקח כבאות ראשי) - פרק 200 מבצעים: "נוהל הפעלה מבצעית בשירותי הכבאות וההצלה" (להלן "נוהל מכ"ר").

נוהל מכ"ר קובע מדיניות ארצית לארגון הפעילות המבצעית בכיבוי אש בין היתר בנושאים הבאים: משמרות, איוש כבאים, שגרה ופעילות באירועים מבצעיים, ציוד, פיקוד, דווח, תחקור, וניהול חדר המבצעים.

16. לאור נהלי המכ"ר הארצי, עוגנו במחלקת כיבוי אש בעיריית תל אביב - יפו סט נהלי עבודה בתחום המבצעים. נהלים אלו כוללים הנחיות בתחום הפעלת צוותי הכיבוי.

17. הפעלת כוחות הכיבוי במרחב, מבוצעת באמצעות מוקד מבצעי המאויש 7/24. המוקד מהווה זרוע השליטה המבצעי והניהולי של הכבאות.

18. במוקד המבצעי מותקנת מערכת "יומן מבצעי". במערכת ה"יומן המבצעי" נרשמות בזמן אמת כל הפעילויות שבוצעו בכיבוי הן המבצעיים והן המנהלתיים (כדוגמת: תיעוד קבלת קריאה מאזרח, מועד יציאת רכבי הכיבוי לאירוע, דיווחי קשר, כל הדיווחים באירוע מבצעי, הכבאים במשמרת וציוות שלהם לרכבי כיבוי, מועד יציאה וכניסה של כל כבאי מהתחנה, תנועה מנהלתית וכד').

19. הניהול המבצעי של הכבאות מבוצע באמצעות 3 משמרות. מינימום כבאים ("קו אדום") במשמרת בשנת 2009 (לאחר פתיחת תחנת כיבוי עתידיים) מסתכם ב- 24 כבאים מבצעיים.

20. ניהול המשמרות מבוצע באמצעות מפקד משמרת בתחנה הראשית ו- 4 קצינים אשר חלקם בתחנות האזוריות.

21. בהתאם לדיווח של מחלקת כיבוי אש לנציבות כיבוי אש ארצית, מחלקת הכבאות טיפלה במהלך שנת 2008 בכ- 6,200 אירועים, מתוכם כ- 440 אירועי שריפה. מדי יום מטפלת מחלקת הכבאות ב- 1.5 אירועי אש בממוצע ובכ- 20 אירועים אחרים.



22. אירועי הדלקות מקוטלגים ל- 4 רמות.

א. אירוע רמה 1 הנמוך ביותר - כדוגמת שטיפת כביש, הורדת חתול מעץ וכד'.

ב. אירוע רמה 4 הגבוה ביותר - כדוגמת אירוע דלקה מהותי בבניין וכד'.

ממצאים

ניהול משמרות וכווננויות מבצעיות

23. נמסר לביקורת כי קיימת החלטה פנימית של מפקד המחלקה, לפיה שיבוץ כבאים בתחנות הכיבוי יבוצע בסבב של אחת ל 4 חודשים וזאת מאמצע שנת 2007 באופן שיבטיח כי כבאי התחנה יכירו את הפעילות בכל מרחב תל אביב - יפו.

מבדיקת השיבוצים של הכבאים בתקופה 1.6.2007 ועד 12.7.2009 עלה, כי קיימים כבאים אשר במשך תקופות ארוכות לא שובצו בתחנות מסוימות כנדרש.
לשם המחשה:

נ. ח. - החל משנת 2006 (מועד הבדיקה), שובץ בתחנה ראשית ובתחנה א' בלבד.

מ. ל. - החל משנת 2006 (מועד הבדיקה), שובץ בתחנה ראשית ובתחנה א' בלבד.

א. פ. - במהלך שנת 2008 שובץ בתחנה א' ובתחנה הראשית בלבד.

ג. א. - במהלך שנת 2008 שובץ בתחנה א' ובתחנה הראשית בלבד.

י. מ. - במהלך שנת 2008 שובץ בתחנה א' ובתחנה הראשית בלבד.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי העובדים ששובצו בתחנה ראשית ובתחנה א' בלבד הינם מפעילי מנוף, הסבב מוגבל משיקולים וצרכים מבצעיים, מפעיל מנוף יכול להיות משובץ רק בתחנה ראשית ובתחנה א'.

24. בהתאם לסעיף 4.4.5 לנוהל מכ"ר "במשמרת יהיו מינימום עובדים בהתאם להחלטת מפקד השירות ובכפוף לאישור נציב כבאות והצלה/מפקח כבאות ראשי".

תקן הכבאים המבצעי (להלן: "קן אדום") הינו כדלקמן:

במכתב שהוצא מנציבות כבאות ראשית בשנת 2004 נקבע, כי תקן קו אדום יהיה 20 כבאים למשמרת.

בנוהל פנימי נקבע כי תקן קו אדום יהיה 22 כבאים בכל משמרת.

בעדכון הנוהל הפנימי מתאריך 10/08 (בעקבות פתיחת תחנת עתידים) נקבע ע"י מנהל המחלקה - כי תקן קו אדום יהיה 24 כבאים בכל משמרת.



ממצאים והערות:

אין תיעוד לאישור נציב כבאות ראשי לקביעת קו אדום של 24 כבאים, כפי שנקבע על ידי מפקד הכבאות במהלך חודש 10/08 וכפי שגודרש בהוראות המכ"ר.

מסקירת הרישומים במערכת היומן המבצעי של מחלקת כיבוי אש ושל ניהול המשמרות בדפי נוכחות של מפקדי המשמרות נמצאו מקרים, בהם לכאורה, מספר הכבאים במשמרת (בהתאם ליומן המבצעי) לא תאם לקו אדום.

מבדיקת הנתונים עם מפקד הכבאות עלה, כי בפועל נכחו מספר כבאים בהתאם לקו אדום (אין ירידה מקו אדום), אך הנ"ל לא קיבל ביטוי נאות רק בהיבט רישומי במערכת היומן המבצעי. בין היתר, לאור החלפות ושינויים של הכבאים במשמרות שלא עודכנו במערכת היומן המבצעי ולא בדפי הנוכחות של מפקדי המשמרות.

להלן דוגמאות למספר הכבאים במשמרת בהתאם לרישומים ביומן המבצעים:

ס'ה"כ	כבאים במערכת היומן המבצעי והמשויכים לרכבי כיבוי											יום בשבוע	תאריך	
	ראש צוות מבצעים	ראש צוות	קצין תחנת יפו	קצין תחנת אלון	קצין תחנה	קצין משמרת	קצין חילוץ והצלה	סמל מבצעים	סגן ראש צוות	סגן קצין משמרת	כבאי			משמרת
קו אדום – 24 כבאים														
21		2	1						2	2	14	ב	ש	28/03/09
22		3	1						2	2	14	ב	ר	03/04/09
23		1	1	1			1		3	1	15	א	ש	13/06/09
23	1	1	1						2	2	16	ב	ש	24/01/09
21	1	2				1			2	3	12	ב	ש	01/11/08
קו אדום – 20 כבאים														
16		1						1	1		13	א	ה	28/02/08
17	1	3	1						1		11	ב	ה	11/09/08
19		3	1				1		3	1	10	ג	ר	18/04/08



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

1. "במועדים שהוצגו בדוח מספר הכבאים בפועל, לא ירד מתחת ל- 20 כבאים עד תאריך 8/08 ו- 23 כבאים החל מתאריך 10/08.

2. מפקד המחלקה הנחה את מפקדי המשמרות להקפיד, שמערכת היומן המבצעי תשקף באופן נאות את שם ומספר הכבאים שהיו בפועל, ובכל תגבור ושינויים בצוותי הכבאות, הנ"ל יעודכן באופן שוטף במערכת היומן המבצעי.

3. אכן אין אישור של נציב הכבאות להחלטה של מחלקת הכבאות להגדרת קו אדום של 24 כבאים. הנ"ל יעלה לדיון בפגישה הקרובה עם נציב כבאות ראשית.

4. יש הבנה בין מפקד המחלקה, סגן מפקד ומפקדי המשמרות שניתן לרדת מתחת ל- 24 כבאים המוגדרים בנוהל הפנימי ל- 23 כבאים (יציאה לחופשה של מפקד/סגן מפקד משמרת)."

25. הביקורת ניתנה את כמות האירועים בהם השתתף כל כבאי במהלך השנתיים וחצי האחרונות (בתקופה מ- 1/1/2007 ועד 12/7/2009).

להלן דוגמאות לכבאים להם ממוצע פעילות נמוך:

ממוצע אירועים רבעוני	חודש פעילות										תפקיד	רבעון שם
	2/09	1/09	4/08	3/08	2/08	1/08	4/07	3/07	2/07	1/07		
25	15	17	10	17	24	25	30		20	67	סגן ראש צוות	י. ק.
27	14	27	29	29	38	25	50	7	20	27	סגן ראש צוות	א. ר.
33	21	31	34	32	46	53	38	6	14	52	סגן ראש צוות	י. ד.
38	23	30	46	29	60	56	37	28	37	30	כבאי	ג. ח.
48	60	39	60	49	31	52	64	28	25	69	כבאי	מ. ל.
57	54	48	15	40	68	77	64	59	91	58	כבאי	א. ג.
58	65	44	41	31	57	80	67	60	47	91	כבאי	ש. ו.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "י.ק. ו- א.ר משמשים כסגן קצין משמרת, על כן יוצאים לאירועים 3 ו- 4 בלבד. כל שאר הדוגמאות שניתנו בטבלה הינם כבאים המשמשים כמפעילי מנוף היוצאים עפ"י הוראות מכ"ר לאירועים בעלי דרגות סיכון 3 ו- 4 בלבד. למח' כיבוי אש אין את היכולת להפיק דוח שכזה, שעשוי להיות שימושי בבחינת פעילות הכבאים לאורך זמן."



להלן דוגמאות ממוצע פעילות גבוה:

ממוצע רבעוני	2/09	1/09	4/08	3/08	2/08	1/08	4/07	3/07	2/07	1/07	רבעון שם
95	63	102	97	110	120	109	110	87	68	85	י. א.
96	106	85	74	91	81	104	105	103	108	104	א. פ.
97	113	84	72	88	97	47	139	129	104	93	א. ס. ט.
98	90	52	60	119	142	124	49	104	169	74	א. ש.
101	101	32	115	112	93	118	138	94	115	92	י. מ.
104	129	74	85	76	130	87	81	134	117	126	י. ר. א.

הביקורת מציינת כי דוח תפוקות יכול לשמש ככלי בקרה וכלי ניהולי בידי מנהל המחלקה. מנגד קיימים כבאים אשר ממוצע הפעילות הרבעוני שלהם גבוה.

הפעלה מבצעית

26. אירועים מבצעיים מקוטלגים ל- 4 דרגות סיכון. שיוך האירוע לדרגת הסיכון הינו בהתאם לקריטריונים המפורטים בנוהל מכ"ר.

נוהל מכ"ר (סעיף 6.5) קובע, את הגורמים שבאחריותם לפקד על האירוע המבצעי, זאת בהתאם לדרגת הסיכון כדלקמן:

דרגת סיכון	מפקד האירוע
4	מפקד המשמרת, וזאת עד להגעתו של מפקד השירות או סגנו או קצין המבצעים למקום האירוע.
3	מפקד המשמרת סגנו או מפקד תחנת המשנה שבשטחה האירוע.
2 – 1	מפקד הצוות בעל הדרגה הבכירה/הוותיק ביותר.



27. ממצאים והערות:

א. הנוהל הפנימי של מחלקת הכבאות מגדיר, כי באירועים ברמת סיכון 4 מפקד האירוע הינו קצין המשמרת או סגנו.

הנ"ל בניגוד להוראות המכ"ר הארציות בתחום המבצעי המחייבות את הכבאות.

הקלה מהוראות המכ"ר אינן בסמכות מחלקת הכיבוי.

ב. הביקורת ביצעה ניתוח ממוכן של כל האירועים ברמת סיכון 4 (דרגת הסיכון הגבוהה ביותר המעידה על אירועים מהותיים) שהתרחשו במרחב תל אביב – יפו בתקופה שבין 1.1.07 ועד 12.7.09 (238 אירועים).

מניתוח הנתונים ניתן ללמוד, כי במספר רב של אירועים (184 אירועים המהווים כ- 77% מהאירועים ברמת סיכון 4), מפקד האירוע שנכח בפועל לא תאם להנחיות נציבות כבאות ראשית לפיקוד על אירועים מבצעיים.

מניתוח הנתונים ניתן ללמוד, כי במרבית האירועים המבצעים (112 מתוך 238 המהווים כ- 47% מהאירועים ברמת סיכון 4), מפקד האירוע שנכח בפועל לא ענה אף להגדרות שנקבעו במחלקת הכבאות המקלות מההגדרה של נציבות כבאות ראשית (כמפורט בסעיף א' לעיל) לפיקוד על אירועים מבצעיים.

להלן תוצאות ניתוח הנתונים:

1) ב- 112 אירועים ברמת סיכון 4 (כ- 47% מהאירועים) - לא נכחו המפקד, סגנו, מפקד המשמרת או סגן מפקד המשמרת כנדרש. (באירועים אלה פיקד על המשמרת מפקד הצוות בלבד).

2) ב- 184 אירועים ברמת סיכון 4 (כ- 77% מהאירועים) - לא נכחו המפקד, סגנו או מפקד המשמרת. (באירועים אלה פיקד על המשמרת סגן מפקד המשמרת בלבד).

3) רק ב- 23 אירועים (כ- 10% בלבד) ברמת סיכון 4 - נכחו המפקד או סגנו.

4) רק ב- 54 אירועים (כ- 23%) ברמת סיכון 4 - נכחו המפקד, סגנו או מפקד המשמרת.

נמסר לביקורת על ידי מפקד המחלקה, כי רמת הסיכון של אירועים מוגדרים בהתאם לדיווח הראשוני המתקבל במבצעים. לעיתים לאחר תחילת האירוע וקבלת פרטים ראשוניים ובהתאם לשיקול דעת של המפקד, לא נדרשת נוכחותו.



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. מוקד המבצעים אחר כנקודת חורפה מבצעית ע"י מפקדי הכיבוי והוצג למנכ"ל העירייה כנושא לשיפור במהלך חודש 12/09.

ב. מחלקת כבאות והצלה התבקשה להציג למנכ"ל תוכנית אופרטיבית לשיפור מידי של מוקד המבצעים.

ג. מערכת היומן המבצעי אינה מאפשרת ליומנאי הגדרת ארוע באופן מדוייק ולכן שריפה לדירה המהווה חומרת ארוע בדרגה 3 מכסה מספר רב של מקרים אשר חומרתן נמוכה (שריפה במתקן חיצוני) ומכאן ניתוח הטבלה אינו משקף את כמות הארועים. לדוגמא: ארוע שמוגדר דרגת 3-4 מתאריך 08/07/09 מספר 0110/07/209. דרגת סיכון מוגדרת במערכת 4, אך בפועל מפקד המשמרת עפ"י הערכתו הוריד את דרגת הסיכון ל-2 כך שרק צוות אחד הוזנק וטיפול בארוע. בארוע מסוג זה אין צורך בהקפצת מפקד / סגן מפקד משמרת.

ד. על מנת לבצע הליך בקרה יעיל הוחלט ע"י מפקדי הכיבוי, כי מדי בוקר תבוצע בדיקה ע"י עוזר קצין מבצעים שהיומן המבצעי משקף באופן נאות את האירועים שהתרחשו בפועל במהלך המשמרת. הבדיקה ובהבקרה תכלול בין היתר את רמת הסיכון, סד"כ הכוחות שהופעל ותאימות לנוהל מכ"ר/נוהל מחלקת כיבוי אש. השינויים שיבוצעו על ידי עוזר קצין מבצעים לא ימחקו את ההזנה המקורית אלא תתווסף כשורת בקרה נוספת."

28. בסעיף 6.6.2 בנוהל מכ"ר נקבע בין היתר כדלקמן: "עם הישמע את האזעקה, יזנקו הכבאים אל

רכבי הכיבוי כשהם ממוגנים בצידוד מגן מלא בהתאם לסוג האירוע". (הדגשה: של הביקורת).

משיחות שקיימה הביקורת עם כבאים מבצעים עולה, כי הנוהג הקיים בפועל הינו יציאה לאירוע ללא מיגון מלא. כמו כן ראינו תמונות באתר האינטרנט של נציבות כבאות ראשית בהם מקרים שכבאים מצולמים במהלך אירועים שאינם ממוגנים כהלכה.

נמסר לביקורת כי השלמת המיגון מבוצעת בשטח האירוע עצמו.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. קיים הליך שיפור מתמיד בנושא ההתמגנות ומודעות של הכבאים לנושא המיגון האישי.

ב. ישנם מקרים חריגים של כבאים אשר משיקולים מבצעיים לא ממוגנים כנדרש. אירועים חריגים אלה מטופלים ע"י מפקדי הכבאות."

29. בהתאם לסעיף 6 לנוהל מכ"ר בתחום המבצעי: "עם קבלת הודעה על אירוע, באחריות מפקד

המשמרת או סגנו שיגור הכוחות לאירועים בהתאם לפק"ל". הזנקת כוחות לאירועים תתבצע

בהתאם לדרגות הסיכון כמפורט בספח ב' לנוהל מכ"ר.



בנוהל מצוין במפורש, כי "מפקד המשמרת רשאי לשגר כוחות מעבר למצוין בטבלה הנ"ל על פי שיקול דעתו". הביקורת מדגישה כי לפי נוהל מכ"ר, אין סמכות למחלקת הכיבוי לשגר פחות כוחות מהקבוע בנוהל מכ"ר.

30. ממצאים והערות:

א. מניתוח שהביקורת ביצעה עולה, כי באירועים רבים מספר רכבי הכיבוי המשוגרים לאירוע נמוך ואינו תואם לנדרש בנוהלי מכ"ר להפעלת כוחות מבצעיים.

לשם המחשה: בתקופה שבין 1.1.07 ועד 12.7.09 נמצאו **173** מקרים, בהם שוגר **רכב כיבוי אחד** לאירוע ברמת סיכון 3 או 4 - בעוד שנדרש לשגר 2 רכבי "סער" (משאית כיבוי מבצעי ייעודי עם מנוע דיזל 15 טון) ובנוסף רכב "ניץ"/"נשר" (משאית כיבוי יעודית מנוע דיזל בה מותקן סולם הידראולי).

להלן דוגמאות למקרים בהם נשלח רכב כיבוי אחד בלבד ולא כפי שנדרש בנהלים המבצעיים:

מספר אירוע	תאריך	תאור	הערות	רמת סיכון
2009070167	11/07/09	יציאה לשריפה	שריפה במבנה.	4
2009070110	08/07/09	יציאה לשריפה	שריפת מזגן.	4
2009070044	03/07/09	יציאה לשריפה	שריפת מנוע של מזגן.	3
2009060484	30/06/09	יציאה לשריפה	בעירת מקרר בדירת מגורים.	3
2009060351	21/06/09	יציאה לשריפה	עבור יציאת כבאים לטיפול בשריפת מזגן.	3
2009060148	09/06/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בשטיח על מזגן.	4
2009050222	11/05/09	יציאה לשריפה	שריפה במשרד.	3
2009030389	23/03/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בדירה.	3
2009030208	12/03/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה במסעדה.	3
2009030139	09/03/09	יציאה לשריפה	שריפה חוזרת בגלריה.	4
2009030089	07/03/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בדירה.	3
2009030028	03/03/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה במזגן.	3
2009020150	12/02/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בארון חשמל.	3
2009020136	11/02/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בדירה.	3
2009010271	17/01/09	יציאה לשריפה	יציאה לשריפה.	3
2009010207	13/01/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה במבנה.	4
2009010013	01/01/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בחדר הסקה.	4
2008120380	24/12/08	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה במחסן.	3
2008120278	19/12/08	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה סיר בדירה.	4



מספר אירוע	תאריך	תאור	הערות	רמת סיכון
2008120166	12/12/08	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בארון חשמל.	4

מממצאי הביקורת עולה כי קיימים מקרים בהם לאירועים המבצעיים כנ"ל הוזנקו 3 כבאים בלבד.

מספר אירוע	תאריך	תאור האירוע	דרגת סיכון
2009060484	30/06/09	בעירת מקרר בדירת מגורים.	3
2009010271	17/01/09	יציאה לשריפה.	3
2008110244	20/11/08	שריפה בתנור ללא פעולה.	4
2008100236	13/10/08	שריפה חוזרת.	3
2008090149	09/09/08	עבור כיבוי דלקה בדירה.	3
2008080125	08/08/08	שריפת ארון חשמל.	3
2008070410	24/07/08	עבור כיבוי דלקה בארון חשמל.	4
2008070194	11/07/08	עבור כיבוי דלקה במזגן.	3
2008070009	01/07/08	עבור כיבוי דלקה במזגן.	3
2008060420	27/06/08	קצר חשמלי.	3
2008060285	18/06/08	עבור כיבוי דלקה במזגן.	4
2008050618	31/05/08	עבור כיבוי דלקה במזגן.	4
2008050410	20/05/08	עבור יציאת כבאים לטיפול בחשש לשריפה.	3
2008050314	16/05/08	ריח של עשן.	4
2008040195	14/04/08	עבור כיבוי דלקה בחנות.	3
2008040182	13/04/08	עבור כיבוי דלקה בארון חשמל.	3
2008040146	10/04/08	שריפת חשמל.	3
2008030271	16/03/08	עבור כיבוי דלקה בגג מבנה.	4
2008030021	02/03/08	עבור כיבוי דלקה במסעדה.	3
2008020281	17/02/08	עבור כיבוי דלקה בארון חשמל.	4
2008020174	10/02/08	שריפת פסולת במבנה.	3
2008020009	01/02/08	עבור כיבוי דלקה במוסך.	3
2008010087	06/01/08	עבור כיבוי דלקה בשלט.	3
2007120540	31/12/07	עבור יציאת כבאים לטיפול בחשש לשריפה.	3
2007120377	22/12/07	שריפה בדירה.	3
2007120220	13/12/07	פסולת במרתף.	3



מספר אירוע	תאריך	תאור האירוע	דרגת סיכון
2007100215	12/10/07	עשן בחדר מדרגות.	3
2007090049	03/09/07	עבור יציאת כבאים לטיפול בעשן בחדר מעליות .	3
2007070581	31/07/07	שריפה במזגן.	3
2007070320	17/07/07	עבור יציאת כבאים לטיפול במזגן.	3
2007070278	15/07/07	עבור כיבוי דלקה במזגן.	3

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

“א. בדוח הארועים רמת הסיכון שמוגדרת, לעיתים, ביומן מבצעים אינה משקפת את רמת הסיכון בשטח. ולראיה בכל הארועים האלה לא נדרש מעבר לצוות אחד לטפל ולסיים את הארוע, לאור העובדה, שהצוות לא ביקש תגבורת. אין ביכולתה של מערכת יומן מבצעים לשקף את כל התרחישים שמחקבלים ביומן ע"י האזרחים, ולכן בתיאור הארוע ביומן מבצעים לא משקף את האירוע האמיתי. דרגת הסיכון נגזרת אוטומטית מתיאור ומקום הארוע.

ב. ישנם מקרים בטבלה שהוצגה בדוח הביקורת, שאכן היה צריך לשלוח כוחות גדולים יותר ומחלקת הכיבוי תפיק לקחים מאירועים כאלה.”

31. הביקורת ביצעה תרגיל מתודי המדמה אירוע אמיתי, לבחינת מקצועיות מוקד חדר המבצעים. (תרחיש התרגיל ומקרים ותגובות נבנה בשיתוף עם קצין חומ"ס מרחבי ומפקד המשמרת. התרגיל בוצע בחדר המבצעים של הכבאות ולאחר שניתנה התראה על ביצוע התרגיל ובוצע תיאום עם מפקד המשמרת ואחראי המבצעים).

התרחיש: אזרח מודיע על ריח חזק של חומר לא מזוהה, בזמן מילוי צובר על ידי משאית של פז-גז בחצר מבנה בן 4 קומות (אירוע חומ"ס). דווח על ידי האזרח שככל הנראה יש נזק לצובר. בהמשך התגלגלות האירוע, צוותי הכיבוי בשטח מודיעים למוקדן במבצעים כי על המשאית קיים מספר אום 1001 וכי גלאי הגפ"מ מציג קריאה של LEL20% (קריאה חריגה וגבוהה של גז) ובקשה לקבל משמעויות.

הביקורת מציינת כי התרגיל בוצע לאחראי חדר מבצעים, מוקדן מוביל ומקצועי, בעל ניסיון רב שנים, אשר שבוע לפני התרגיל, ביצע השתלמות חיצונית (של רשות כבאות ארצית) בנושא תפעול אירוע חומ"ס.

ממצאים והערות לתפקוד מוקד חדר המבצעים (לתרחיש התרגיל):

א. המוקדן ניהל את התרחיש ללא שימוש בעזר מרכזי הכרחי – פק"ל העבודה בנושא אירוע גפ"מ (תו"ל המנחה את צוותי הכיבוי ומוקד המבצעים כיצד יש לנהוג ושלבי העבודה באירוע כגון זה), הקיים בהישג יד במבצעים ולכך ייעודו.



- ב. המוקדן קיבל את פרטי האירוע ללא מילוי טופס "קבלת הודעה על אירוע נפ"מ" כנדרש בתו"ל העבודה (בוצע רישום מינימלי, חופשי, ביומן המבצעים של: פרטי האירוע, כתובת ופרטי מוסר ההודעה).
- ג. המוקדן בעת קבלת פרטי האירוע לא שאל ולא קיבל פרטים ונתונים הכרחיים להבנת האירוע כגון: האם מדובר במפעל/מבנה רגיש, האם מדובר בבנין מגורים או בניין מסחרי/מפעל, סוגי המיכלים בהם מאוחסן הגפ"ם (לדוגמה: צובר על-קרקעי או תת-קרקעי - כאשר לכל אחד סט פעולות שונה המוגדר בתו"ל - סעיף 4 לטופס קבלת פרטים), מקור הדליפה (סעיף 5 לטופס), באם קיימים פצועים/נפגעים (סעיף 7 לטופס) וכד'.
- ד. המוקדן לא נתן הנחיות למוסר ההודעה כנדרש בעת קבלת אירוע (בכלל זה: לא להדליק אש או מקורות הצתה אחרים, להתרחק ממקום הדליפה וכד') - בהתאם לנדרש בסעיף 8 לטופס קבלת אירוע גפ"מ.
- ה. המוקדן קבע את רמת הסיכון של האירוע (כרמת סיכון הגבוהה ביותר - רמה 4) באופן שרירותי, ללא הסתמכות ואף ללא הסתכלות על טבלת רמות הסיכון (הממוקמת למול עיניו) וללא עיון בתו"ל העבודה.
- קביעת רמת הסיכון של האירוע כעוצמה 4 הינה שגויה, ובהתאם לתו"ל ולכללים (שאף תלויים בחדר המבצעים) האירוע נדרש להיות מסווג כרמת סיכון 3.
- ו. המוקדן שגה בכוחות שהזניק ושיגר למקום האירוע. נשלחו 2 רכבי סער ומנוף. בפועל: בהתאם לנהלי המכ"ר בתחום המבצעים ותו"ל העובדה, נדרש היה לשלוח רכב אלמוג (רכב חומ"ס יעודי) שהמוקדן שכח להזניק, וכן לא היה צורך לשגר את המנוף.
- ז. המוקדן לא דווח על האירוע לקצין החומ"ס בתחנה כפי שנדרש בנהלים (ליתר הגורמים בוצע דיווח כנדרש).
- ח. לא בוצעה בחינה באם למבנה קיים "תיק שטח".
- ט. המוקדן תפעל באופן תקין את מערכת המידע אודות חומרים מסוכנים והדפיס את "כרטסת חומרים מסוכנים" בגין החומר שדווח (אום 1001).
- יחד עם זאת, המוקדן לא מסר את הוראות החרום ההכרחיות לצוות הכיבוי בשטח, הקובעות איסור "להזרים מים למוקד הדליפה" (המפורטות ב"כרטסת חומרים מסוכנים").
- י. המוקדן לא הכיר את ההשלכות של קריאת LEL20% בגלאי הגפ"מ, כפי שדווח מהצוותים בשטח (הכיר שמדובר בקריאה ברף עליון של הסקאלה) - ולא הדריך את הצוותים לצורך הדחוף להתמגנות מלאה עם חליפת חומ"ס ומנ"פ.



תחכים: בסיום התרגיל ביצעה הביקורת תחכים לתרגיל. בתחכים נכחו: מפקד המשמרת, קצין חומ"ס מרחבי, אחראי חדר מבצעים (שתפעל את האירוע) ונציגי הביקורת.

במהלך התחכים העלו המשתתפים את הנקודות לשיפור הנ"ל והופקו לקחים באופן מיידי.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מחלקת הכבאות והצלה הפיקה לקחים בזמן אמת ונמצאת בהליך שיפור מתמיד של המבצעים, אשר אותרה כנקודת תורפה בכבאות."

32. בסעיף 6.3 לנוהל מכ"ר לפעילות מבצעית נקבע בין היתר כדלקמן: בכל הפעלה של אירוע בדרגת סיכון 3 ו-4 יש לדווח מיידית למפקד השירות וסגנו וכן לגורמי חוץ כדלקמן: משטרה, מד"א, חברת חשמל. כמו כן, יש לדווח לנציב כבאות ודובר הנציבות בהתאם לנוהל דווח מבצעי. באירועי חומ"ס יש לדווח לקצין החומ"ס. בנוסף, יש לדווח לגורמים שונים בהתאם לפק"ל הדיווח המוגדר בנספח ב' לנוהל מכ"ר בהתאם לסוג האירוע: רשות מקומית, מוקד הסביבה וכד'.

בהתאם לנוהל פנימי נוהל הזנקת כוחות (אוגוסט 2007) של מחלקת הכבאות נקבעה רשימה ארוכה אף יותר של גורמים להם נדרש לדווח בכל אירוע מבצעי בדרגת סיכון 3 - 4 (קצין הדרכה, ע. קצין מבצעים והדרכה ודובר המחלקה, מפקד תחנה משנה מוקד עירוני, מד"א ע"פ שיקול קצין המשמרת במקום האירוע, סמנכ"ל תפעול, יו"ר הכבאות בהוראת מפקד/סגן). בנוסף, אם האירוע מתרחש בשעות היום נקבע, שיש לדווח לקציני המטה על האירוע ולהכניסם לכוננות.

33. ממצאים והערות:

א. על פי הנוהל הפנימי 1 הפעלת **ניהל הזנקת כוחות** של מחלקת הכבאות בתל אביב - יפו, הודעה למד"א תבוצע בהתאם לשיקול דעת של קצין המשמרת וזאת בניגוד להוראת נוהל מכ"ר המחייבת הודעה למד"א. נוהל זה אף סותר את הנוהל הפנימי בנושא הפעלת מד"א.

ב. הביקורת ביצעה ניתוח ממוכן ל- 951 אירועים מבצעיים, במטרה לבדוק את הרישומים במערכת היומן המבצעי אודות ביצוע דיווחים לגורמים השונים.

במדגם שביצעה הביקורת (לאירועים ברמת סיכון 3 ו-4), נמצאו 26 מקרים בהם לא בוצע כלל דיווח לאף גורם.

להלן דוגמאות:

מספר אירוע	תאריך	תיאור	הערות	דרגת סיכון
2009070167	11/07/09	יציאה לשריפה	שריפה במבנה.	4
2009070110	08/07/09	יציאה לשריפה	שריפת מזגן.	4
2009070044	03/07/09	יציאה לשריפה	שריפת מנוע של מזגן.	3
2009060484	30/06/09	יציאה לשריפה	בעירת מקרר בדירת מגורים.	3



מספר אירוע	תאריך	תיאור	הערות	דרגת סיכון
2009060423	26/06/09	יציאה לשריפה	שריפת גגון.	3
2009060351	21/06/09	יציאה לשריפה	עבור יציאת כבאים לטיפול בשריפת מזגן.	3
2009060332	20/06/09	יציאה לשריפה	סיר על הגז.	4
2009060176	11/06/09	יציאה לשריפה	שריפת מנוע מזגן.	3
2009060148	09/06/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בשטיח על מזגן.	4
2009050519	25/05/09	יציאה לשריפה	שריפה חוזרת.	3
2009050504	24/05/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה במבנה.	4
2009050405	19/05/09	יציאה לשריפה	שריפת מזרון.	3
2009050385	18/05/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בחנות.	3
2009050254	12/05/09	יציאה לשריפה	שריפת עץ דקל ומחסן.	3
2009050255	12/05/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בדירה.	3
2009050157	08/05/09	יציאה לשריפה	שריפת פסולת בכניסה למחסן.	3
2009050160	08/05/09	יציאה לשריפה	עשן במבנה.	4
2009040418	25/04/09	יציאה לשריפה	עבור יציאת כבאים לטיפול בשריפה.	4
2009040378	22/04/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה בחנות.	3
2009040373	21/04/09	יציאה לשריפה	עבור כיבוי דלקה במקלט.	3

ג. במספר רב של אירועים (למעלה מ-50%) - לא בוצע דיווח לגורמים להם נדרש לדווח.

לאמור: הדיווח הינו חלקי ולא עומד בדרישות הנהלים המבצעים.

להלן דוגמאות לדיווחים שלא בוצעו, מתוך 951 אירועים מבצעיים שנבדקו:

- 1) אי ביצוע דווח למפקד ב - 553 אירועים (כ- 60% מהמקרים).
- 2) אי ביצוע דווח לסגן ב - 609 אירועים (כ- 65% מהמקרים).
- 3) אי ביצוע דווח לחברת חשמל ב- 653 אירועים (כ- 70% מהמקרים).
- 4) אי ביצוע דווח למד"א ב- 575 אירועים (כ- 60% מהמקרים).
- 5) אי ביצוע דווח למשטרה ב- 384 אירועים (כ- 40% מהמקרים).



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. נוהל מספר 1 של מחלקת הכבאות יתוקן כנדרש כך שיתאים לנוהל מכ"ר של הנציבות.

ב. מחלקת הכבאות ביצעה בדיקה של הנתונים שהוצגו. אכן בגין חלק מהמקרים לא בוצעו דיווחים כנדרש ובחלק אחר בוצעו דיווחים שלא נרשמו בזמן המבצע."

34. בהתאם לסעיף 5.2.4 לנוהל מכ"ר בתחום המבצעי: "דוח פעולה מלא יוכן באחריות מפקד המשמרת בשיתוף עם מפקד הצוות הראשון שטיפל באירוע ומפקד האירוע. מפקד האירוע ומפקד המשמרת יחתמו על דוח הפעולה".

בסעיף 6.9 לנוהל מכ"ר נקבע כדלקמן: "מפקד האירוע ימלא דוח אירוע מפורט ויעבירו למפקד המשמרת."

35. ממצאים והערות:

מעיון בקלסרי דוחות האירועים אצל פקיד הגבייה במדור מינהלה נוכחה הביקורת, כי מרבית דוחות האירוע המבצעי אינם חתומים כלל כנדרש (באופן לא אחיד, רק דוחות המועברים לגבייה - נחתמים).

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. תוקן במידי עם הערת הביקורת וכיום כל ראש צוות/מפקד משמרת חותמים על הדוח ומבוקר ע"י ע. קצין מבצעים וסגן מפקד הכיבוי שחותם על הדוח."

36. מחלקת הכיבוי בתל אביב - יפו מצוידת ברכב חפ"ק (חדר פיקוד קדמי).

בסעיף 6.7.10 לנוהל מכ"ר בתחום המבצעי נקבע בין היתר כדלקמן: "בכל אירוע בדרגת סיכון 4 יוקם חפ"ק מטעם שרומי כבאות והצלה באחריות קצין המבצעים ובהתאם לשיקול דעתו והחלטתו של מפקד השירות."

מבדיקת ניתוח הרישומים במערכת היומן המבצעי מצאה הביקורת כי רכב החפ"ק של התחנה "אביב 46" הופעל במשך תקופה של שנתיים וחצי (מ 1/1/2007 ועד 12/7/2009) במהלכה התרחשו 238 אירועים ברמת סיכון 4 - פעם אחת בלבד.

הביקורת מציינת כי רכב החפ"ק הופעל בתקופה הנ"ל 19 פעמים - 13 אירועי אבטחה, תרגיל אחד ו-4 אירועים מבצעיים שאינם בדרגת סיכון 4.

נמסר לביקורת על ידי מפקד הכיבוי, כי לא מצא מקום להפעלת החפ"ק באירועים שאירעו. עוד נמסר, שהחפ"ק נועד להפעלה במקרים בהם יש אירוע מורכב ומתמשך בו ישנו צורך בתיאום של כוחות ביטחון שונים. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הפעלת החפ"ק הינה בהתאם להחלטתו ושיקול דעתו של מנהל מח' כיבוי אש. מניתוח הנתונים שעלו בביקורת התברר שלא קיים ארוע שבו נדרש בדיעבד הפעלת חפ"ק ולא הופעל בפועל."



37. בהתאם לסעיף 6.7.8 לנוהל מכ"ר בתחום המבצעי: "מפקד האירוע ידווח לחדר המבצעים מועד סיום האירוע וכל מפקד צוות ידווח על עזיבת המקום בציון שמות אנשי הצוות שעזימו".

38. ממצאים והערות:

א. מעיון ברישומי היומן המבצעי נוכחה הביקורת כי מפקדי האירוע אינם נוהגים, כנדרש בנהלים, לדווח אודות מועד סיום האירוע ועזיבת המקום בציון שמות אנשי הצוות שעזימו כנדרש בנהלים. הדיווח היחיד הנהוג הינו מועד החזרה לתחנה.

ב. הביקורת מצאה כי קיימים מקרים בהם לא מדווחת במערכת היומן המבצעי חזרה של הצוות המבצעי מאירוע לתחנה. נמסר לביקורת, כי כאשר רכב מועבר מאירוע א' לאירוע ב' לא נרשמת במערכת היומן המבצעי באירוע א' שורה בגין העברת הרכב לאירוע ב' וכתוצאה - בעיון בשורות יומן האירוע חסר מידע לגבי מועד החזרה.

לשם המחשה: באירוע 2009070156 מתאריך 11/07/2009 שהסתיים בשעה 06:11, רכב אביב 63 הועבר לאירוע 2009070158 בשעה 06:09. באירוע הראשון אין ציון לגבי שעת סיום תפקידו של הרכב.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. ראשי הצוותים מדווחים על עזיבת המקום, אך דיווח זה אינו מצוין בשורת היומן מאחר וקיימת בעייה מיחשובית המונעת זאת.

ב. מפקדי מחלקת הכיבוי מטפלים בסוגיה למול מחלקת המיחשוב, יחד עם סוגיות מיחשוביות מהותיות אחרות.

ג. קיים תיעוד במערכת ההקלטה".

39. ביומן המבצעים מתועדים תנועות של כלי רכב מבצעי לאירועים שוטפים שאינם מבצעים.

הביקורת מצאה, כי קיימים מקרים רבים בהם רכבי הכיבוי המבצעים, שימשו לצורך ביצוע קניות לצוותי הכיבוי.

נדגיש, כי בחלק מהמקרים זמן ביצוע הקניות ועזיבת שטח התחנה היה לפרקי זמן ארוכים (שעות ארוכות ואף ימים).

נמסר לביקורת על ידי מפקד מחלקת הכיבוי, כי יציאת רכבי כיבוי מבצעים לביצוע משימות מנהלתיות (כדוגמת קניות) - נובע מחוסר של כלי רכב מנהלתיים.



להלן דוגמאות:

משך זמן מחזור לתחנה (שעות)	רכב	סוג אירוע	חזרה		יציאה	
			שעה	תאריך	שעה	תאריך
30:44:00 (*)	אביב 57	קביות	15:48	09/07/09	09:04	08/07/09
30:12:00 (*)	אביב 72	קביות	18:05	21/04/07	11:53	20/04/07
23:25:00	אביב 72	קביות	08:14	22/06/09	08:49	21/06/09
18:59:00	אביב 72	קביות	12:26	09/08/07	17:27	08/08/07
15:40:00	אביב 63	קביות	09:22	15/01/08	17:42	14/01/08
13:56:00	אביב 65	קביות	22:59	29/01/09	09:03	29/01/09
11:10:00	אביב 72	קביות	20:05	22/11/07	08:55	22/11/07
11:06:00	אביב 55	קביות	19:56	06/11/08	08:50	06/11/08
09:55:00	אביב 72	קביות	19:11	02/04/07	09:16	02/04/07
07:52:00	אביב 61	קביות	16:36	26/12/08	08:44	26/12/08
07:15:00	אביב 55	קביות	15:32	22/07/08	08:17	22/07/08
07:09:00	אביב 57	קביות	15:34	06/04/09	08:25	06/04/09
07:07:00	אביב 57	קביות	15:51	22/02/09	08:44	22/02/09
06:24:00	אביב 56	קביות	14:58	08/07/09	08:34	08/07/09
06:02:00	אביב 57	קביות	14:22	23/04/09	08:20	23/04/09
05:22:00	אביב 55	קביות	13:56	06/04/09	08:34	06/04/09
05:15:00	אביב 55	קביות	13:20	30/07/08	08:05	30/07/08
05:09:00	אביב 55	קביות	13:54	29/02/08	08:45	29/02/08
05:00:00	אביב 61	קביות	13:26	30/12/08	08:26	30/12/08
04:52:00	אביב 72	קביות	13:54	12/11/08	09:02	12/11/08
04:48:00	אביב 56	קביות והסעה	21:09	17/01/08	16:21	17/01/08
04:44:00	אביב 55	קביות	13:05	21/12/08	08:21	21/12/08
04:42:00	אביב 55	קביות	13:16	31/01/07	08:34	31/01/07
04:42:00	אביב 57	קביות	13:58	03/06/09	09:16	03/06/09
04:35:00	אביב 55	קביות	12:45	20/03/09	08:10	20/03/09
04:35:00	אביב 56	קביות	13:05	13/02/07	08:30	13/02/07
04:29:00	אביב 61	קביות	12:58	06/05/09	08:29	06/05/09
04:25:00	אביב 61	קביות	12:54	19/12/07	08:29	19/12/07
04:16:00	אביב 63	קביות	12:58	02/06/09	08:42	02/06/09
04:11:00	אביב 61	קביות	12:55	06/07/09	08:44	06/07/09



משך זמן מחויף לתחנה (שעות)	רכב	סוג אירוע	חזרה		יציאה	
			שעה	תאריך	שעה	תאריך
04:11:00	אביב 65	קניות	13:23	02/12/08	09:12	02/12/08
04:11:00	אביב 55	קניות	13:15	27/05/09	09:04	27/05/09
04:06:00	אביב 63	קניות	12:45	24/02/09	08:39	24/02/09
04:01:00	אביב 63	קניות	20:30	15/05/08	16:29	15/05/08

(* יציאה משטח הכבאות עם רכב כיבוי מבצעי וצוות כיבוי - למעלה מיממה).

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

- "א. מבחינת מח' כיבוי אש אין מניעה ואין פגיעה במבצעים כשצוות כיבוי יוצא עם כבאית מחויף לתחנה לקניות, יתרה מכך שלמות הצוות הוא בכל מחיר.
- ב. בעקבות הביקורת ניתנה הנחייה שהגדירה את כמות הנסיעות המנהלתיות והיקף הנסיעות המנהלתיות יוקטן.
- ג. משך הזמן מחויף לתחנה המופיע בדוגמאות אינו משקף את הזמן שבאמת הם נמצאים מחויף לתחנה, אלא אי סגירת המוקדן את הארוע בזמן האמיתי במערכת."

לוחות זמנים להגעה לאירוע

40. הביקורת סקרה את זמני הטיפול והגעת צוותי כיבוי אש למקום האירוע.

ממצאים והערות:

- א. מניתוח הנתונים הקיימים במערכת היומן המבצעי, שחזור מדגם מצומצם של אירועים ממערכת ההקלטות ודוחות הקירת אירועים מצאנו, כי הכוחות פועלים במהירות ולא נמצאו עיכובים בהגעת הכבאים לשטח האירוע.
- ב. הזנת שעת קבלת דיווח על האירוע והזנקת הכוחות לא מבוצע בזמן אמת, אלא לאחר ביצוע מספר פעולות הכרחיות על ידי המוקדן בחדר המבצעים. בעת ביצוע הרישום בדיעבד, לא מתועד באופן מדויק מועד קבלת הפנייה.
- כתיצאה: לא קיים נתיב ביקורת נאות לצורך ניתוח סטטיסטי של הנתונים והאירועים המבצעים הקיימים ביומן המבצעי. כמו גם העדר דוחות בקרה ניהוליים לצורך סקירה על ידי מנהלי המחלקה לבחינת מקצועיות הצוותים ומהירות הגעתם לשטח.
- מניתוח היומן המבצעי עולה כי רק ב - 6 מקרים מתוך כ- 1,000 אירועים מסוג 3 או 4 קיים פער בין מועד פתיחת האירוע ומועד יציאת הכבאים לאירוע. ביתר האירועים – קיימת זהות בין נתון מועד פתיחת האירוע למועד יציאת הכבאים.



ג. בדקנו את מועדי הגעת כוחות הכיבוי למקום האירוע בהתאם למתועד במערכת היומן המבצעי. להלן התפלגות זמן הגעה לאירוע בהתייחס לאירועים 3, 4 לתקופה 2007 עד יולי 2009.

זמן הגעה	כמות אירועים
עד 5 דק'	442
עד 10 דק'	450
עד 15 דק'	39
מעבר ל 15 דק'	11
אין מידע	12

ציוד כוננות וכשירות

41. נהלי מכ"ר בתחום המבצעי, מגדירים הנחיות בתחום המיגון האישי וציוד כשירות וכוננות. בסעיף 5.5.1 לנוהל מכ"ר נקבע בין היתר: "עבור כל כבאי ימצא ציוד מוגן בתיק ציוד אישי הכולל פרטים בהתאם למפורט".
- בסעיף 5.7 נקבע: "ציוד זה יבדק על ידי מפקד המשמרת או סגנו מיד עם תחילת המשמרת".
42. ממצאים והערות:
- א. נכון למועד איסוף הממצאים לדוח הביקורת, לא מבוצעת בדיקה שיטתית לציוד הכוננות האישי של הכבאים, לא מבוצעים מסדרים לבדיקת הציוד ולא מתועדים חוסרים ברמת המיגון האישי של הכבאים.
- בעקבות הערת הביקורת, נמסר ממנהל המחלקה כי הוחל באופן מיידי בביצוע מעקב אחר הציוד האישי תוך תיעוד החוסרים.
- הביקורת מציינת כי בעקבות תחילת ביצוע הבדיקות לציוד המיגון האישי הנ"ל, נמצאו חוסרים בציוד המיגון האישי של הכבאים במשמרות המבצעיות.
- ב. בציוד האישי של הכבאים לא נכללות אוזניות להגנה מפני רעש, כפי שנדרש בנוהל מכ"ר להפעלה מבצעית.
- ג. בנוהל מכ"ר נקבע כי הציוד האישי ברמת כבאי יכול, בין היתר, פנס אישי חודר עשן, "צצר מצוקה" וחגורת בטיחות לכבאים.
- בדיקת הביקורת העלתה, כי ציוד זה אינו נמצא בתיקו המבצעי האישי של כל כבאי אלא על הכבאית.



- ד. לכל רכב כיבוי יעודי ישנה ערכת ציוד.
 אין הגדרה פורמאלית מאושרת על ידי המפקד ביחס לערכת הציוד המחייבת בכל סוג של רכב הכיבוי.
- ה. בהתאם לסעיף 6.8.4 לנוהל מכ"ר: "מפקד הצוות יערוך ביקורת שמישות הרכב והציוד ויוודא השלמת חוסרים."
- בשיחות שערכנו עם עובדי הכבאות נוכחנו כי בפועל, לא מבוצעת בדיקה בעת חזרה מאירוע מבצעי. בדיקת הכשירות מבוצעת למחרת בבוקר עם החלפת המשמרת.
 מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:
- "א. בעקבות הערת הביקורת הנחה סגן מפקד הכיבוי לבצע ביקורת יום יומית והוחל בתהליך השלמת פערים.
- ב. לאור הביקורת, תבוצע פגישת עבודה בין מפקדי מחלקת כיבוי אש לנציב כבאות ראשית לצורך מעבר על הממצאים, תיקון הנהלים והתאמתם למציאות.
- ג. נוהל מכ"ר הגדיר את רמת הציוד האישי הנדרשת מכבאי בעת הפעלה מבצעית. אין כבאי בת"א המופעל מבצעית אשר לא נמצא בציודי מיגון אישי מלא, צרצר אישי, חגורה לעת הצורך ופנס חודר עשן. רק במחצית השנייה של 2009 נרכשו בכיבוי אש ת"א 90 פנסים אישיים חודרי עשן.
- ד. הערת הביקורת מקובלת ומחלקת הכבאות תגדיר ערכת ציוד בסיסית לכל רכב כיבוי. רשימה זו תהווה בסיס לבדיקות הציוד היומיות.
- ה. במרבית המקרים הצוות מבצע בדיקת קיום הציוד לרכב, אם כי אין תיעוד לבדיקה. אכן לא מבוצעת בדיקת שמישות לכל ציוד למעט החלפת מיכל אוויר להחזרה לכשירות, תקלות שאותרו, ייבוש זרנוקים וכד'."

תיחקור אירועים

43. בהתאם לסעיף 6.10 לנוהל מכ"ר: "לאחר כל אירוע בדרגת סיכון 3-4 יש לבצע תחקיר בנוכחות המשתתפים באירוע. נציגים מטעם גורמי החירום והסיוע שהשתתפו באירוע וקציני מטה יוזמנו לתחקיר עפ"י שיקול דעת מפקד השירות וסגנו."
- בסעיף 6.10.2 נקבע בין היתר: "באירועים בדרגת סיכון 3 ינוהל התחקיר על ידי מפקד המשמרת. באירועים בדרגת סיכון 4 ינוהל התחקיר על ידי מפקד השירות."
- בסעיף 6.10.3 נקבע בין היתר: "בהכנה ובניהול התחקיר יש לשים לב לנושאים הבאים: תאור הפעולות ולוחות הזמנים באירוע, פירוט הכוחות ואופן הפעלתם, תאור אזור האירוע וארגון זירת האירוע, שח"פ .. פיקוד שליטה וקשר, מנהלות, תקלות."



בפועל מחלקת הכבאות מבצעת תחקיר רק כאשר רואים מקום לביצוע תחקיר (ולא בכל אירוע ברמת סיכון 3 ו-4 וזאת לפי שיקול דעתו של מפקד המשמרת).

לאור הערת הביקורת החלו במילוי דוח תחקיר לאחר כל אירוע אולם הביקורת מצאה כי מרבית האירועים כוללים טקסט שבלוני: "אין עניין לתחקיר".

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "תחקיר מהווה כלי לשיפור ולמידת מערכת באשר היא. בעקבות הביקורת ניתנה הנחייה לבצע "תחקיר" עפ"י נוהלי מכ"ר מתוך כוונה לעמוד בנוהל ומכאן נכתב ברוב הארועים "אין עניין לתחקיר".

44. בהתאם לתקנות המכ"ר, מבוצע דיווח שנתי לנציב הכבאות הראשי אודות פעילות מחלקת כיבוי אש. הדוח לשנת 2008 של מחלקת הכבאות בתל אביב - יפו כולל דיווח, כי בשנת 2008 מחלקת הכבאות טיפלה ב- 6,267 אירועים מבצעיים בהם השתתפו כבאי המחלקה. הדיווח כולל פירוט וניתוח סטטיסטי לגבי התפלגות האירועים המבצעיים.

45. מניתוח הרישומים במערכת היומן המבצעי שערכה הביקורת עולה, כי כ- 30% מהאירועים שדווחו כאירועים מבצעיים (1,955 אירועים מתוך 6,294 אירועים במערכת) הם אירועים "מבוטלים" או "קריאות שווא" בגינם לא בוצעה כל פעולה כדלקמן:

א. 644 - מדווחים בסטאטוס "מבוטל".

ב. 555 - רשומים בסטאטוס "קריאת שווא".

ג. בנוסף קיימים עוד 756 אירועים אשר בשדה מלל הפרטים מצוין כי הינם "מבוטלים", "קריאות שווא", או רישומים שנפתחו בטעות. אולם הם מדווחים כאירועים רגילים.

כתוצאה מהאמור המיון בדוח האירועים המוגש אינו מדויק. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "כל ארוע מוגדר ארוע מבצעי בכך שצוות הוונק מהתחנה. ארועים מסוג זה מבוטל כאשר צוות הוונק ובמהלך הנסיעה למקום הארוע התקבלה הודעת ביטול וארועים מסוג סטטוס קריאת שווא זה ארועים שהוונק צוות למקום ואין אמת בדיווח".

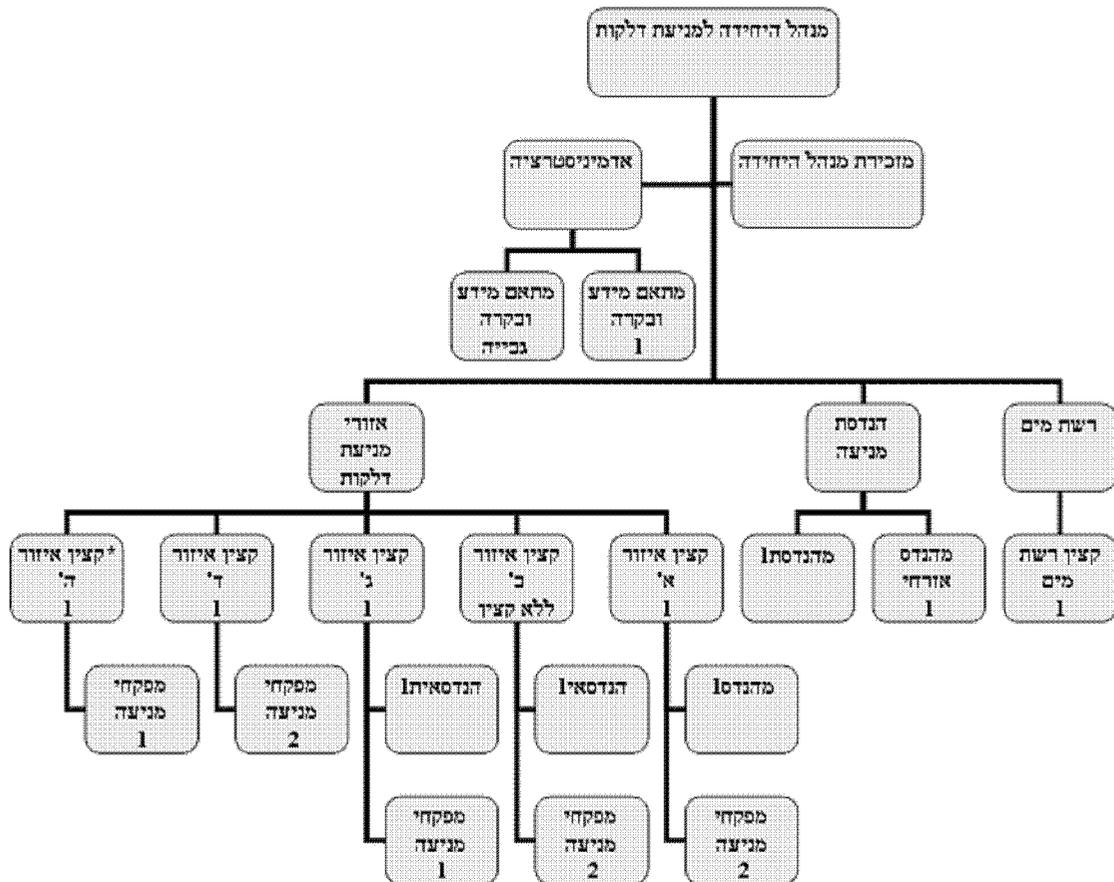
מדור מניעת דלקות

מבוא

46. מדור מניעת דלקות במחלקת הכבאות, הינו מדור מהותי בעל חשיבות רבה ופעילות ענפה, בין היתר, בתחומים הבאים:

א. אחראי לבדיקת תוכניות בנייה, הוצאת תנאים להיתר בנייה ומתן חוות דעת לגבי עמידת התוכניות והביצוע בפועל בקריטריונים שנקבעו למניעת דלקות, כיבוי והצלה.

- ב. ביצוע ביקורות כיבוי אש תקופתית ובדיקת סידורי הכבאות ואמצעי הבטיחות במבנים (כגון: מפעלים, מוסדות, עסקים וכד') ומוודא כי לא חלו שינויים באופי המבנה ו/או הפעילות וכל דבר אשר עשוי להשפיע על מערך הבטיחות.
- הביקורות מבוצעות הן בעסקים טעונים רישוי והן בעסקים שאינם טעוני רישוי (למעט מבנה מגורים פרטי).
- ג. מתן אישורי כבאות לאירועים חד פעמיים וקייטנות.
- ד. המדור מקיים מעקב לשם הכנת "תיקי שטח" (כוננות) לאובייקטים רגישים בעלי סיכון אש גבוה.
- ה. יישום הוראות מכ"ר לבחינת תקינותם של ברזי הכיבוי (הידרנטים) במרחב תל אביב - יפו.
47. להלן עץ מבנה כללי של מדור מניעת דלקות:



* אזור ללא תקן. נוצר לתת מענה לבעיות תפעוליות וחלוקה של אזור א' בשל גודלו והיקף הפעילות בו.



- מנהל המדור מסר כי לתפקיד אחראי ארכיב אין תקן.
48. במדור מניעת דלקות מנוהלים נכון לתאריך 31.12.08 - 8,393 תיקי עסקים. מנתוני המערכת הממוחשבת עולה כי בשנת 2008 נבדקו עסקים בהתפלגות כדלקמן:
- | | | |
|----------------------|---|--------------|
| ביקורות שוטפות | - | 4,167 עסקים. |
| ביקורות בעסקים חדשים | - | 433 עסקים. |
| ביקורות חוזרות | - | 4,143 עסקים. |
49. במהלך שנת 2008 ניתנו אישורי כבאות ל- 2,281 עסקים מתוך העסקים שנבדקו (כ- 50% מהעסקים שנבדקו).
50. במהלך שנת 2008 ניתנו אישורי גמר בנייה ל- 368 תיקים ונפתחו תיקי בנייה חדשים ל- 260 מבנים.
51. במדור מוטמעת מערכת מידע לניהול מערך הביקורות בעסקים. המערכת הינה הסבה של המערכת שפותחה לאגף הפיקוח העירוני והוסבה לפני כ- 3 שנים למחלקת הכבאות מערכת "אכיפת חוק".
52. בהתאם לתקנות הכבאות, בגין כל הביקורות שעורכת מחלקת הכבאות הלקוח מחויב.
53. בהכרעת דין שניתנה על ידי סגן נשיא בית המשפט השלום בנתניה, בעניין תוצאות הדלקה במרכול בפתח תקווה (שהפך לאירוע מכונן בתחום הכבאות אש) נאמר, בין היתר, כדלהלן (פרק ה' סעיף א' להכרעת הדין):
- "הדין ובו חובות חקוקות ומכוח הלכה פסוקה, יוצר חובת זהירות בין הנאשמים... לניזוקים ובכלל זה כאמור לעיל חוק הכבאות... המטיל חובה מפורשת על רשות הכבאות ועובדיה להבטיח את שירותי הכבאות לכיבוי דלקות, מניעתן ומניעת התפשטותן וכן להצלת נפש ורכוש. החוק יוצר קידבה וזיקה בין הנאשמים... לבין הנפגעים מאירוע השריפה. שכן, על-פי סעיף 4 (3) לחוק הכבאות, רשות הכבאות שהנאשמים נמנים עליה, חייבת להבטיח, לקיים ולתאם את הסידורים הדרושים למניעת דלקות וכיבויין... ניחוח הכשלים והשפעתם על השריפה ותוצאותיה, הינו ביחס לכל כשל בנפרד כשבפועל חברו להם הכשלים יחדיו...".
54. במדור מניעת דלקות בוצעה על ידי משרד מבקר העירייה ביקורת קודמת בשנת 2004, אשר בעקבות ממצאיה בוצעה פעילות נרחבת של מחלקת תקינה ואו"ש. מנהל המחלקה ציין כי בדוח ביקורת בשנת 2004 הועלו נושאים שלא באו לידי סיום בפועל עד היום.



ממצאים

ניהול, פיקוח ובקרה

55. מסקירתנו עולה, כי לכ- 826 עסקים במרחב תל אביב - יפו, המהווים כ- 9% מתוך כ- 9,000 העסקים המנוהלים במאגר מערכת המידע המרכזית של מדור מניעת דלקות - לא מוגדרת רמת סיכון לעסק. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "טיוב נהונים מתבצע ומטופל במסגרת העבודה השוטפת."
56. בהוראת מכ"ר מספר 501 העוסקת ב"תוכנית עבודה במדורי מניעת דלקות" נדרש, בין היתר, בסעיף 2 כדלקמן: "... בהכנת תוכנית עבודה שנתית, חודשיות ושבועיות...".
- עוד נקבע בהוראה כי: "קביעת תוכנית העבודה לפי סדר עדיפות... הכל בהתאם למספר התוכניות המוגשות לחוות דעת ולמספר העסקים בתחומי שירות הכבאות בהתחשב ברמת הסיכון בעסק...".
- במדור קיים בעל תפקיד "מתאם" אשר אחראי על בחינת העסקים בהם לא בוצעה ביקורת כיבוי אש, והעברת הרשימות ותיקי העסקים לקציני האזורים אחת לחודש, לביצוע הביקורות בהתאם לרמת הסיכון של העסק ותדירות הביקורת הנדרש.
57. ממצאים והערות:
- א. אין במדור תוכנית עבודה שנתית סדורה ומתועדת של העסקים בהם יש לפעול ולבצע ביקורת מניעת דלקות תקופתית, בכלל זה, חודש ביצוע הבדיקה, בעל התפקיד שיבצע את הביקורת וכו'.
 - ב. קיים חוסר אחידות בניהול תוכניות העבודה לאזורים השונים.

באזורים ג, ד ו- ה אחראי תוכניות עבודה במדור מניעת דלקות מכין את רשימת העסקים שיש לבקר מדי חודש (כולל הכנת תיקים למפקחים) בעוד באזורים א' ו- ב' הניהול של תוכנית העבודה מבוצע ע"י מנהל האזור ללא סיוע של המתאם.

נציין, כי הפיגורים המהותיים ביותר ואי עמידה בתדירות ביצוע הביקורות בתדירות הנדרשת (ראה בהרחבה סעיף 62) משויכים לאזורים א' ו- ב'.
 - ג. אין מודול ממוכן לניהול תוכנית העבודה (בכלל זה שקלול: יעילות - עסקים קרובים, מהותיות של עסקים, ביקורת אחרונה, בקשות מרישוי עסקים וכו'). במועד איסוף הממצאים לדוח הביקורת הליך קביעת העסקים בהם יש לבצע ביקורות בחודש הקרוב התבסס ונוהל בכ- 70 גיליונות אלקטרוניים. הדבר מקשה על ניהול פיקוח ובקרה שוטפת של תוכניות העבודה ויוצר חוסר יעילות בניהולן.



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "תוכנת אכיפת חוק הינה התוכנה הבסיסית לפעילות המדור. התוכנה אינה מסוגלת לייצר תוכנית עבודה ממוחשבת ותוכנת המשל"ט שנאמר לגביה שהיא תייצר תוכנית עבודה אינה זמינה עדיין. קובץ האקסל שהמתאם נעזר בו לייצר תוכנית עבודה הוא ה"רע במיעוטו" ואינו מהווה חלופה הולמת, כאמור תוכנת אכיפת חוק אינה מתוכנת לייצר תוכנית עבודה ולכן נאלצים המתאמים להקליד את תוצאת הביקורת לגליון אקסל. גליונות האקסל מאפשרות לייצר תכנון עבודה.

א. תוכנית עבודה - פעילות של המתאם המתוארת בדוח בסיפא של סעיף 56 מהווה "תוכנית עבודה" חודשית למפקחים באזורים השונים. פעילות זו הינה נסיון "נואש" במגבלות הקיימות לייצר תוכנית עבודה. המתאם מייצר תוכנית עבודה רק לאזורים ג' ד' ו-ה' בשל חוסר בכוח אדם אדמיניסטרטיבי.

ב. נדרשת תוכנה שתייצר תוכנית עבודה שנתית חודשית שבועית מסודרת המשקללת את כל הדרישות, בודקת את הביקורות שכבר בוצעו ותוצאותיהם."

58. אין מסמך כתוב ומסודר בו נקבעים מדדים ויעדים כמותיים לפעילות מדור מניעת דלקות (כדוגמת: מספר עסקים בהם יבוצעו ביקורות תקופתיות, יעד להכנסה שנתית, מספר חוות דעת מיוחדות, מדדים לביקורות חוזרות לעסקים, יעד להקטנת אירועי אש במרחב, יעד למספר נפגעים באירועים וכד') בתחילת כל שנה, כך שניתן יהיה לבצע בדיקה לאופן עמידת המדור ביעדים שנקבעו וביצוע פעילות לשיפור.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "קביעת מדדים לפעולה הינה בעייתית.

יעד לרמת הכנסות - אינו מקובל שכן אין להתנות עיסוק בבטיחות חיי אדם ורכוש ברמת הכנסות, מומיבציה לעבודה מסוג זה אינה יכולה להיות רמת הכנסה. רמת הכנסה יכולה להיות פועל יוצא של העלאת רמת הבטיחות. בתכנון העבודה קיימים אילוצים המייצרים מדדים לפעולה כגון: החובה על פי חוק והוראות מכ"ר לבצע ביקורת בעסקים מסוג סיכון 1. בנוסף קיימים אילוצים לא צפויים כמו- בקשות לחוות דעת מרישוי עסקים, תלונות, פניות ציבור, מענה לעורכי דין ועוד."

59. במדור אין נהלי עבודה כתובים למכלול הפעילויות (כדוגמת: אופן ביצוע ביקורות מקצועיות, הליכי גבייה, שינוי פרמטרים במערכת המיחשוב, הדרכה ועוד). מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "בנושאי עבודה רבים קיימים נוהלי מכ"ר המכתיבים את אופן העבודה. לחלק מהנושאים קיימים נהלים פנמיים במדור כמו- ביטול חיוב כפול, שינוי שטח עסק, הדרכה על אופן ביצוע ביקורת."



60. זמן רב מעבודת המפקחים המקצועיים במדור מניעת דלקות, מוקדש לביצוע פעולות אדמיניסטרטיביות ומשרדיות (ניתוב פקסים, פתיחת תיקים, הקלדת תוצאות למערכת המידע וכד') ולא לביצוע ביקורות כיבוי אש וציוד בשטח ובעסקים עצמם. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "עבודת המפקחים בשטח כרוכה בעבודת ניירת מרובה ותאום אדמיניסטרטיבי. ביחידה עדיין יש מחסור בכוח אדם לביצועה. בעבודת הרה ארגון שבוצעה ע"י אנף ארגון ותקינה נקבע צורך ב 4 מתאמים וארכיבאי. כיום במדור 2 מתאמים בלבד שאחד מהם מקדיש את מרבית זמנו לבידורי גבייה ולא לעבודת תיאום. בנוסף יש עובד זמני שמטפל באופן חלקי בנושא הארכיב והינו מיועד לניוד. התוצאה- זמן יקר של מפקחים מבוזבז למשימות אדמיניסטרציה."

61. מניתוח הנתונים ממערכת המידע המרכזית עולה, כי בכ- 35% מהביקורות שבוצעו בשנת 2009 (1,552 ביקורות מתוך כ- 4,469 ביקורות שבוצעו עד 16/6/09) הביקורת בוצעה על ידי 2 מפקחים. (מרבית הביקורות בוצעו על ידי הצמד א. ש. ו.ש. י. (אזור ב') ועל ידי הצמד ע. ל. ו.כ. ע. (אזור ג')).

היקף הביקורות שהצמידים הנ"ל מבצעים הינו נמוך באופן מהותי (הן בהיקף שטח העסקים שנבדקו והן במספר העסקים שנבדקו), זאת ביחס לעסקים שנבדקו על ידי מפקח אחד אחר במדור (כפי שניתן ללמוד מהנתונים בסעיף 62 להלן). מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "עבודת הפיקוח מתבצעת ע"י חלק מהמפקחים בזוגות בשל בעיות חנייה בנגישות לעסקים ובעיית גורמי אנוש."

62. הביקורת ביצעה בחינה של תפוקת מפקחי מניעת דלקות בביצוע ביקורות בשטח (בהתאם לדוחות חוות הדעת המוזנות במערכת המידע).

להלן טבלה המתארת את התפלגות הביקורות בשטח של כל מפקח לתקופה 1.1.08 ועד 16.6.09:

2009 (עד תאריך 16.6.09)					2008					אזור	תפקיד
ממוצע ממוצע	שיעור מהסה"כ ביקורות ליום (*)	סה"כ שטח עסקים	שיעור מהסה"כ ביקורות (**)	סה"כ שטח עסקים	שיעור מהסה"כ ביקורות ליום (*)	סה"כ שטח עסקים	שיעור מהסה"כ ביקורות (**)	סה"כ שטח עסקים	שיעור מהסה"כ ביקורות ליום (*)		
6.5	11%	561,134	20%	779	6.2	14%	1,247,921	21%	1,480	אזור א'	מפקח
3.0	1%	66,014	9%	358	3.6	2%	189,373	13%	873	אזור ב'	מפקח
3.6	9%	479,633	11%	436	3.8	9%	808,328	13%	911	אזור ג'	קצין אזור ג'
3.5	5%	249,747	11%	416	4.0	7%	644,983	14%	965	אזור ד'	מפקח
3.8	2%	104,344	12%	456	2.2	1%	125,349	8%	526	אזור ב'	ראש אזור ב'
2.7	19%	977,782	8%	327	2.2	7%	635,501	8%	539	אזור א'	קצין אזור ה'



2009 (עד תאריך 16.6.09)					2008					אזור	תפקיד
ממוצע ביקורות ליום (*)	שיעור מהסה"כ	סה"כ שטח עסקים	שיעור מהסה"כ	סה"כ ביקורות (**)	ממוצע ביקורות ליום (*)	שיעור מהסה"כ	סה"כ שטח עסקים	שיעור מהסה"כ	סה"כ ביקורות (**)		
1.7	17%	853,435	5%	200	1.5	11%	996,764	5%	351	אזור ב'	מפקח
1.8	1%	35,925	5%	212	1.6	2%	159,176	6%	389	אזור א'	מפקח
1.1	9%	437,052	3%	131	0.9	14%	1,228,306	3%	227	אזור א'	קצין אזור א'
0.8	8%	394,953	2%	97	1.0	14%	1,281,764	3%	236	אזור ב'	מהנדס/ מפקח
2.0	3%	133,506	6%	236	0.7	2%	137,632	3%	175	אזור ג'	(***) מפקחת
1.0	0%	6,352	3%	120	0.2	0%	4,459	1%	53	אזור א'	מפקח
0.9	13%	663,147	3%	104	0.4	15%	1,324,817	2%	105	מהנדסת	מהנדסת
0.2	3%	132,225	1%	24	0.3	3%	234,679	1%	70	רמ"ד מניעת דלקות	ראש מדור
0.0	0%	0	0%	0	0.1	1%	51,589	0%	15	מהנדס	מהנדס
32	100%	5,095,249	100%	3,898	29	100%	9,070,641	100%	6,979		

(*) החישוב נסמך על הנחה שבמחצית הראשונה לשנת 2009 היו 120 ימי עבודה (20 ימים ב- 6 חודשים) והעובדים עבדו במשך כל התקופה.

(**) מספר הביקורות לא כולל - ביקורות בהם הוזן שהעסק סגור/בשיפוצים או שניתנה חו"ד ללא ביקורת בפועל בעסק.

(***) העובדת שהתה בחופשת לידה במהלך חלק מהתקופה.

ניתן להיווכח: כי ישנם מפקחים אשר מבצעים מספר ביקורות נמוך בממוצע ליום (ממוצע של ביקורת אחת עד שתיים ביום ובעסקים קטנים), זאת ביחס למפקחי מניעת דלקות אחרים במחלקת הכבאות בתל אביב - יפו. כמו כן נציין, כי היקף שעות העבודה של המפקחים בשטח (ביקורות בעסקים) הינו מצומצם ומסתכם בכ- 3 - 4 שעות עבודה בממוצע ליום. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "השוואה של תפוקות בין מפקחים צריכה לקחת בחשבון פרמטרים רבים כגון: רמות סיכון, מורכבות העסקים, גודלם, יכולתו האישית של המפקח ועוד."



63. בהתאם להוראת מכ"ר מספר 501 בנושא "תכנית עבודה במדורי מניעת דלקות" נקבע, בין היתר, בסעיף 3.4.3 כדלקמן: "מומלץ לבצע חילוף תפקידים אחת לתקופה שתקבע, על מנת, שכל שובדי המדור יכירו את כל העסקים."

ממצאי הביקורת עולה, כי לא מבוצע ניהול שיטתי במטרה להבטיח שבכל תקופה בודק אחרי יבדוק עסק נתון ובכך ליישם הליך של בקרה תקופתית על דוח ביקורת מתקופה הקודמת. לשם המחשה:

א. כל הביקורות שבוצעו בעסק ר. ב. (מס' יחידה 20022730 ומס' תיק כיבוי ב/1694) משנת 2005 בוצעו ע"י המפקח ש. י.

ב. כל הביקורות שבוצעו בבית מלון מ. ת. בע"מ (מס' יחידה 20021057 ומס' תיק כיבוי ב/22) משנת 2007 בוצעו ע"י המפקח ג. י.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "החלפה אחרונה בין המפקחים באיזורים השונים בוצעה בשנת 2005. נוהל מכ"ר ממליץ על ההחלפה והמלצתו נכונה לאיגודי ערים בעלי איפיון של מדור מניעה קטן. ביצוע ביקורת בעסקים מורכבים ומסובכים נעשה על ידי מפקחים המסוגלים מבחינת ידע וכישורים לבצע את הביקורת כהלכה."

ביקורת כיבוי אש תקופתיות בעסקים

64. בהתאם לתקנות שירותי הכבאות (תשלומים בעד שירותים) תשל"ה-1975, נקבע, בין היתר, כי "ביקורת ציוד" הינה: "ביקורת שגרתית של ציוד הכיבוי במקרקעין הנערכת אחת לשנה".

לאור חוות דעת של היועץ המשפטי של עיריית תל אביב - יפו והתייעצות עם רשות כיבוי והצלה ארצית הוחלט, כי תדירות ביצוע הביקורות יהיה כנגזרת מרמת הסיכון של העסקים.

כל עסק ברמת סיכון "גבוהה" (עסק מסוכן) – נדרש לבדוק אחת לשנה. רמת סיכון "בינונית" – אחת ל- 3 שנים ו"נמוכה" – אחת ל- 5 שנים.

65. מניתוח בסיס הנתונים של מדור מניעת דלקות עולה, כי לכ- 24% מהעסקים (308 עסקים מתוך 1,305) להם הוגדרה רמת סיכון "גבוהה" - לא בוצעה ביקורת תקופתית כנדרש. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "כל העסקים ברמת סיכון גבוה בוצעו ביחידה מתבצע מיוזם ונתונים על מנת שהעסקים יהיו ברמת הסיכון המתאימה לעסק עצמו. במהלך הביקורת חלק ממאגר המידע עדיין לא מוייב בשל מחסור בכח אדם."

66. הביקורת מציינת כי תדירות ביצוע הביקורת בעסקים מסוכנים שאינה עומדת בדרישות המחייבות מהווה חשיפה מבצעית.



67. להלן התפלגות מועד ביצוע ביקורת אחרונה בעסקים השונים (נכון לתאריך 16.6.09):

סכום כולל	השנה בה בוצעה ביקורת אחרונה בעסק													רמת סיכון
	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1992	
1,305	520	477	83	131	67	9	11	4	2	1				גבוהה
2,884	806	1,031	665	220	41	37	25	59						בינוני
1,592	462	568	253	163	54	44	25	20			1	1	1	נמוך
5,781	1,788	2,076	1,001	514	162	90	61	83	2	1	1	1	1	סה"כ

(* הנתונים הנ"ל בהתאם לאקסל תוכניות עבודה המנוהל במדור מניעת דלקות ולאחר נטרול עסקים שנסגרו, מתנגדים וכד'.

להלן דוגמאות פרטניות של עסקים בהם לא בוצעה ביקורת זמן רב:

שם העסק	מס' יחידה	מס' תיק כיבוי	רמת סיכון	מועד ביצוע ביקורת אחרונה
ב.	20033066	1785/ב	גבוהה	29.11.07
מ	20043477	1031/ב	גבוהה	11.4.05
ד.	20034561	1032/ב	גבוהה	26.1.05

סה"כ העסקים להם לא בוצעה ביקורת בהתאם לרמות הסיכון שהוגדרו להם מסתכם ב- 723 עסקים (כ- 13% מהעסקים).

ראש מדור מניעת דלקות מסר לביקורת, כי ביקורות הציוד הושלמו במקרים שפורטו בטבלה לעיל כדלקמן: בעסק - ב. נערכה ביקורת בתאריך 23.9.2009, בעסק - מ. נערכה ביקורת בתאריך 15.11.2009, ובעסק - ד. נערכה ביקורת בתאריך 12.11.2009. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מאגר המידע הוקם על ידי מפקח מניעה שאינם מיומנים בהקלדה מרובה ושומפת. כתוצאה מכך ניתן למצוא טעויות כאלו ואחרות בקובץ. במהלך העבודה השומפת אנו מתקנים כל טעות שאנו מגלים. מ. וד., קיימת טעות במאגר שלנו בסיווג רמת הסיכון. העסקים קטנים מאוד מתחת ל- 100 מ"ר" ואמורים להיות ברמת סיכון בינונית, הדבר חוקן".

68. קביעת רמת הסיכון משפיעה באופן ישיר על תדירות ביצוע הביקורות בכל עסק ולהשלכות כספיות לגובה העלויות והתשומות שנדרש בעל העסק להשקיע בתחום המיגון לכיבוי אש.

א. רמת הסיכון בעסקים נקבעת באופן עצמאי ע"י המפקחים ללא פיקוח או בקרה. למפקחים אין הנחיות והסיכון נקבע בהתאם לשיקול הדעת של המפקח ללא מתודולוגיה מסודרת או קריטריונים מנחים.

ב. דגמנו מקרים, בהם עסקים בעלי מאפיינים זהים הוגדרו ברמות סיכון שונות.

לשם המחשה:

(1) בתי דפוס הוגדרו במחלקת כבאות תל אביב יחד עם נציבות הכבאות הארצית ברמת סיכון "גבוהה". מסקירת מערך תוכניות העבודה של המדור נדגמו 25 בתי דפוס ברמת סיכון "נמוכה" (חורג מהנחיות) ו-90 בתי דפוס ברמת סיכון "גבוהה".

לא מצאנו תיעוד להחלטה למתן רמת סיכון "נמוכה" החורגת מהנחיות נציבות הכבאות.

(2) מכבסות הוגדרו במחלקת כבאות תל אביב יחד עם נציבות הכבאות הארצית ברמת סיכון "גבוהה". מסקירת מערך תוכניות העבודה של המדור נדגמו 7 מכבסות ברמת סיכון "נמוכה" (חורג מהנחיות), 5 מכבסות ברמת סיכון "בינוני" (חורג מהנחיות) ו-69 מכבסות ברמת סיכון "גבוהה".

נמסר לנו על ידי ראש מדור מניעת דלקות, כי קיימות הבחנות נוספות בקביעת רמת הסיכון לכל עסק. יתכן מצב ובו סוג של עסק הוגדר ברמת סיכון "גבוהה" (כדוגמת: מכבסות, בתי דפוס וכד') אך מאפייני העסק הספציפי בפועל אינם מצדיקים הגדרת העסק כרמת סיכון "גבוהה".

לא מצאנו תיעוד להחלטה למתן רמת סיכון "נמוכה" החורגת מהנחיות נציבות הכבאות.

ג. בשיחה עם מפקחת מניעת דלקות נמצא, כי המפקחת אינה מכירה את ההגדרות ורמות הסיכון לכל סוג של עסק שנקבעו עם רשות הכבאות.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "רמות הסיכון נקבעו בשיתוף נציבות והנן מקומיות לתל אביב. אין לסיווג זה מעמד ותוקף של הוראת נציבות (לראיה הן לא יושמו בכל הארץ). רמות הסיכון נקבעו באופן שרירותי על פי מהות העסק ללא התחשבות בנתונים מקומיים של כל עסק המשפעים על קביעת רמת הסיכון בפועל ובהתאמה לעסק המדובר.

באשר להרשאה לשינוי רמת סיכון במע' הממוחשבת, ניתנה הנחיה למתכנת אשר תמצא ביטוי בעת העדכון התקופתי (שחרור גרסה) העדכון לא יאפשר שינוי ברמת סיכון ללא תעוד הנימוקים והסיבות לשינוי זה. השינוי הוגבל למורשים בלבד. קובץ רמות הסיכון הועבר לכל המפקחים ביחידה."



69. נדגמו מקרים בהם רמות הסיכון לעסק נתון – לא זהות ושונות בין מערכת המידע המרכזית של מדור מניעת דלקות לבין רמת הסיכון הקבועה בניהול תוכניות העבודה של המדור "אקסלים". לשם המחשה:

העסק "ר. ר." (רהיטים) (מס' יחידה 20020228. ותיק כיבוי ד/8) מוגדר במערכת המידע המרכזית כסיכון "גבוה" בעוד באקסלים (לקביעת תדירות הביקורת) מוגדר כסיכון "בינוני". מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "רמת הסיכון חוקנה במערכת אכיפת חוק בהתאם לקובץ האקסל".

70. תקנות שירותי הכבאות (ציוד כיבוי) תשכ"ה-1964, מטילות אחריות על מחלקת הכיבוי לבצע ביקורות במוסדות ומפעלים באופן עצמאי מגדטורי, זאת ללא קשר אם העסקים טעוני רישוי ובאם דווחו או לא ע"י הרשויות כמפורט בסעיף 5(ה): "רשות כבאות תערוך מזמן לזמן ביקורת במוסדות ובמפעלים כדי לבדוק אם נעשו בהם סידורי-כבאות נאותים ואם הציוד הכיבוי שנרשומם מספיק...". הנ"ל באחריותה של מחלקת כיבוי אש.

א. רק חלק מהעסקים במרחב תל אביב - יפו מבוקרים על ידי מדור מניעת דלקות – זאת למרות הוראות הרגולציה המחייבות.

ב. מניתוח נתוני מדור מניעת דלקות עולה, כי בוצעו ביקורות לכ- 10,000 עסקים משנת 2005 ואילך, בעוד בהתאם לנתונים שקיבלנו ממחלקת ארנונה עולה, כי קיימים כ- 55,000 עסקים במרחב.

ג. לאמור: פחות מ- 20% מהעסקים במרחב תל אביב - יפו בוקרו במהלך ה- 4 השנים האחרונות.

ד. מפילוח מאגר העסקים הקיים במחלקת הארנונה עולה, לכאורה, כי ישנם מספר עסקים מהותיים המהווים מוקדי סיכון לציבור – שלא נכללים במאגרי מחלקת הכבאות.

ה. להלן התפלגות מוקדי סיכון של עסקים, שאינם נמצאים ברשימת מדור מניעת דלקות:

סוג עסק	מספר עסקים ארנונה	מספר עסקים כיבוי	פער (*) (עסקים החסרים בכיבוי אש)
בית מלון	224	85	139
בתי אבות	280	36	244
סופרמרקט	57	37	20

(*) קיים פוטנציאל להמשך ביצוע השוואה והצלבה בין קובץ הארנונה לקובץ הכיבוי (כפי שהביקורת ביצעה) והשוואה פרטנית ברמת כל עסק.



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "מערך היחידה למניעת דלקות אינו ערוך לביצוע כמויות גדולות כפי שצויין בדו"ח המבקר. עם זאת מס' הביקורת המבוצעות מידי שנה הולך ועולה ללא הגדלת מס' המפקחים ביחידה. היחידה ממשיכה להתייעל כנדרש אך גם לאחר התייעלות ישנה מנבלה של משאבים וכח אדם. לא קיים ממשק שוטף ועדכני בין ארנונה וכיבוי אש. יש לקבל את נתוני ההשוואה. קיימת אפשרות ופוטנציאל להגדלת מאגר העסקים בכיבוי אך הדבר מותנה בתשומות לצורך עיבוד וקליטת הנחונים".

71. נדגמו מקרים, בהם ניתנו ארכות חוזרות ונשנות לבעלי עסקים (ברמות סיכון "גבוהות") להשלמת דרישות הכבאות לתקופה ארוכות (לעיתים למשך מספר שנים).

לשם המחשה:

א. דוגמה 1:

לבית המלון מ. ת"א ברמת סיכון "גבוהה" (מס' יחידה 20051970 ומס' תיק כיבוי מ/18), בוצעה ביקורת בחודש 6/05 במהלכה נקבע כי מחלקת כבאות מתנגדת למתן היתר כבאות.

בחודש 4/07 ניתנה ארכה לבעל העסק של 60 ימים למילוי דרישות הכבאות.

בחודש 1/08 ניתנה ארכה נוספת של 60 ימים נוספים.

בחודש 4/08 ניתנה ארכה נוספת של 60 ימים נוספים.

בחודש 6/08 ניתנה ארכה נוספת של 90 ימים נוספים.

בחודש 9/08 ניתנה ארכה נוספת של 90 ימים נוספים.

בחודש 12/08 ניתנה ארכה נוספת של 90 ימים נוספים.

בחודש 2/09 ניתנה ארכה נוספת של 45 ימים נוספים.

בחודש 3/09 ניתנה ארכה נוספת של 90 ימים נוספים.

ובחודש 6/09 ניתנה ארכה נוספת של 180 ימים נוספים.

לאמור: לאורך מספר שנים בית המלון המהווה מוקד סיכון גבוה מקבל 9 ארכות חוזרות ונשנות למילוי דרישות הכבאות ללא מענה מצד בעל העסק.

נדגיש, כי בהתאם להוראות הנציבות, מתן ארכות לעסק ללא גלאים (מעל 9 חודשים) וללא מתזים (מעל שנה) – מחייב אישור כתוב של מפקד הכבאות שלא קיים במקרים אלה.



ב. דוגמה 2:

למחסן עצים ט. צ. ברמת סיכון "גבוהה" (מס' יחידה 20024752 מס' תיק כיבוי ד/159) בוצעה ביקורת בחודש 8/06 במהלכה ניתנו לבעל עסק ארכה של 45 ימים להשלמת סידורי כבאות נדרשים.

עד שנת 2008 - לא בוצעה ביקורת חוזרת בעסק.

בחודש 6/08 ניתנה לבעל העסק ארכה נוספת של 60 ימים נוספים.

בחודש 12/08 ניתנה ארכה לבעל העסק של 120 ימים נוספים.

ובחודש 1/09 ניתנה ארכה לבעל העסק ל- 270 ימים נוספים.

לאמור: משנת 2006 בעל העסק לא מיישם את הוראות הכבאות וניתנות ארכות חזרות ונשנות במשך למעלה משנתיים וחצי.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "כיבוי נאלצו לפעול בצורה יחודית לעסק המדובר בשל אי שיתוף פעולה של בעלי העסק וזאת על מנת שכיבוי יוכלו לבחון בצורה מדוקדקת את התקדמות הביצוע על פי לוח מאושר מראש. כל הביקורות הרשומות הינן חלק מתהליך שנועד להבטיח את ביצוע סידורי הכבאות בהתאם לשלבים ועל פי הלוח".

בעסקים בהם קיימת מע' גילוי / כיבוי לא נדרש אישור מפקד למתן ארכה משום שהמערכות קיימות במקום והן מתפקדות עד לסיום השדרוג. אישור מפקד נדרש בהתקנות חדשות בלבד.

השימוש במע' המיחשוב הקודמת לא אפשרה מעקב ובקרה. החל מ- 08 (הוקם קובץ אקסל) מתבצעת בקרה טובה יותר על קיום ביקורות חוזרות. לראיה ישנה עליה חדה במס' הביקורות החוזרות מ- 08.

ב - 6.08 ניתנה אורכה להתקנת ברזי שריפה ואישורי תחזוקה.

ב- 12.08 ניתנה אורכה של 60 יום להמצאת תוכניות מתזים מאושרות מכון התקנים.

ב - 1.09 הומצא אישור תכנון להתקנת מתזים וניתנה אורכה להתקנה.

72. לא מבוצע הליך של בקרה מסודרת ותדירה (אף לא מדגמית) אחר ביקורות כיבוי אש המבוצעות על ידי מפקחי הכבאות במדור.

הנ"ל מהווה ליקוי במבדק הפנימי, מקשה על איתור כשלים ולא מאפשר חניכה ושיפור הדדי במקצועיות מפקחי המדור.

נדגמו מקרים (בכלל זה עסקים ברמת סיכון "גבוהה") בהם בחינת מערך הכבאות בעסק בוצעה ללא ביקורת בעסק ("מניעת דלקות בהתכתבות").



לשם המחשה:

בעסק "ס.ס" (פאב) לו הוגדרה רמת סיכון "גבוהה" המהווה מוקד סיכון "גבוה" לציבור (מס' יחידה 20052885 ומס' תיק כיבוי ע/70) בוצעה ביקורת בתאריך 28/11/06 במהלכה ניתנו הוראות לבעל העסק.

בתאריך 26.11.07 קיבל בעל העסק ארכה ל- 90 ימים ללא ביצוע ביקורת.

בתאריך 24.2.08 קיבל בעל העסק ארכה נוספת של 270 ימים ללא ביצוע ביקורת.

בתאריך 29.6.08 פסק המפקח כי כיבוי אש "מתנגדים" למתן רישוי עסק, ללא ביצוע ביקורת בפועל בעסק.

בתאריך 1.12.08 קיבל בעל העסק ארכה נוספת של 30 ימים ללא ביצוע ביקורת.

בתאריך 5.1.09 הוזן לעסק החלטה "מאשרים ללא ביצוע ביקורת".

לאמור: עסק ברמת סיכון "גבוהה", בו נדרש לבצע ביקורת פיזית מדי שנה, בוצעה ביקורת במהלך שנת 2006 ומאז במשך 3 שנים ניתנו לעסק ארכות, החלטת מתנגדים ובסוף מאשרים ללא ביקורת נוספת בעסק.

עוד נציין, כי למרות העובדה שמדור מניעת דלקות עסק בתיק באופן אינטנסיבי מדי שנה, לא יצא חיוב ללקוח משנת 2007.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "בעסק המתואר חלק מהפעילות נעשתה מהמשרד שכן מדובר בקבלת אישורים, ובעידכונים מלפוניים עם בעל העסק שהודיע על אי ביצוע הוראות, דבר שייתר את הבדיקה בשטח.

ב 26.11.07 בוצעה ביקורת שוטפת בעסק ויצא חיוב (12.07).

ב 24.2.08 התקבל אישור להתקנת מתזים אושרו אבני דרך וניתנה ארכה לביצוע.

ב 29.6.08 לאחר שיחה מלפונית עם הבעלים התברר כי הבעלים לא ביצעו את הוראות כיבוי אש ונקבע "מתנגדים".

ב 1.12.08 עלה כי המתזים הותקנו וניתנה ארכה להשלמת אישורי מעבדה למערכות.

כשימת עבודה ומכורח אילוצי כוח אדם והעומס הרב חלק מהפעולות מתבצעות מהמשרד כשאין סיבה מובהקת להגעה לשטח ובכך נחסך זמן ביקורת יקר של מפקחים".

73. מחלקת רישוי עסקים, מעבירה באופן שוטף ויום-יומי דרישות למחלקת כבאות אש לקבלת אישורי כבאות למתן רישוי עסק.

מסקירתנו עולה, כי אין קישוריות בין מחלקת רישוי עסקים למחלקת הכיבוי (למרות העובדה שמדובר באותה מערכת) וכל הדרישות מועברות באופן ידני (דואר או פקס).



התוצאה:

א. הבקשות מועברות באופן ידני (בפקס) - דבר המחייב הקלדות חוזרות ונשנות של אותם נתונים: כל בקשה מוקלדת מספר פעמים (ברישוי עסקים, באקסל של מזכירת מדור מניעת דלקות, ובאקסל לניהול תוכניות עבודה של "מתאם" מניעת דלקות).

ב. חוסר סנכרון וחילוקי דעות בין מחלקת הכבאות למחלקת רישוי עסקים - באם נשלחו או לא נשלחו בקשות.

לשם המחשה: בתאריך 8.7.09 הועבר מכתב מהאגף לרישוי עסקים למחלקת הכיבוי בו צוין, כי בגין למעלה מ-60 עסקים טרם התקבלה תשובת מחלקת הכבאות.

נמסר לביקורת ממחלקת הכבאות, כי בגין מרבית המקרים המפורטים לא התקבלה כלל בקשה ממחלקת רישוי עסקים.

התוצאה: עיכובים בהליך הנפקת אישורים לעסקים.

נמסר לביקורת כי מנכ"ל העירייה אישר ותיקצב ביצוע קישור ממוכן של המחלקות בהיקף של כ-1 מיליון ש. למרות האמור, טרם בוצע הקישור.

מנהל אגף רישוי עסקים מסר כי: "אכן ניקבעה משימת עבודה לאגף המיחשוב על ידי המנכ"ל לשנת 2008 או 9. הוחל בעבודה אך עקב מתן עדיפות למערכת המחוג, הסבת מערכת רישוי עסקים לפורמט SQL יש דחיה בעבודה. צפי סיום בחצי השני של 2010".

74. למדור מניעות דלקות במחלקת הכבאות אין אתר אינטרנט המספק מידע לאזרח (זאת מעבר לאזכור כללי של המדור), בכלל זה, הנתונים הנדרשים לאזרח בהיבטי אישור כבאות להיתרי בניה, לוחות זמנים מחייבים, תהליכי העבודה, רשימת עסקים מאושרים/לא מאושרים, בעלי התפקידים הרלוונטיים בכל אזור ועוד.

75. דוחות חקירה של שריפות לא מועברים לעיון ולימוד המנהלים והמפקחים במדור מניעת דלקות (חרף בקשות חוזרות ונשנות של מדור מניעת דלקות לקבלת החקירות ואף הנחיה קודמת של מפקד השירות בעבר).

76. ביצוע הביקורות בעסקים מבוצע ללא מתן התראה מוקדמת וללא תיאום עם בעל העסק.

לחוסר התאום הנ"ל מספר השלכות:

א. לא ניתנת לבעל העסק אפשרות מספקת להכין את כל האישורים הנדרשים ממנו.

התוצאה: לאחר הביקורת מבוצעות מספר בדיקות והתקשרויות נוספות עם בעל העסק לקבלת כל האישורים הנדרשים.



- ב. מקרים רבים בהם מגיעים לעסקים – והעסקים לא זמינים לביצוע הביקורת. לשם המחשה: במהלך 18 החודשים שקדמו לביקורת (1.1.08 ועד מחצית 2009) מפקחים הגיעו לכ- 140 עסקים בהם לא ניתן היה לבצע ביקורת (בעל העסק לא נכח או עסק בשיפוצים).
- ג. אי מתן ההודעה המוקדמת לבעל העסק, יוצר לעיתים התמרמרות של בעל העסק, שאלות רבות, צורך במתן הסברים של המפקח, הסבר הרגולציה לתדירות ביקורות וכד'. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "תיאום מוקדם הינו נדבך חשוב במתן שירות וביעול תהליכי עבודה. תיאום מוקדם מביא לקיצור זמן הביקורת בשטח ובמקרים רבים מייתר ביקורות חוזרות. יחד עם זה לביצוע תיאום כזה נדרש כוח אדם (מתאמים אדמיניסטרציה) שלא קיים במצבת היחידה."
77. נדגם מקרה בו תוצאות ביקורת של עסק בו בוצעה ביקורת (סירוב למתן רישוי עסק) הוקלדו והוזנו לעסק אחר (ההזנה השגויה טרם תוקנה נכון למועד כתיבת המצאי הביקורת). נמסר לנו על ידי מתאמי מדור מניעת דלקות, כי טעויות הקלדה הינן שכיחות. להלן פרטי המקרה:
- לחברת מ. לקוח מס' א/1423 (מס' יחידה 20051002) הוזנה ביקורת בתאריך 27/2/08 בו נקבע, כי העסק לא עומד בדרישות הכבאות ויש התנגדות למתן רישוי לעסק, בעוד הביקורת בוצעה בפועל בעסק אחר (ב/1423 מס' יחידה 20045193).
- נציין, כי הטעות למועד הביקורת לא תוקנה וכי לחברת מ. מצויינת במערכת המידע חוות דעת כבאות שאינה שייכת לה. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "טעות אנוש שנבעה מדמיון במספרי התיקים. הטעות תוקנה לאחר הערת הביקורת."
78. אין במדור מניעת דלקות רשימת בדיקות כגיליון מרוכז (כדוגמת: רשימת תיוג), של הבדיקות שמפקח נדרש לבצע בכל סוג של עסק, זאת במטרה ליצור אחידות בבדיקת העסקים השונים ומסמך שיהווה הנחיות וקריטריונים מחייבים לבדיקת העסקים.
- נמסר לביקורת על ידי ראש מדור מניעת דלקות ומפקחים עימם שוחחנו, כי הבדיקות מבוצעות על סמך הזיכרון של המפקח ובהתאם לסוג העסק. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "לרשימת תיוג יתרונות וחסרונות. הנושא עלה לדיון מס' פעמים. טרם גובשה החלטה בנושא."



79. בסוף הביקורת המתנהלת בעסקים השונים, משאירים המפקחים לבעל העסק את דוח הביקורת המפרט את תוצאות הביקורת והתנאים שנדרש בעל העסק למלא.

לאור העובדה שלדוח אין העתק, אין תיעוד במחלקת הכבאות של דוח הכבאות, המהווה מסמך משפטי, שניתן לבעל העסק.

נמסר לביקורת על ידי אחד ממפקחי מדור מניעת דלקות, כי המפקחים מבקשים מבעל העסק לצלם את הדוח ובמקרים בהם אין מכונת צילום או לא ניתן אישור לצלם את הדוח מבעל העסק (המפקח תלוי ברצון הטוב של בעל העסק), המפקחים רושמים פעם נוספת את תוצאות הביקורת בקצרה ובתמציתיות על טופס בדיקה אחר. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "הדבר נובע ממגבלות המדפסת העירונית הנמצאת כיום בשימוש (לדף כימי נדרשת מדפסת סיכות מיושנת)".

ביקורות כיבוי אש באירועים חד-פעמיים וקייטנות

80. במקרים רבים תוכניות הבטיחות לאירועים חד-פעמיים והדרישה למתן אישור כבאות לאירוע מועברות למחלקת כיבוי אש זמן קצר בלבד לפני האירוע, זאת למרות הדרישה כי יוגשו לכל המאוחר 14 ימים טרם האירוע.

התוצאה: אין יכולת אפקטיבית לבצע בקרה נאותה טרם מונפק אישור כבאות אש והצלה לאירוע. לשם המחשה:

שם האירוע	תאריך קבלת בקשה למתן אישור	תאריך האירוע	הערות
ש. ה. בכיכר רבין	15/09/09 (תוכנית מתוקנת)	15-17/09/09	יום האירוע.
ת. ב.	07/09/09	08/09/09	יום אחד בלבד לפני האירוע.
ב. ט. י.	04/02/09	05/02/09	
ק. ד.	17/02/09	18-25/02/09	
מטה מאבק א. ה.	23/02/09	24-25/02/09	
תערוכת ט.	02/03/09	4-30/03/09	יומיים לפני האירוע.



81. מסקירתנו עולה, כי כל האירועים המאורגנים ומבוצעים ע"י עיריית תל אביב - יפו, מועברים באופן בלעדי ליועץ בטיחות המהווה ספק יחיד (לצורך הכנת תוכנית בטיחות לאירוע), זאת על אף, חוסר שביעות הרצון מתפקודו בכל הקשור לכיבוי. הביקורת מצאה כי:

א. חוות הדעת של היועץ מועתקות, לעיתים קרובות, באופן גס מאירוע לאירוע, דבר המעיד על חוסר מקצועיות והעדר בחינה ייעודית ספציפית לכל אירוע (הפרוגרמה מועתקת מאירוע לאירוע בפורמט קבוע ללא התאמתה לאירוע ספציפי), לעיתים אף ללא שינוי שם אירוע קודם ממנו הועתקה הפרוגרמה והתוכנית לאירוע החדש.

לשם המחשה: באירוע "ערוץ הילדים" בקיץ 2009, נשלחה תוכנית כיבוי אש עם שם אירוע קודם "פופ" כאשר כל הפרמטרים זהים לתוכנית הקודמת לחלוטין.

ב. קיימים מקרים בהם השרטוטים המוגשים לא תואמים את הפרוגרמה שהועבר למחלקת הכבאות, על בסיסה ניתן האישור לאירוע.

ג. במרבית האירועים בהם היועץ נתן חוות דעת והגישה למחלקת הכבאות - קיימות כ- 4 דרישות לקוניות ומינימליות החסרות בפרטים רבים. זאת בניגוד, לחוות דעת של יועצים אחרים אשר באירועים דומים מגישים תוכנית כיבוי ובטיחות מפורטת רחבה ומקיפה באופן מהותי מזו של היועץ.

במייל העוסק ביועץ הבטיחות וחוסר שביעות הרצון מתפקודו שנשלח בחודש 8/09 ממדור מניעת דלקות, ציין בתגובה מנהל אגף רישוי עסקים בעיריית תל אביב - יפו:

"אני מרים ידיים. המהנדסים אצלנו הונחו לבדוק את התוכניות שהוא מגיש ב- 7 עיניים. לצערי מחלקת מופעים עובדת רק איחו וכל פנייתנו עד היום לא הועילו...". מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: **"כפי שעולה מחוות דעתו של מנהל אגף רישוי עסקים וכן מניסיונו הספק מהווה בעיה בהליך הרישוי התקין."**

82. לאור העובדה, כי מרבית סידורי הכבאות והבטיחות מבוצעים באירוע חד-פעמי במועד סמוך לאירוע, אישור הכבאות מותנה בהצהרה חתומה של מנהל האירוע על מחויבותו להשיג את כל האישורים וביצוע כל ההנחיות בתחום הכבאות.

באישור האירוע ע"י מחלקת הכבאות, קיימת התניה שהאישור מותנה בהצהרת מנהל האירוע הנדרשת להיות מתויקת בתיק האירוע.



הביקורת סקרה את התנהלות מתן אישורי כבאות באירוע "אופרה בפארק" בקיץ 2009 ומצאה כ:

- א. מנהל האירוע לא חתם מבעוד מועד על הצהרת התחייבות לקיום כל דרישות הכבאות – כנדרש (חתם רק בעת האירוע).
 - ב. תוכנית הבטיחות והכבאות לאירוע כוללת תיקונים ידניים רבים.
 - ג. תוכנית הבטיחות והכבאות לא מתייחסת לכלל הנושאים הנדרשים מבחינת כיבוי.
 - ד. מנהל האירוע – לא הציג את האישורים הנדרשים להיות מוצגים ומתויקים בתיק האירוע (אף לא במהלך האירוע).
 - ה. חרף בקשות חוזרות ונשנות של מחלקת הכבאות, יועץ הבטיחות לא הסכים לסור למחלקת הכבאות לדיון בדבר סידורי הכבאות באירוע, זאת לאור הממצאים לעיל.
- בביקורת פיזית שבוצעה במהלך האירוע התגלו ליקויי בטיחות רבים, בכלל זה, העובדה שברז הכיבוי היה חסום בצורה מוחלטת (כפי שאף מתועד במייל שהופץ ע"י מדור מניעת דלקות), עובדה המהווה ליקוי בטיחותי מהותי בעל השלכה מהותית בעת קרות אירוע.
- למרות כל החריגות המפורטות לעיל והעובדה כי האירוע בעל רמת סיכון גבוהה לציבור, מחלקת כיבוי אש הנפיקה אישור לאירוע. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "קיימת הנחיה שלא לקבל תיקונים ידניים על תוכנית בטיחות, מפאת קוצר הזמן בין הגשת התוכנית למועד האירוע לא ניתן להקפיד על קיום הנחיה זו. האירוע אובטח על ידי כבאים מקצועיים. מנהל היחידה למניעת דלקות ומהנדסת מניעה נכחו באתר כל זמן ההקמה ובעת האירוע עד תומו. בשלבים מאוחרים התקבלו האישורים העיקריים ובוצעו הנחיות מניעה. לאחר התייעצות עם מפקד המחלקה הוחלט על אישור קיום האירוע".
83. מסקירת תיקי קייטנות עולה, כי למרות העובדה שחסרים מסמכים נדרשים (כדוגמת: אישור ביקורות ציוד כיבוי אש, אישור על טיפול ותחזוקה בציוד הכיבוי) - ניתן אישור כבאות.

לשם המחשה:

שם הקייטנה	כתובת	תאריך פעילות
קייטנה בביה"ס א.	רה' לויטן יצחק 7.	29/12/08 - 23/12/08
קייטנה בביה"ס מ.	רה' קדש ברנע 4.	29/12/08 - 23/12/08
קייטנת נ. (*)	רה' עמיקם 7.	24/08/07 - 02/07/07

(*) בתיק נמצא היתר רעלים להפעלת בריכה ובתיק המתנ"ס הוצג אישור של יועץ בטיחות לשנת

2007 ואישור לחומ"ס.



נמסר לביקורת על ידי ראש מדור מניעת דלקות, כי אישורי תחזוקה על ציוד כיבוי אש ומערכות נדרשים על פי התקן אחת לשנה. קייטנה שאושרה בתחילת השנה והציגה מסמכים כנדרש, אינה נדרשת פעם נוספת באותה שנה להצגה חוזרת של המסמכים.

ביקורות כיבוי אש בהליך מתן היתרי בניה וטופס 4

84. מערך הבדיקות ומתן אישורי כבאות להיתרי בניה, לא מנוהל במערכת המידע המרכזית של מדור מניעת דלקות (כפי שמבוצע בגין עסקים).

כתוצאה: יש קושי לדעת לאילו מבנים ניתנו אישורי כבאות, מה כלל האישור, האם ישנן החרגות וכד'. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מערכת אחיפת חוק אינה מחוכנת למתן מענה למערך הודסת מניעה. יש מעקב על כניסה ויציאה של תוכניות בניה בקובץ אקסל שהוקם לצורך בקרה".

85. מתן אישור כבאות להיתרי בניה, נדרש להיות מבוצע, אך ורק, לאחר תשלום האגרה על ידי הלקוח ולאחר שתוכניות הבניה כוללות חותמת "נפרע".

בהתאם לנהלים פנימיים, קיימת הגבלה על המהנדס שלא להתחיל לטפל בתוכניות שבעליהן שלא שילם את האגרה הנ"ל.

במדגם מצומצם שערכנו (9 תיקים), נמצא מקרה בודד בו ניתן אישור כבאות (הן לתחילת הבניה והן בגמר הבניה – נדרש תשלום אגרה כפול), זאת למרות שאין חותמת "נפרע" ואין תיעוד לתשלום על התוכניות המעיד על ביצוע התשלום.

להלן פרטי המקרה:

מספר תיק כיבוי : 1302.

כתובת : רח' ש. 5.

שם הפרויקט : תחנת דלק ציבורית.

שם המבקש : א.

בעל זכות בנכס : ש. בע"מ (ע"י עו"ד ג. ל.).

מועד מתן אישור : 23.6.2008.

תאור הליקוי : אין חותמת "נפרע" על גבי טופס האישור להיתר אכלוס-טופס 4 (קיימת אינדיקציה לגבייה רק בגין מתן היתר בניה מתאריך 13.12.05).

ראש מדור מניעת דלקות מסר, כי לאחר בדיקה של הממצא עולה, כי אכן לא בוצע חיוב כנדרש עקב טעות בשוגג. ניתנה הנחיה מיידית להפיק חיוב (כ- 450 ₪) ולהעבירו לגבייה. נמסר כי החוב שולם.



86. במהלך הביקורת נמסר לנו, כי זמן קצר לפני תחילת הביקורת הועברה האחריות על קביעת גובה הסכום לחיוב במתן היתרי בניה/טופס 4 למזכירת ראש מדור מניעת דלקות.

87. קביעת הסכום לחיוב נגזר מנתוני השטח המפורטים בתוכניות הבניה של המבנה.

ממצאים והערות:

א. נוכחנו, כי בתקופה שהטיפול היה באחריות מזכירת המדור, המשיך המהנדס לטפל ולקבוע את השטח לחיוב המעביר לגבייה, בגין חלק מהמקרים, זאת למרות שהטיפול הועבר מסמכותו למזכירת מדור מניעת דלקות.

ב. כתוצאה מטיפול כפול על ידי גורמים שונים, קיימים טפסים שונים לביצוע החיוב – וחוסר אחידות.

ג. בבדיקה שביצענו נוכחנו, כי המזכירה אינה מתמצאת בקריאת תוכניות בניה וקביעת שטח החיוב (במקרה שבדקנו) שגוי.

נמסר לנו על ידי ראש מדור מניעת דלקות, כי האחריות לקביעת השטח לחיוב עברה למזכירה לתקופה של שבועיים בלבד וכיום נושא קביעת השטח לחיוב חוזר לאחריות המהנדסים המקצועיים.

88. חיוב הלקוח נדרש להיות בהתאם לשטח המבנה בגינו מבוקש אישור הכבאות.

במדגם שביצענו בגין 9 תיקי מבנים נמצא, כי ב- 4 מבנים שטח החיוב שגוי ולא תואם לשטח הבניה המבוקש.

להלן דוגמאות:

מספר תיק כיבוי	כתובת	תאריך גבייה	שטח לחיוב בתוכנית (מ"ר)	סכום שאמור היה להיגבות (ש"ח)	סכום שנגבה בפועל (ש"ח)	ההפרש(הסכום שלא חויב) (ש"ח)
1369	רח' ר 22	30.12.07	13,037	13,032	11,122	1,910
1422	רח' ל 3	29.3.09	2,411	3,350	2,896	454
1371	רח' א 62	2.4.08	2,452	3,350	3,218	132

(* הרחבה מהותית בתחום הגבייה והכנסות העירייה (הן בתחום המבצעי והן בתחום המניעה) -

ראה בפרק גבייה לדוח הביקורת.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "נושא שטח לחיוב טופל. הועברה הנחיה ברורה למהנדסי היחידה לחייב בהתאם ובמדויק לפי שטח הבניה המבוקש בהיתר הבניה.

גודל השטח מועבר להנהלת חשבונות בכתב ומתויק כאסמכתה בצמוד לקבלה/חשבונית כהלכה".



89. הליך מתן אישור כבאות לטופס 4 (טופס אכלוס) הינו רגיש ביותר, בין היתר, לאור החשיבות של היזמים וקבלני הבניינים לקבל טופס אכלוס מוקדם ככל האפשר.
90. לנ"ל השפעה כספית מהותית על הקבלנים והיזמים (המחויבים בין היתר: לשלם קנסות, שכ"ד וכד' בגין כל פיגור באכלוס הבניין).
ממצאים והערות:
- המהנדסים אינם נדרשים למלא חוות דעת בגין הביקורת שבוצעה בשטח המבנה (במידה ונותנים אישור כבאות), בכלל זה: הבדיקות שבוצעו, התייחסות לכך שסידורי הכבאות תואמים את הדרישות ועוד.
- למהנדסים אין רשימת תיוג של הבדיקות שנדרש לבצע בגין כל סוג של מבנה, כך שילווח את הבודק במהלך הביקורת בשטח ויתועד בתיק המבנה בתום הביקורת.
- כתוצאה: שיקול דעת רחב בידי המהנדס בבואו לאשר/לא לאשר סידורי כבאות במבנה ואפשרות לחוסר אחידות בין המהנדסים השונים.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "לכל היתר בניה מצורף אישור כיבוי המעיד על התאמת תכנון סידורי הכבאות והתנאים הנדרשים לקבלת אכלוס / גמר בניה."
91. נמסר לנו, כי לאור רגישות מתן אישורי כבאות לדרישות הנדסה, כל תיק חדש המתקבל במדור מניעת דלקות מנותב למהנדס על ידי ראש המדור (במטרה לאזן עומסים, לגרום לתחלופה של מפקחים בין קבלנים/יזמים וכד').
- ראש מדור מניעת דלקות מסר, כי מתן אישור לטופס 4 ואכלוס מבנה (תום התהליך שלו השלכה כספית מהותית), מועבר למהנדס שהתחיל את הטיפול בתיק (אשר את תוכנית הבניה).
- מסקירתנו עולה, כי מתן האישור לטופס 4 אינו מבוקר ולא נחתם על ידי ראש המדור (בניגוד למבוצע במתן היתר לתחילת הבניה עליו חותם ראש המדור).

לוחות זמנים וקבלת קהל במדור מניעת דלקות

92. בהתאם לתקנות רישוי עסקים, מדור מניעת דלקות נדרש לתת תשובה לבקשה לרישוי עסק עד 30 ימים.
- מסקירתנו עולה, כי במקרים רבים משך זמן הטיפול הינו ארוך מאוד וחורג מלוחות הזמנים הקבועים בחוק.
- למועד הביקורת, נדגמו כ- 450 מקרים בהם התשובה לרישוי עסקים מתעכבת מעל 90 ימים וכ- 100 מקרים נוספים בהם התשובה מתעכבת מעל 60 ימים.



להלן דוגמאות:

שם העסק	מהות העסק	מס' כיבוי	מהות הבקשה	תאריך בקשה מרישוי עסקים	תאריך מתן תשובה	מס' ימים למתן תשובה
ב.	מחסן מזון	1702/1	חידוש רישיון	2.2.08	19.3.09	411
פ.	מסעדה	269/1	חידוש רישיון	4.1.09	7.6.09	154
א.	מזנון	199/11	חידוש רישיון	15.1.09	26.5.09	131
א.	מסעדה	521	שימוש חורג	22.1.09	1.6.09	130
ס.	מסעדה	199/1	חידוש רישיון	25.1.09	26.5.09	121

ראש מדור מניעת דלקות מסר, כי הוא מפעיל שיקול דעת ופועל על פי סדרי עדיפויות בשל אילוצי כוח אדם. מדור מניעת דלקות מתייחס לדרישות של רישוי עסקים גם על פי רמות הסיכון של העסקים בהם נדרש לבצע את הבדיקה. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "דוגמא ראשונה בטבלת דוגמאות - מדובר בפריט נלווה לעיסוק עיקרי. מחסן המשרת מסעדה סמוכה. רמת סיכון 2 נבדק בכיבוי אחת לשלוש שנים."

93. במדור מניעת דלקות אין ימים ושעות קבלת קהל קבועים (בכל הקשור לביצוע ביקורות בעסקים).

הביקורת צפתה, במהלך איסוף הממצאים לדוח הביקורת, במקרים רבים ותכופים, בהם תושבים מגיעים באופן פיזי למשרדי הכבאות, ללא תיאום וללא הודעה מוקדמת.

94. מדור מניעת דלקות מרכז פעילות נרחבת למול תושבי העיר וככזה יש חשיבות ליצור תודעת שירות גבוהה. ממצאי הביקורת העלו כי:

- א. קיימת זמינות נמוכה של צוות המדור למענה לטלפונים.
- ב. נוכחנו, כי שיחות רבות מאזרחים אינן נענות.
- ג. במדור מניעת דלקות אין מערכת ניתוב שיחות אוטומטית שתאפשר ניתוב הפונים למזכירות או לגורם המקצועי הרלוונטי באמצעות מספר שלוחה יעודית. כמו כן, אין מערכת קבלת פקסים ממוכנת שתאפשר שמירה של קובץ הפקס וניתוב קל ונגיש של הפקסים למפקחים השונים (כיום קיים פקס אחד המשמש את כל 20 העובדים במדור מניעת דלקות).



ד. למדור אין אתר אינטרנט באמצעותו ניתן לספק מידע לתושב ובכך לחסוך פניות סרק לקבלת מידע אינפורמטיבי (למעט אזכור קצר על המדור בלבד).

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הבעיות נבעו כתוצאה משימוש ברכות מלפניית מיושנת ומשותפת לכל כיבוי אש. בתחילת 2010 הוכנסה רכזת מלפניית חדשה ביחידה למניעת דלקות. בעזרת מערכת זו ניתן לפקח ולנמך את השיחות הנכנסות ויוצאות ביחידה. לאחר פרק זמן של שימוש ניתן יהיה לפלח את הנתונים ולהגדיר את צרכי היחידה בהיבט זה."

גבייה וניהול תקבולים

מבוא

95. בהתאם לתקנות שירותי הכבאות (תשלומים בעד שירותים) תשל"ה - 1975 (להלן "התקנות"), על שירותי כיבוי המנויים בתוספת לתקנה, ישלם מקבל השירות בהתאם לסכום שנקבע בתקנות.

96. מחלקת הכיבוי מזינה ביקורות תקופתיות לחיוב לאגד"ש, בין היתר, בגין שירותי ביקורת תקופתית בעסקים, אישור אירועים חד-פעמיים, אישורי קייטנות, אבטחת אירועים ופעילות מבצעית.

97. במדור מניעת דלקות קיימות 3 שיטות עיקריות לביצוע חיוב וגבייה כדלקמן:

א. ביקורות תקופתיות בעסקים – העברת נתונים אוטומטית לחיוב בגין הביקורות במהלך החודש. הפקת החיוב מבוצעת באגד"ש אשר מפיקה חיובים ללקוחות ואף מבצעת את הגבייה בפועל.

ב. אישורי בנייה - נציגת מחלקת הכיבוי במדור מנהלה, מבצעת הן את החיוב והן את הגבייה בהתאם להזנת שטח המבנה במערכת המידע המרכזית, זאת לפי טופס יעודי בו מצוין השטח לחיוב המתקבל מהמהנדסים במדור מניעת דלקות.

ג. העברת טופס בקשה לגבייה לאגד"ש להפקת חיוב ללקוח וביצוע גבייה – בגין מקרים בהם חוות הדעת של הכיבוי לא הוזנה למערכת המידע המרכזית.

98. תהליך הגבייה מאירועים מבצעיים הינו כדלקמן:

א. מפקד האירוע ממלא דוח אירוע מבצעי.

ב. דוחות אירועים מבצעיים מועברים לידי פקיד הגבייה במדור מנהלה.

ג. פקיד הגבייה מסנן מתוך הדוחות את האירועים ברי גבייה.

ד. הטפסים נבחנים ובמידת הצורך מעודכנים בהם פרטים.

ה. טופסי אירועים ברי גבייה מועברים לחתימת המפקד/סגן המפקד.



- ו. בגין הטפסים ברי הגבייה מופק דוח חיובים לגבייה המועבר למוקד הגבייה בעירייה (אגד"ש).
- ז. הטפסים מוזנים באגד"ש למערכת הגבייה. במערכת מבוצע תמחיר לכל פריט שירות בהתאם למחירון המוטמע במערכת.
- ח. דרישות תשלום לאזרח מופקות ונשלחות מאגד"ש. תהליך זה נתמך על ידי מערכת היומן המבצעי, בה נרשמות הפעולות במהלך הפעילות המבצעית.
99. חישוב סכום הגבייה נעשה על בסיס הנתונים כדלקמן:
- א. מדור מניעת דלקות מסתמך בעיקר על שטח המבנה.
- ב. באירועים מבצעיים מסתמכים על היקף הציוד והתשומות שמחלקת הכבאות השקיעה בטיפול באירוע.
100. במדור מניעת דלקות מונה בעל תפקיד (הסבה ממתאם), לטפל בבקשות ותלונות לקוחות בגין שגויים בגבייה.

מומצאים**כללי**

101. אין נהלים לתחום הגבייה, הקובעים באופן חד-חד ערכי את אופן ביצוע הגבייה בגין כל אחד מסוגי השירותים הניתנים על מחלקת הכבאות.
102. אין אחידות בהליך ביצוע הגבייה לשם המחשה:
- א. בגין חלק מהקייטנות להן ניתן אישור כבאות, מופק חיוב אוטומטי ממערכת המידע המרכזית (לאחר ריצת גבייה ממוכנת) בעוד בגין קייטנות אחרות, נשלח טופס ידני לאגד"ש לביצוע הגבייה.
- ב. בגין חלק מהתהליכים מופק חיוב על ידי אגד"ש (ביקורת תקופתית בעסקים ואירועים חד פעמיים) ובגין חלק אחר מופק חיוב על ידי נציג מחלקת הכבאות (כגון: מתן אישורי טופס 4 והיתרי בניה).
- ג. קיימים טפסים שונים (טופס ידני, טופס מובנה) להעברת דרישה ממדור מניעת דלקות למדור מינהלה לביצוע גבייה ונתוני הגבייה.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "נבנה טופס מובנה ע"י ראש מדור למניעת דלקות. טופס זה עדיין לא הוטמע במלואו בתוכנית העבודה. החל מתאריך 01/02/10 מנהלת החשבונות אינה מקבלת טופס ידני".



103. ממצאי הביקורת עולה כי תהליכי הגבייה במחלקת הכבאות לא מובנים ומוגדרים וכי יש נושאים רבים לא ברורים, לשם המחשה:

- א. קיים חוסר בהירות בזיהוי הגורם שנדרש להורות למדור מינהלה על ביצוע חיוב וקביעת השטח לחיוב במתן היתרי בניה ואישור אכלוס (מהנדסים או מזכירת רמ"ד מניעת דלקות). נמסר לנו על ידי ראש מדור מניעת דלקות, כי הוחלט שהמהנדסים יעבירו את השטח לחיוב למדור מינהלה באמצעות טופס יעודי ואסמכתה נאותה. כיום כל אסמכתה מתועדת בצירוף לקבלה שנופקה.
- ב. קיים חוסר בהירות בנושא התייעוד הנדרש בהליך הגבייה (עד למועד הביקורת, לא תועדו הדרישות לביצוע גבייה שהתקבלו ממדור מניעת דלקות).
- ג. קיימת אי בהירות לגבי אירועים מבצעיים בהם כבאים נטלו חלק ובגינם לא נדרש להפיק חיוב (קיימים הרבה מקרים כאלה).
- ד. קיימת אי בהירות לגבי אופן הטיפול בנתונים שגויים/חריגים.
- ה. קיימת חוסר בהירות לגבי אופן הטיפול בנתונים החסרים בדוח המבצעי על בסיסו מבוצע החיוב.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

- א. "בוצע נסיון להעביר למזכירת מדור מניעת דלקות את ביצוע החיוב וקביעת שטח החיוב במתן היתרי בנייה ואישור איכלוס. הנסיון היה לשבועיים בלבד ולא צלח, הוחזר למתכונת הקודמת באחריות המהנדסים בלבד.
- ב. מופל. קיים תיעוד של טופס השטח לחיוב בצירוף חשבונית.
- ג. ישנם אירועים מבצעיים בהם לא נדרש להפיק חיוב כגון: קריאות שווא אירועים בהם התקבל ביטול בדרך למקום אירועים בהם לא ניתן להשיג פרטי בעלים אשפתונים עירוניים (כיום מופק חיוב)
- ד. גובש סדר פעולות לטיפול בנתונים שגויים: אימות הנתונים מול מפקד האירוע. במידה ונדרש שינוי בנתונים, מבוצע באישור ק. המנהלה.
- ה. דו"ח אירוע עם חוסר בנתונים מוחזר לממלא הדו"ח באמצעות ק. המשמרת לצורך השלמת הנתונים הרלוונטיים."

חובבים בפעילות מדור מניעת דלקות

104. במידה ומפקח מניעת דלקות קולט תוצאות ביקורת כיבוי במערכת המידע, ומסמן במערכת המידע כי "לא בוצעה ביקורת בפועל" - לא מופק חיוב ללקוח.

מניתוח שערכה הביקורת לבסיסי הנתונים לשנים 2008-2009 (עד חודש 6/09) עלה, כי ב-1,173 מקרים (226 ארכות, 89 אישורים ו-818 מתנגדים) הוזנו החלטות כיבוי תוך סימון החלטה "ללא ביצוע ביקורת".

לא מצאנו הליך של בקרה סדורה במטרה למנוע שימוש לא ראוי בקוד זה (נדגיש: הביקורת לא מצאה שימוש לא נאות בקוד זה וההערה מצביעה רק על חוסר העדר בקרה).

ראש מדור מניעת דלקות מסר לביקורת, כי השימוש בקוד "ללא ביצוע ביקורת" מבוצע בעת הזנת אירועים למערכת המידע ללא ביצוע ביקורת בפועל (כגון: בעת קבלת מסמכים ואישורים מבעלי העסקים). המטרה, למנוע חיוב מהלקוח בגין ביקורת שלא בוצעה.

105. הביקורת ביצעה השוואה בין שטח העסק המחויב במחלקת כיבוי אש לבין שטח העסק המחויב בארנונה. נדגיש: שטח החיוב בכיבוי אש נדרש להיות לפחות השטח המחויב בארנונה, שכן בכיבוי אש מחייבים הן על מבנים והן על שטחים פתוחים (שלא מחויבים בארנונה).

מסקירת הביקורת עלה, כי ישנם מקרים רבים בהם שטח החיוב בכיבוי אש נמוך משטח החיוב בארנונה.

להלן דוגמאות:

ח.פ. העסק	שם העסק	כתובת	מס' תיק כיבוי	שטח מחויב בארנונה (מ"ר)	שטח מחויב בכיבוי (מ"ר)	הפרש (מ"ר)
513811869	חניון "ב.צ."	ר. 41	א-1744	8,507	3,818	4,689
512875733	חניון ב.ה.	ק. 2	ג-1604	7,343	4,250	3,093
510819436	ר.	ה. 31	א-917/1	3,380	322	3,058
580188894	צ'.	ד. 13	א-866	2,972	600	2,372
307415026	א.	י. 246	ד-518/3	1,817	631	1,186
510023203	ה.	האחים מסלאויטה	ב-354/1	1,597	502	1,095
580190080	ת.	א. 11	ק-74	1,340	595	745
511246308	ד.	ב. 84	ד-189/5	474	120	354

(* קיים בקובץ הארנונה פוטנציאל לעדכון נתוני שטחים בקובץ כיבוי אש אך נדרשת בדיקה פרטנית והתאמה לכל עסק. הדוגמאות להלן מהוות בסיס לבדיקה פרטנית.



מנהל המחלקה מסר התייחסות לדוגמאות על פי סדר הופעתן בטבלה:

מס' תיק	תוצאות הבדיקה	פעולה
1744 א'	שטח שגוי	תיקון שטח
1694 ג'	שטח שגוי	תיקון שטח
917/1 א'	שטח תקין – מסעדה פנימית במבנה	----
866 א'	שטח תקין – מסעדה פנימית במבנה	----
518/3 ד'	שטח שגוי	תיקון שטח
354/1 ב'	שטח שגוי	תיקון שטח
74 ק'	שטח שגוי	תיקון שטח
189/5 ד'	שטח שגוי	תיקון שטח

כמו כן הוסיף "טיוב נתונים במאגר המידע של כיבוי אש מתבצע באופן שוטף ותדיר. כל טעות שמתגלית מתוקנת מידי תוך כדי עבודה."

106. הביקורת מצאה מקרים בהם בוצע **חיוב כפול** באותה שנה לבעל עסק, זאת למרות הוראות

הרגולציה המאפשרות לחייב לכל היותר פעם אחת בשנה בגין ביקורת כיבוי בעסק.

ממצאי הביקורת עולה, כי למרות שהמערכת אמורה לשקלל ולבחון באם הופק כבר בעבר חיוב בגין אותה שנה קלנדרית, בפועל קיימים חיובים כפולים.

במדור מגיעת דלקות נמסר כי ההנחיות שניתנו על ידם למתכנתים בעת בניית מערכת המידע, היו למנוע חיוב כפול בביקורת חוזרת.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "מתבצעת פעילות לתיקון נושא חיובים כפולים במערכת המחשוב. הדוגמאות המצויינות טופלו ותוקנו.

בשל ריבוי הפניות ולמתן שרות הולם הוקצה מתאם המטפל אך ורק בנושא זה."

להלן דוגמאות:

שם בעל הנכס	מס' תיק כיבוי	מס' חיובים בשנה	תאריך החיוב	אסמכתה	ח"ן חיוב	סכום לחיוב
פ.	א-1125	2	16/4/08	08048240	01/0915/011/01/1	228.22
			12/02/08	08028166	01/0915/007/33/5	280.60
ש.	א-1159/4	2	09/09/08	08098087	01/0203/003/85/2	131.48
			09/01/08	08018189	01/0428/020/00/4	126.84
כ. ק. וצ. ג.	ד-420	2	29/07/08	08078251	01/3022/012/06/7	130.48
			22/05/08	08058374	01/3022/012/07/8	152.88

107. קיימות פניות רבות של תושבים למדור מניעת דלקות אודות חיובים שגויים ולא נאותים. התוצאה: תקן אחד של "מחאם" שנדרש לסייע באופן אדמיניסטרטיבי למפקחים המקצועיים (ולאפשר מיצוי הפוטנציאל של המפקחים בביקורות בשטח), הוסב וכיום בעל התפקיד עוסק בפועל בטיפול בתלונות על חיובים שגויים.
108. מקרים בהם החיוב בגין ביקורות תקופתיות בוצע על בעלים של עסק לא נכון (בעלים לשעבר). נמסר לנו על ידי מנהלת אגד"ש, כי מדובר בתופעה רחבה הגוררת פעילות מיותרת של מחלקת הגבייה ובזבוז משאבים.

שם בעל הנכס	מס' תיק כיבוי	מס' חיובים בשנה	תאריך החיוב	אסמכתה	ח"ן חיוב	סכום לחיוב
א.	ב-585/2	2	27/08/08	08088143	01/0475/038/15/2	3,599.75
			31/09/08	08058217	01/0475/038/15/2	3,523.51
פ.מ.	א-24/1	2	25/11/08	08098079	01/0496/024/23/6	131.48
			11/11/08	08118112	01/0496/024/24/7	132.98

109. בגין כל אירוע חד פעמי או קייטנה נדרש להפיק חיוב ללקוח (במידה ויש 2 אירועים ללקוח או 2 קייטנות בשנה - יש לחייב פעמים).
- במדגם שערכה הביקורת לבחינת חיוב לביקורות כיבוי אש בקייטנות עולה, כי ב- 3 מתוך 9 מקרים שנדגמו (כ- 33%) אין חיוב של הלקוח - בגין הביקורת שבוצעה. להלן פירוט המקרים לביקורות שבוצעו אך לא חויבו:

שם העסק	מס' תיק כיבוי	תאריך ביקורת	מס' ביקורת
קייטנת "כ."	Z 9590/09	31/03/2009	113578
קייטנת "מ."	Z 9650/09	01/04/2009	114590
קייטנה בביה"ס ר.	Z 9342/09	22/03/2009	113132

ראש מדור מניעת דלקות מסר, כי אכן לא בוצע חיוב לקייטנות הנ"ל. לאור הערת הביקורת, החל הליך לטיפול בגבייה.

110. ליקויים בהליך החיוב בגין ביצוע ביקורות בקייטנות:
- א. הליך הגבייה אינו אחיד. בגין חלק מהקייטנות (בעלי מס' תיק K) מופק חיוב אוטומטי ובגין חלק אחר (בעלי מס' תיק Z) מופק חיוב ידני (המפקח נדרש למלא טופס ולשלוח בדואר לאגד"ש).



ב. במידה ורישוי עסקים לא מציין את שטח הקייטנה לחיוב, מפקח הכיבוי נדרש להחליט בהתאם לשיקול דעתו מה שטח העסק לחיוב ללא אסמכתה וללא בקרה.

נמסר על ידי ראש מדור מניעת דלקות, כי בעבר הגבייה והטיפול בוצעו באופן ידני (סימון תיק בקוד Z). לאחר שהתגלתה בעיה בהליך החיוב, בקשות חדשות נפתחו עם קוד לחיוב אוטומטי (סימון תיק בקוד K). חוסר האחידות נובע, מהמעבר בין שיטות ניהול שונות ואי הסבת התיקים הישנים לקוד החדש.

111. פניות ותלונות של בעלי עסקים ותושבים למדור מניעת דלקות בתחום הגבייה, תוצאות הבדיקה והפעולות שבוצעו לאור הפניה (בכלל זה תיקוני חיובים) - לא מנוהלים ולא מרוכזים באופן סדור (כגון: מערכת מידע לפניות ציבור הקיימות במחלקת הכבאות או גיליון אלקטרוני), כך שניתן יהיה לבצע ניתוח של הגורמים והסיבות שגרמו לכשלים בהליך החיוב.

התוצאה: לא בוצע הליך של הפקת לקחים ובהינתן הסיבות לפניות רבות של בעלי עסקים ותושבים לביצוע תיקוני חיובים.

112. נדגמו מקרים בהם אין תיעוד לתשובות מחלקת כיבוי לפניות כתובות של תושבים בתחום הגבייה. התוצאה: לא ניתן לדעת מה בוצע ומה המענה שניתן לתושב.

נמסר לביקורת על ידי מתאם חיובים במדור מניעת דלקות, כי במקרים שלא נדרש לבצע פעולה אקטיבית (כגון: תיקון חיוב) המענה ניתן בעל פה ללא תיעוד לתשובה.

113. ביצוע החיוב של תושבים בהליך מתן היתרי בניה או טופס 4, מתבסס על טופס חתום של נציג מדור מניעת דלקות. הטופס מועבר להנהלת החשבונות להפקת חיוב וקבלת התקבול בפועל מהתושב.

ממצאי הביקורת עלה כי כל האסמכתאות המועברות להנהלת החשבונות לביצוע חיובים ללקוחות, בכלל זה היקף השטח לחיוב וזהות הגורם המנחה לביצוע החיוב - נגרס ולא מתועד בכיבוי.

חיובים בגין פעילות מבצעית

114. קיימים מקרים בהם דוחות אירוע על בסיסם מבוצע החיוב ללקוח מוגשים באיחור רב. הוצג דוח פיגורים בהגשת דוחות על אירועים מבצעיים לחודש אוגוסט (דוח מעקב ידני), לפיו קיימים 213 אירועים מבצעיים שטרם הוגשו (נכון לתאריך 9/9/09). לשם המחשה: דוח 2009080060 המתייחס לאירוע מתאריך 3/8/09 הגיע לפקיד הגבייה רק בתאריך 9/9/09.



115. מניתוח בסיס הנתונים של מחלקת הכבאות עולה, כי קיימים מקרים בהם לא הופק חיוב בגין אירועים מבצעיים (ברי גבייה).

להלן מדגם של אירועים בהם לא הופק חיוב:

תאריך	מספר אירוע	תאור אירוע	שדה - הערות	הסברים שהתקבלו
11/07/09	2009070157	יציאה לשריפה		א
17/05/08	2008050339	יציאה לשריפה		א
11/07/09	2009070156	יציאה לשריפה		ב
11/07/09	2009070155	יציאה לשריפה		ב
11/07/09	2009070154	יציאה לשריפה		ב
11/07/09	2009070153	יציאה לשריפה		ב
24/06/09	2009060378	יציאה לשריפה	שריפת רכב.	ג
17/05/09	2009050379	דליפת גז	אירוע ללא פעולה במקום.	ד
11/03/09	2009030179	יציאה לשריפה	בעירה בבית בושת.	ה
25/05/08	2008050515	יציאה לשריפה	שריפה בתחנת אוטובוס.	
20/05/08	2008050423	יציאה לשריפה		ו
20/02/08	2008020345	סיוע למשטרה		
22/01/08	2008010357	שריפה שכובתה ע"י הכבאים		
08/03/07	2007030155	שחרור מעלית	חילוץ לכודים ממעלית.	
05/02/07	2007020097	יציאה לשריפה	שריפה בדירה.	ז

הסברים שהתקבלו:

- א. לאור הערת הביקורת הופק חיוב.
- ב. שריפת מכולת אשפה או שריפה בשדה פתוח – הבעלים לא אותר ועל כן לא הופק חיוב.
- ג. שריפת רכב – לא ניתן לאתר את הבעלים ועל כן לא הופק חיוב.
- ד. הכבאים נקראו בשל ריח דליפת גז אך המקור לא אותר – על כן לא הופק חיוב.

- ה. שריפה בבית בושת – לא ניתן לאתר את הבעלים ועל כן לא הופק חיוב.
- ו. נמסר לביקורת כי האירוע בוטל.
- התייחסות הביקורת להסבר שניתן: ביומן המבצעי של הכבאות לא מצוין כי האירוע בוטל.
- ז. אכן הכבאים הגיעו לדירה בה בער צינור גז, אך השריפה כובתה על ידי הבעלים – על כן לא הופק חיוב.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

- "א. מחלקת כבאות והצלה כמדיניות לא מחייב אירועים מבצעיים בגין נכסים שנמצאים בבעלות עיריית תל אביב (אשפחונים, אבטחות אירועים וכד').
- ב. באירוע שאין יכולת בכיבוי לאתר בעלים לא מופק חיוב (לדוגמה: דליפת גז בבנין מגורים ללא מקור ספציפי, בעלים של כלי רכב וכד').
- ג. ביתר המקרים שהוצגו בדוח אי הפקת החיוב מקורו בטעות – שתוקנה.
- ד. לאור הערות הביקורת, מחלקת כבאות והצלה שילבה בקרה בהפקת חיובים לאזרחים והנושא שופר באופן מיידי."

116. הביקורת ערכה הצלבה ממוחשבת בין החיובים שבוצעו בפועל במערכת הגבייה (אגד"ש), לבין האירועים ברי החיוב במערכת היומן המבצעי של מחלקת הכבאות.
- כאמור לעיל, פקיד הגבייה במחלקת הכבאות מפיק טופס גבייה לאירוע המבצעי, מרכז את הטפסים ומעבירם לטיפול במחלקת אגד"ש בה הטפסים מוקלדים ידנית למערכת הגבייה.
- בבדיקתנו נמצאו, 2 אירועי אש - בהם מצוין במחלקת הכבאות כי הופק חיוב ואילו, בפועל, במערכת הגבייה לא הופק כלל חיוב.
- להלן פרטי המקרים:

מס אירוע	תאריך
2009030443	27/03/09
2009040064	03/04/09

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "במחלקה לכבאות והצלה לא קיים מעקב באם הופקו שוברי תשלום עבור החיובים באגף אגרות ודמי שרותים."

117. נמצאו מקרים רבים בהם פרטי החיוב שבוצע בפועל (כמויות של ציוד, כבאים, מרחק נסיעה וכד' – המהווים את הבסיס לחיוב), לא תואמים לפרטי האירוע במערכת היומן המבצעי של מחלקת הכבאות.



118. פקד הכיבוי מסר לנו כי נתוני החיוב מועברים למחלקת אגד"ש באמצעות תדפיסים ידניים וכי מרבית החריגים מתרחשים כתוצאה מטעויות בהקלדה ידנית של פרטי החיובים המבוצעים על ידי אגד"ש.

להלן דוגמאות (חוסר ההתאמה מודגש בקו תחתון וצבע אדום):

סכום	מערכת הגבייה (אגד"ש)				מערכת היומן המבצעי				תעריף	תאריך	אירוע
	קמ נסיעה	דקות	עובדים	כמות	קמ נסיעה	דקות	עובדים	כמות			
					<u>3</u>	<u>50</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	מכונית עד 20 כ"ס	01/01/09	2009010003
189	3	<u>30</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	3	<u>80</u>	<u>11</u>	<u>3</u>	מכונית מעל 20 כ"ס	01/01/09	2009010003
								<u>150</u>	זרנוקים וגלילונים	01/01/09	2009010003
								<u>160</u>	משאבה מעל 30 מ"ק	01/01/09	2009010003
								<u>160</u>	שמוש במשמות	01/01/09	2009010003
								<u>64</u>	מים	01/01/09	2009010003
								<u>120</u>	הזמנת חוקר	01/01/09	2009010003
189	4	<u>30</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	4	<u>20</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	מכונית מעל 20 כ"ס	13/01/09	2009010200
174				<u>80</u>	<u>8</u>	<u>111</u>	<u>3</u>	<u>80</u>	זרנוקים וגלילונים	17/01/09	2009010273
990	4	<u>110</u>	<u>7</u>	<u>2</u>	4	<u>110.7</u>	<u>7</u>	<u>2</u>	מכונית מעל 20 כ"ס	06/02/09	2009020060
130				<u>210</u>				<u>240</u>	שמוש במשמות	09/03/09	2009030137
65				<u>30</u>	<u>8</u>	<u>63</u>	<u>3</u>	<u>30</u>	זרנוקים וגלילונים	15/03/09	2009030266
868	4	<u>80</u>	<u>8</u>	<u>2</u>	4	<u>50</u>	<u>8</u>	<u>2</u>	מכונית מעל 20 כ"ס	17/03/09	2009030287
								<u>40</u>	שמוש במשמות	19/03/09	2009030306
					<u>3</u>	<u>20</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	מכונית מעל 20 כ"ס	31/03/09	2009030529



סכום	מזכרת הגבייה (אגד"ש)				מזכרת היומן המבצעי				תעריף	תאריך	אירוע
	קמ"ס	דקות	עובדים	כמות	קמ"ס	דקות	עובדים	כמות			
								80	זרנוקים וגלילונים	31/03/09	2009030529
								10	משאבה מעל 30 מ"ק	31/03/09	2009030529
								2	מים	31/03/09	2009030529
152	3	10	2	1	3	15	2	1	מכונת מעל 20 כ"ס	02/04/09	2009040024
218	4	30	3	1	3	30	3	1	מכונת מעל 20 כ"ס	25/04/09	2009040417
11				12				120	הזמנת חוקר	27/04/09	2009040455
					2	30	3	1	מכונת מעל 20 כ"ס	28/04/09	2009040501
19				4	4	88	3	4	מים	15/05/09	2009050329
								120	שמרש במשמות	17/05/09	2009050378
								120	הזמנת חוקר	17/05/09	2009050378
1,523	20	400	3	1	20	400	3	2	מכונת מעל 20 כ"ס	23/05/09	2009050475

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"מחלקת כבאות והצלה מעבירה באופן ידני דוח אירוע באגד"ש לצורך הפקת חיוב לאזרח. להלן התייחסות לאירועים המופיעים בטבלה:

אירוע 2009010003 - חייגן אוטומטי החיוב עבור רכב אחד שהגיע למקום וביטל את שאר הכוחות.

אירוע 2009010200 - טעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).

אירוע 2009010273 - טעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).

אירוע 2009020060 - טעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).

אירוע 2009030137 - טעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).



- אירוע 2009030266 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).
- אירוע 2009030287 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).
- אירוע 2009030306 - מדובר בקריאת שווא, לא הופק חיוב.
- אירוע 2009030529 - מדובר בקריאת שווא, לא הופק חיוב.
- אירוע 2009040024 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).
- אירוע 2009040417 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).
- אירוע 2009040455 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).
- אירוע 2009040501 - הכבאים לא פעלו במקום אין פרטים לחיוב.
- אירוע 2009050329 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).
- אירוע 2009050378 - שולם בתחנה ולכן לא הופקה דרישת תשלום באגף אגרות ודמי שרותים.
- אירוע 2009050475 - מעות במערכת הגבייה. (הופק חיוב נכון).".

119. בהתאם לסעיף 1א בתוספת לתקנה אודות חיוב לקוחות, נדרש לחייב בסכום של 78.61 ש"ח לכל שעת עבודה לכל כבאי שעבד במקום האירוע (לפי תעריף מיום 1/6/09).

במערכת המידע קיים מנגנון המחשב את זמן הנוכחות בהתאם לנתוני הזמנים המוזנים למערכת. זמן השהייה מחושב ממועד יציאת כלי רכב מבצעי בו משובצים הכבאים עד למועד חזרתו. מבדיקת הביקורת עולה, כי ישנם מקרים בהם משך הזמן שדווח כי הכבאים שהו בפועל מחוץ למתחם הכבאות (בגין אירוע כיבוי), אינו תואם את הזמן בו חויב הלקוח.

התוצאה: הפסד הכנסות למחלקת הכבאות.

הוסבר לביקורת על ידי פקיד הגבייה במדור מנהלה, כי קיימים מקרים רבים בהם פער הזמנים ממועד היציאה למועד החזרה (המעיד על משך עבודת הכבאי באירוע) אינו משקף את כמות העבודה המתאימה לסוג האירוע - ועל כן פקיד הגבייה מפחית, בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי, ללא דיווח או צורך באישור של בעל תפקיד נוסף, את כמות השעות לחיוב.

לשם המחשה:

א. באירוע 2008070260 חויב הלקוח בגין 90,011 דקות, בעוד בהתאם לנתוני מערכת המידע, הכבאים שהו באירוע במשך 101,996 דקות (4 כבאים מתאריך 15/07/2008 שעה 06:36 עד תאריך 01/08/2008 שעה 23:35).

הפרש: של 11,985 דקות שלא חויבו.



ב. באירוע 2008090541 עבור יציאת כבאים לטיפול בפתיחת מעלית חויב הלקוח בגין 180 דקות, בעוד שבהתאם לנתוני מערכת המידע, הכבאים שהו באירוע במשך 320 דקות (4 כבאים בתאריך 30/09/2008 משעה 18:45 עד שעה 20:05:12).

הפרש: של 140 דקות שלא חויבו.

ג. אירוע 2009020283 עבור יציאת כבאים לטיפול בחייגן אוטומטי חויב הלקוח בגין 140 דקות, בעוד שבהתאם לנתוני מערכת המידע, הכבאים שהו באירוע במשך 195 דקות (3 כבאים (בסיוע צופה) בתאריך 21/02/2009 משעה 21:48 עד שעה 22:53:21).

הפרש: של 55 דקות שלא חויבו.

ד. באירוע 2009010003 חויב הלקוח בגין 60 דקות (2 כבאים כפול 30 דקות לכבאי) בעוד שבהתאם לנתוני מערכת המידע, הכבאים שהו באירוע 88 דקות (מהשעה 02:30 עד השעה 03:14 בתאריך 1.1.09).

הפרש: של 28 דקות שלא חויבו.

הוסבר לביקורת על ידי פקיד הגבייה, כי קיימים מקרים בהם צוות הכיבוי עוזב את שטח האירוע אך לא חוזר לתחנה לאחר הטיפול באירוע ועל כן רישום בגין מועד חזרה - אינו משקף באופן נאות את משך האירוע.

הביקורת מדגישה כי: העובדה כי צוות הכיבוי לא חוזר למחלקת הכבאות לאחר אירוע מבצעי, ללא תיעוד למקום המצאות צוות הכיבוי (המצוין במערכת המידע כי נמצא באירוע מבצעי) מהווה ליקוי מהותי לכשעצמו. [ראה גם הערת הביקורת בסעיף 39 (א)].

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "סעיף א' - מדובר באבטחה במחנה צופים ביער הזורע שהפעילות בו נמשכה כשבועיים לסירוגין.

החיוב במקרה זה נעשה עפ"י הצעת מחיר לאבטחה בהתאם לשעות הנדרשות. החיוב אינו מחושב עפ"י זמני היציאה/סיום המופיעים בדו"ח האירוע.

ב. כשעוזר קצין מנהלה היה מקבל לידיו דו"ח אירוע שבו זמן הפעולה אינו סביר (הדבר נובע מעיכוב זה או אחר בחזרת הצוות לתחנה שאינו קשור לאירוע) תיקן בהתאם להערכה סבירה ולשיקול דעתו. מעתה הונחה לחייב עפ"י לוחות הזמנים המצויינים בדו"ח האירוע. במקרים קיצוניים בהם זמן הפעולה אינו סביר בעליל (עקב מעות ברישום או אחר) יפנה ע.ק. המנהלה למפקד האירוע על מנת לאמת את נכונות הזמנים. במקרה שבו יידרש תיקון, הוא יבוצע באישור ק. המנהלה בלבד".



120. בהתאם לתקנות, יש לחייב בגין "נסיעת מכונת של שירותי כיבוי למקום אירוע".

מניתוח נתוני מערכת היומן המבצעי עלה, כי קיימים מקרים בהם הלקוח חויב בגין מספר רכבי כיבוי הנמוך מממות רכבי הכיבוי שהשתתפו באירוע המבצעי בפועל.

התוצאה: הפסד הכנסות למחלקת הכבאות.

להלן דוגמאות:

מספר אירוע	מספר רץ	תאריך	תאור אירוע	כמות רכבי כיבוי שהיו באירוע	כמות רכבי כיבוי שחויבה בפועל	הפרש
2008100224	101575	13/10/08	עבור כיבוי דלקה במבנה	15	4	11
2008120432	104450	28/12/08	עבור כיבוי דלקה במרתף	10	2	8
2007080127	83980	09/08/07	עבור כיבוי דלקה במלון	8	1	7
2008060023	96412	02/06/08	עבור כיבוי דלקה בדירה	9	2	7
2007110453	88245	22/11/07	עבור כיבוי דלקה בשלט על גג	8	1	7
2007110629	88656	30/11/07	עבור כיבוי דלקה בהדר	8	1	7
2007120043	88747	03/12/07	עבור כיבוי דלקה בחנות	16	9	7
2007060588	82315	29/06/07	עבור כיבוי דלקה במוסך	12	5	7
2008120157	103806	11/12/08	עבור כיבוי דלקה במחסן על גג	10	3	7
2009050470	110580	23/05/09	עבור כיבוי דלקה בדירה	11	4	7
2009010075	104767	05/01/09	עבור כיבוי דלקה בדירה	10	3	7
2009010445	105796	29/01/09	עבור כיבוי דלקה בחנות	11	4	7
2008010432	91031	27/01/08	עבור כיבוי דלקה במבנה מכללה	8	2	6
2008020439	92304	26/02/08	עבור כיבוי דלקה במשרד	7	1	6
2007090367	85727	23/09/07	עבור כיבוי דלקה בצינור גז	7	1	6
2008050469	95977	22/05/08	עבור כיבוי דלקה בסוכך	8	2	6
2008050468	95976	22/05/08	עבור כיבוי דלקה במוסך/מבנה	9	3	6
2008100196	101496	12/10/08	שריפה בחנות לאופניים	9	3	6
2007070397	83264	22/07/07	עבור כיבוי דלקה בקראון	8	2	6
2007110171	87602	09/11/07	עבור כיבוי דלקה בדירה	7	1	6
2007010202	74866	10/01/07	עבור כיבוי דלקה בדירה	8	2	6



מספר אירוע	מספר רץ	תאריך	תאור אירוע	כמות רכבי כיבוי שהיו באירוע	כמות רכבי כיבוי שחויבה בפועל	הפרש
2009040370	109095	21/04/09	עבור כיבוי דלקה במחסנים	8	2	6
2008120027	103463	02/12/08	עבור כיבוי דלקה בדירה	7	1	6

נמסר לביקורת על ידי פקיד הגבייה במדור מנהלה, כי בהתאם לנוהג הקיים יש לחייב אך ורק בגין כלי רכב שהופעלו באירוע. כלי רכב שאכן הגיעו למקום האירוע בהתאם לדרישת החוק ולא הופעלו לא יחויבו, זאת בהתאם לשיקול דעתו של אחראי הגבייה בתחום המבצעי.

הביקורת מציינת כי: בהתאם לתקנות קיימת חובה להוציא רכבי כיבוי בכמות קבועה בהתאם לרמת הסיכון באירוע, וכי בתקנות אין התייחסות למתן הנחה בגין כלי רכב שלא השתתפו באירוע.

בשולי הדברים הביקורת מציינת כי נדגם מקרה בודד, בו מספר כלי הרכב שחויבו גבוה באופן מהותי מרכבי הכיבוי שהשתתפו באירוע:

מספר אירוע	מספר רץ	תאריך	תאור אירוע	כמות רכבי כיבוי שהיו באירוע	כמות רכבי כיבוי שחויבה בפועל	הפרש
2009050037	109543	03/05/09	עבור יציאת כבאים לטיפול בדליפת גז	2	11	-9

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "החויב נעשה עבור מספר הרכבים שפעלו באירוע. רכבים שלא פעלו/או לא הגיעו למקום האירוע מכיוון שמפקד הפעולה ביטל את הצורך בהגעתם למקום האירוע, למרות שיצאו למקום לפי שיקול דעתי אין לחייב עבור יציאתם של הרכבים הללו."

121. אחד מסעיפי החיוב בתקנות הינו מרחק נסיעה של רכבי הכיבוי למקום הפעילות.

הוסבר לביקורת על ידי פקיד הגבייה, כי במערכת המידע מוטמע מנגנון המחשב את מרחק הנסיעה בהתאם לכתובת המוזנת ביומן המבצעי. כמו כן, נמסר כי קיימים מקרים בהם תוצאת החישוב המתקבלת שגויה ועל כן, נדרשת התערבות ידנית לתיקון.

מניתוח נתוני המערכת עולה, כי קיימים אירועים בהם החיוב שהופק לאזרחים כלל ק"מ גבוה



במיוחד מהק"מ שבוצע בפועל. להלן דוגמאות:

- א. אירוע 2007030507 מתאריך 26/03/2007 כיבוי דלקה במסעדה ברח' 43 בחולון הלקוח חויב ב- 192 ק"מ.
- ב. אירוע 2007020184 מתאריך 11/02/2007 כיבוי דלקה בדירה ברח' 9 תל אביב הלקוח חויב ב- 90 ק"מ.
- ג. אירוע 2008110105 מתאריך 08/11/2008 עבור כיבוי דלקה ברח' 37 תל אביב הלקוח חויב ב- 80 ק"מ עבור נסיעת רכב כיבוי ועוד 20 ק"מ עבור נסיעה במכונית סולם הידראולי.
- ד. אירוע 2008030283 מתאריך 17/03/2008 עבור כיבוי דלקה ברח' 12 תל אביב הלקוח חויב ב- 72 ק"מ.

הביקורת מציינת כי במערכת לא קיימת בקרת קלט המתריעה על הזנת נתונים חריגים.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "חישובי המרחק מתחנת הכיבוי למקום האירוע מופקים אוטומטית מיומן המבצעים ואינם מחושבים על ידינו. מכיוון שנתגלו מספר מקרים בהם התוכנה מחשבת מרחקים שאינם סבירים (כגון אלו המוצגים בדו"ח הביקורת) דווחה התקלה לאחראי המיחשוב במחלקת כיבוי לצורך מציאת פיתרון. במקרים בהם ע.ק. המנהלה מאתר חריגה מוזן לדו"ח המרחק הסביר".

122. בהתאם לתקנות, יש לחייב את בעל הנכס שבו או להגנתו נעשתה פעולת הכיבוי.

קיימים מקרים בהם לא מופקים כלל חיובים, באופן קטגורי, בגין שרותי הכיבוי:

א. שריפות קוצים בשטחים פתוחים.

נמסר לביקורת על ידי פקיד הגבייה, כי לפי הנוהג הקיים לא מבררים מיהו בעל הנכס ולא שולחים חיוב.

ב. אירועים בהם לא הופעלו אמצעי כיבוי.

לדוגמה: אירוע 2007100333 בו נקראו לצורך "חילוץ לכודים מתאונת דרכים" בתיאור הפעילות מצוין כי "תאונה ללא צורך בחילוץ ניתקנו את המצבר, לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה". פקיד הגבייה מסר כי במקרים מסוג זה אינו שולח חיוב.

ג. אירועים בהם הגיע צוות כיבוי אך לא פעלו.

לדוגמה: אירוע 2009040530 מתאריך 30/04/2009 בו נקראו על ידי המשטרה לצורך טיפול בדליפת גז. כאשר צוות הכיבוי הגיע נוכח כי "במקום הופעל רסיס גז מדמיע על ידי המבלים אנשי המקום אווררו את המועדון" ועל כן "לא פעלנו נלקחו פרטים וחזרנו לתחנה" פקיד הגבייה מסר כי במקרים מסוג זה אינו שולח חיוב.



- ד. אירועים בהם הייתה קריאת שווא. לדוגמא – על ידי חייגן אוטומטי.
- ה. שריפת מכולות אשפה הממוקמות ברשות הרבים.
- נמסר לביקורת על ידי פקיד הגבייה, כי לפי הנוהג הקיים כלל לא מחייבים את עיריית תל אביב - יפו בגין שריפות באירועים ציבוריים.
- ו. אבטחת אירועים של עיריית תל אביב - יפו.
- התוצאה: הפסד כספי של מחלקת הכיבוי.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי:
- "א. במצב כפי שהוא כיום אנו נסמכים על פרטי הבעלים כפי שנרשמים בדו"ח האירוע. יגובש הליך סדור תוך איתור המאגר העירוני הכולל את המידע הנדרש וייעשה המקסימום לחייב.
- ב. ע. קצין מנהלה הונחה לחייב באירועים כדוגמת אירוע זה.
- ג. באירוע זה לא אותרו פרטי בעלים. מהות האירוע יוצאת דופן במהותה והתרחשה מחוץ למועדון המדובר.
- ד. באירועים המוגדרים כקריאת שווא לא מופק חיוב. כנ"ל באירועים בהם מופעל חייגן אוטומטי וצוות הכיבוי אינו מגיע למקום משום שמחקבלת הודעת ביטול לאירוע.
- ה. ע. קצין מנהלה הונחה להפיק חיובים בשריפות אשפחונים השייכים לעיריית ת"א.
- ז. אירועים המופקים בשיתוף עיריית ת"א אינם מחוייבים. יש לשקול הפקת חיוב לאירועים מסוג זה."
123. בהתאם להוראות התקנות, יש לחייב לקוח במידה ועושים שימוש במערכת נשימה (מג"פ).
- מניתוח רישומי היומן המבצעי נמצאו מקרים, בהם הלקוח לא חויב בגין שימוש במערכת נשימה "מג"פ", זאת למרות שבתיאור פעילות הכבאים באירוע מצוין בשדה תאור הפעילות (מלל חופשי), כי נעשה שימוש ב-"מג"פ".
- התוצאה: הפסד כספי לעיריית תל אביב - יפו.
- להלן דוגמאות:

מספר אירוע	תאריך	פרטים	תאור הפעילות
2007070132	07/07/07	עבור כיבוי דלקה בחדר	במקום חדר צופים אשר בער פרצנו את דלת החדר בעזרת לום וחדרנו עם מג"פ בעזרת גלגלון כיבינו את הבעירה בסיום חזרנו לתחנה.



מספר אירוע	תאריך	פרטים	תאור הפעילות
2007100516	29/10/07	עבור כיבוי דלקה בדירה	במקום שרפה במרפסת של דירת קרקע בער מכונת כביסה וארון שירות. חדרנו ממוגנים במנפים עם גלגלון מים. כיבינו את השרפה. הזמנו חוקר למקום לקחנו פרטים וחזרנו.
2007110534	25/11/07	עבור יציאת כבאים לטיפול חומר לא מזוהה	במקום ריח חריף של חומר חזק כל שהו ולא ידוע איזה בחדר מדרגות. סרקנו את הבניין בעזרת מנפים ואת הדירות של הדיירים. פתחנו את הדלתות של הדירות, על מנת לאוורר את החדר מדרגות. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007120360	21/12/07	עבור כיבוי דלקה בכניסה בבניין	במקום עגלות בוערות בכניסה לבניין. כיבינו באמצעות גלגלון ומנ"פ, כתוצאה מהעשן נפגעו מספר דיירים ופוגו על ידי מד"א עוד בטרם הגענו למקום. לקחנו פרטים ושבנו לתחנה.
2007120494	28/12/07	עבור כיבוי דלקה בחנות	במקום שריפה בחנות. בעלי החנות נכחו במקום ונתנו לנו מפתחות. מדובר בתריס גלילה חשמלי שלא עבד בגלל קפיצת החשמל. פתחנו את המנעולים וניסרנו בעזרת דיסק מנעול פרסה להוצאת מפתח ידני. הרמנו את התריס וחדרנו פנימה ממוגנים בעזרת קו מים ומנפים. הורדנו את החשמל וכיבינו.
2008040218	15/04/08	עבור כיבוי דלקה במזרן	במקום בעירת מזרן בחדר מגורים חדרנו בעזרת מנ"פ כיבינו את הבעירה בעזרת גלגלון בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2008070092	06/07/08	עבור כיבוי דלקה בדירה	במקום עשן מדירת קרקע בצד ימין של הבניין. פרצנו את דלת הפלדלת בעזרת פורץ דלתות וחדרנו עם מנ"פ. היה זה סיר על הגז. סגרנו את הגז. הורדנו את הסיר וקיררנו אותו בכיור. פתחנו חלונות לשחרור עשן. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "בכלל האירועים המפורטים בסעיף נעשה שימוש במנפ"ים, אולם אלו לא נרשמו במבלה הייעודית בדו"ח האירוע שעל פיה מופק החיוב אלא רק במלל המפרט את תיאור האירוע. ניתנה הוראה לכבאים למלא במבלה זו גם את השימוש במנפ"ים והדבר בא על פתרונו."

124. בהתאם לתקנות, תעריפים בגין שירותי עזרה וכיבוי צמודים למדד המחירים לצרכן המפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כמו כן נקבע בתקנות כדלקמן:

"ב. התשלומים בעד השירותים המפורטים בחוספת לתקנות העיקריות יועלו ב-1 בכל חודש (להלן יום העלאה) לפי שעור עליית המדד, מן המדד שפורסם בחודש השלישי שלפני יום העלאה עד למדד שפורסם בחודש השני שלפני יום העלאה.

ג. סכום מוגדל כאמור בתקנות משנה (ב) יעוגל לשקל הקרוב."

בבדיקה מדגמית שערכה הביקורת נמצא כי חישובי ההצמדה הנערכים על ידי המערכת אינם נכונים.

להלן פירוט ותאור תוצאות הבדיקה:

בהתאם לתקנות, תעריף נסיעת מכונית עד 20 כ"ס של שירותי כיבוי למקום האירוע עד למרחק של 5 ק"מ - הינו 73.82 ש"ח לפי מדד 1.5.2004.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"התעריפים בגין שירותי עזרה וכיבוי מועברים מדי חודש למחלקה לכיבוי אש ע"י אגף תקציבים בעיריית ת"א ונציבות כבאות והצלה ומוטמעים במערכת המחשב המרכזית. נושא זה אינו באחריותנו ואינו נתון לשיקול דעתנו."

ממצאים והערות:

א. התעריף הקיים במערכת הגבייה בהתייחס לחיוב זה, נכון לתאריך 1/6/2009, הינו 78.61 ש"ח. ניתן להיווכח כי תוצאת החישוב המבוצעת על ידי העירייה אינה מעוגלת לשקל הקרוב כנדרש.

ב. בהתאם לחישוב שערכה הביקורת התעריף לנסיעת מכונית עד 20 כ"ס צריך להיות 81.90 (ולא 78.61 כפי שמצוין במערכת המידע):

מדד בגין חודש אפריל 2009 : 111.3847698¹

$$73.82 \times X = 81.90$$

מדד ידוע בתאריך 01/2004 - פורסם באפריל 2004 : 100.4¹

¹ הבסיס: ממוצע 2002 = 100.0.

**"תיקי שטח" - לסיוע באירועים מבצעים במבנים מסוכנים****מבוא**

125. מבנים רבים הפזורים במרחב תל אביב מהווים מוקדי סיכון, בין אם בגלל ריבוי משתמשים ובין אם בגלל מורכבותם, אופיים וריבוי המתקנים במבנה.
126. תיק שטח לעסק/מבנה, הינו תיק בטיחות באש המהווה הערכות מוקדמת לאירוע, לרבות אירוע שריפה, של השוהים במבנה ושל שירותי הכבאות.
127. תיק השטח משמש את שירותי הכבאות להכרת המבנה, לצרכי לימוד ותרגול בשגרה ולטיפול באירועים במבנה בזמן אמת.
128. ניצבות כבאות והצלה ראשית, פרסמה נוהל מכ"ר בנושא "הכנת תיק שטח", המגדיר את הדרישות מכבאות אש וקביעת עקרונות אחידים לאופן הכנת תיקי שטח.
129. הכנת תיקי השטח מבוצעת על ידי בעלי המבנים הרגישים ומועברת לכבאות כשהם מוכנים וכוללים את כל החומר הנדרש בהוראות.
130. הטיפול בתיקי שטח במחלקת הכבאות מתחלק ל- 2:
- א. קבלת התיק ועדכוןו באופן תדיר בהתאם לנהלים - מדור מניעת דלקות.
- ב. שימוש בתיק הן לתרגולים והן ברמה מבצעית - מדור מבצעים.

ממצאים

131. במחלקת הכבאות אין רשימה של העסקים להם קיים "תיק שטח" (לא במדור מבצעים ולא במדור מניעת דלקות).
- כתוצאה: אין יכולת לבצע מעקב קל ונגיש בגין איזה מבנה קיים תיק שטח ואין אפשרות לנהל את הנושא באופן סדור הן בשגרה והן בניהול אירועים מבצעיים.
132. בנוהל מכ"ר בנושא תיקי שטח נדרש, כי בגין כל מבנה המהווה מוקד סיכון (המבנים המהווים מוקדי סיכון מפורטים בנספח לנוהל) יהיה ברשות הכבאות תיק שטח עדכני.
- עוד נקבע בסעיף 8.3.16 לנוהל מכ"ר בתחום מבצעים, כי בחדר המבצעים יהיו תיקי כוננות של מוסדות המוגדרים ברמת סיכון 3 ו-4.
- נוכחנו, כי בגין מוקדי סיכון רבים לא קיים תיק שטח כלל.



לשם המחשה:

- א. במחלקת הכבאות קיימים תיקי שטח ל- 23 מלונות, בעוד במרחב תל אביב קיימים 224 מלונות בהתאם לנתונים מאגף הארנונה המוגדרים בהוראות ברמת סיכון גבוהה.
- ב. במחלקת הכבאות כ- 80 תיקי שטח בעוד שבמרחב פועלים אלפי עסקים ברמת סיכון גבוהה.

לאמור: רק לחלק קטן מכלל העסקים במרחב תל אביב קיים בכלל תיק שטח.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הנושא אותר כנקודת תורפה והוחל בהליך לשיפור האחסון וניהול תיקי השטח. כמו כן, הטיפול בתיקי שטח יכנס כחלק מפרויקט שיפור מוקד כיבוי אש, על מנת, ליצור זמינות מיידית באופן ממוחשב למוקדן ומתן מענה לליקויים שהוצגו בדוח הביקורת."

133. למרות הדרישה בהוראות המכ"ר, כי תיקי השטח יהיו בחדר המבצעים נגישים לקציני המבצעים (כך שבעת אירוע חירום ניתן יהיה לעשות שימוש בתיקים אלה), תיקי שטח רבים למבנים המוגדרים מוקדי סיכון שנמסרו למחלקת הכבאות לא נמצאים בחדר המבצעים. תיקי השטח הנ"ל נמצאים בחדרו של עוזר קצין מבצעים למשך תקופה ארוכה. להלן דוגמאות לתיקי שטח שנמסרו לכיבוי אש מבעלי מבנים המוגדרים מוקדי הסיכון, אך לא נשמרו בחדר המבצעים כנדרש:

שם העסק/מבנה	תאריך תיק השטח
מ. ד.	11/05
מ.	4/06
ב. א.	3/08
ק. ג. א.	11/08
מ. ס.	2008
ר. י. – ת. ס.	3/09
מ. ב. צ.	2/09

נמסר לנו, כי התיקים טרם הועברו למבצעים מכיוון שממתינים לבדיקה ואישור של עוזר קצין מבצעים. עקב עומס בעבודה התיקים לא נבדקו זמן רב.



134. מסקירת תיקי השטח הקיימים במבצעים עולה:
- א. תיקי שטח רבים ישנים ולא עדכניים (חלקם משנות ה-80).
- ב. תיקי השטח לא כוללים את שם המבנה בצד הקלסר, כך שבעת אירוע מבצעי יש קושי לאתר את התיק הרלוונטי מכלל התיקים המאוחסנים במבצעים.
135. הלכה למעשה, לא מבוצע שימוש בתיקי שטח באירועים מבצעיים. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי "בזמן ארוע מבצעי לא ניתן להפיק חועלת מתיקי שטח".
136. לאנשי המבצעים - לא בוצעו הדרכות בנושא תיקי שטח ואופן השימוש בהם, המידע הנמצא בהם ועוד - במטרה שיסייע להם בעת טיפול באירוע.
137. כל בעל עסק/מבנה רגיש נדרש להגיש את תיק השטח בקלסר ובדיסק. נוכחנו, כי כל הדיסקים הכוללים את כל המידע הרב אודות המבנים המוגדרים כמוקדי סיכון, נשמרים (באופן מפוזר בערימה לא מאורגנת) בארון אצל עוזר קצין המבצעים ולא מתועדים במערכות המידע או במבצעים של הכיבוי.
- כתוצאה: לא ניתן לעשות שימוש בדיסקים אלה ובמידע האגור בהם בעת אירוע מבצעי.
- קיימת מערכת מידע המאפשרת ניהול ממוחשב של כל תיקי השטח והצגתן באופן מהיר וקל בעת אירוע מבצעי, בכלל זה, כלל הנתונים הרגשיים. מערכת זו לא הוטמעה בכיבוי אש תל אביב.
138. מסקירת תיקי השטח הנמצאים בארון המבצעים של מחלקת כיבוי אש עולה, כי לעסק נתון קיימים מספר תיקים (תיק שטח אחד ישן ותיק שטח אחר עדכני).
- כתוצאה: קיים חשש שיבוצע שימוש בתיק שטח ישן ולא עדכני.

הדרכה, תרגילים והכשרה מקצועית

מבוא

139. בהתאם לתקנות שירותי הכבאות (סמכויות מפקד שירותי כבאות) 1978, אחראי מפקד שירותי הכבאות "לאימון יחידתו ולקיום רמה מקצועית נאותה". על מפקד הכיבוי להפעיל תוכניות הדרכה שוטפות כחלק משגרת הפעילות היומית. (זאת בנוסף להשתלמויות והדרכות המבוצעות במסגרת רשות הכיבוי).
140. תחום ההדרכה בשירותי הכבאות, מוסדר בהוראות נציב כבאות והצלה ומפקח כבאות ראשי, פרק 300 - הדרכה (להלן "הוראות מכ"ר").



141. במועד ביצוע הביקורת, אין בעל תפקיד יעודי שממלא את תפקיד קצין הדרכה. התפקיד בוצע בפועל על ידי סגן מפקד השירות, בנוסף על יתר תפקידיו, במשך 3 השנים האחרונות עד למועד ביצוע הביקורת.

142. במהלך הביקורת, מונה בעל תפקיד יעודי כקצין הדרכה.

143. ביצוע הדרכה ואימונים במערך הכבאות הינו נדבך מהותי וחשוב בשמירה על כשירות וכוננות הצוותים בשגרה והבטחה, כי בעת אירוע יבוצעו הפעולות המתאימות בבטיחות ובלוחות זמנים מהירים.

ממצאים

144. מערך ההדרכה אינו נתמך במערכת ממוחשבת לצורך בקרה אחר יישום תוכניות ההדרכה והשלמתם.

כתוצאה: לא ניתן להתחקות אחר מידע באופן קל ונגיש לרבות: איזה הדרכה ביצע כל כבאי, איזה כבאים לא נכחו בהדרכות מסוימות, מידת התאמת ביצוע ההדרכה בפועל לנדרש מבחינת היקף ותכולה, השלמות שנדרשות ועוד. הנ"ל יוצר קושי לניהול והעדר שליטה נאותה בתחום ההדרכה.

ביצוע סיורים במבנים - בהתאם לנדרש, במסגרת האימונים וההדרכות יש לבצע סיורים באובייקטים בעלי סיכון בעיר, כך שהכבאים יכירו את המבנים המוגדרים כמוקדי סיכון, במטרה שהכרות המבנים תסייע בניהול אירוע מבצעי אמיתי ויחסוך זמן יקר. נוכחנו כי היקף הסיורים המבוצע בפועל נמוך ביותר וכי לא קיימת תוכנית עבודה בנושא תוך מעקב אחר כיסוי אוכלוסיית האובייקטים בהם נדרש לבצע סיור.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. קיים רישום ידני מדויק.

ב. יש חשיבות לשילוב מערכת מידע לניהול הדרכות במחלקת הכבאות."

145. בהתאם לסעיף 4.2 להוראות מכ"ר בנושא הדרכות, יש לגבש תוכנית אימונים שנתית בחתך חודשי. זאת ועוד, בהתאם לסעיף 7.1 על קצין הדרכה לגבש תוכנית שנתית ולקבל אישור ממפקד השירות.

מסקירתנו עולה, כי לא מגובשת תוכנית הדרכה ואימונים שנתית. תוכנית ההדרכה מגובשת באמצעות תוכניות הדרכה חודשיות.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. אכן אין תוכנית עבודה שנתית.

ב. במהלך ה- 3 שנים האחרונות סגן מפקד המחלקה ביצע נוסף על תפקידו המבצעי גם את תפקיד קצין ההדרכה. מונה קצין הדרכה חדש מחודש 10/09.



ג. בוצעו אימונים במהלך התקופה לפי נוהל המכ"ר, בהתאם להיקף השעות הנדרש לכל כבאי.
 ד. לאור הערת הביקורת תעוגן חוכנית עבודה שנתיית נדרש בהנחיות המכ"ר, בכלל זה, סוירים, אימונים ברבי קומות, הדרכות חוץ וכד."

146. מפקדי המשמרות מבצעים הדרכות ואמונים לכבאים בהתאם לתוכנית הדרכה חודשית.
 בבדיקה שביצענו לחודש 6/09 עולה, כי נכון לתאריך 12.6.09 (אמצע החודש), לא פורסמה תוכנית הדרכות ואימונים חודשית (על בסיסה נדרשים מפקדי המשמרות לבצע הדרכות יומיות). כתוצאה: כל מפקד משמרת ביצע הדרכות בהתאם לשיקול דעתו, ללא ראייה שנתיית של הנושאים שנדרש לכסות, וזאת במידה ואכן בוצעה הדרכה.
 מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "תוכנית אימונים חודשית הוכנה אך נמסרה באיחור עקב אילוצים, אך הנושאים היו נהירים לקציני המשמרת."

147. הוראות המכ"ר בנושא הדרכה ואימונים קובעות הנחיות לביצוע הדרכות ואימונים לעובדי הכבאות שאינם נמנים על המשמרות (חדר מבצעים, כבאי יום, מפקחי מניעת דלקות וכד'). בין היתר נקבע כדלקמן:

א. בהתאם לסעיף 11 להוראות המכ"ר, עובדי יום שהינם כבאים בהכשרתם ישתתפו באימונים בהתאם לתוכנית אימונים אותה יגבש קצין המבצעים אשר תכלול את הנושאים הבאים: מיומנות בנהיגת ובהפעלת כלי רכב מבצעיים, ציוד מבצעיי, הכרת תורת הלחימה באש והפעלת אמצעי שליטה וקשר.

ב. עובדי חדר המבצעים יאומנו בנושאים הנוגעים לחדר המבצעים לרבות: תורת הלחימה, פקודות מבצעיות, ונהלים פנימיים הנוגעים לעבודתם, מערכות שליטה ותקשורת.

ג. בהתאם לסעיף 12, על עובדי מדור מניעת דלקות להשתתף באימונים המותאמים לתחום עיסוקם. אימונים אלו יכללו את הוראות מכ"ר - פרק 500, תקנים רלוונטיים, חוק שירותי כבאות, חוק התכנון והבנייה וחוק רישוי עסקים.

ד. בהתאם לסעיף 13, על עובדי יום שאינם כבאים להתאמן בנושאים לפי שיקול דעתו של קצין ההדרכה.

מסקירתנו עולה, כי במהלך שנת 2009 במחלקת הכבאות של עיריית תל אביב - יפו - לא בוצעו באופן שיטתי וסדור הדרכות לכבאי יום בכלל ולצוות חדר המבצעים בפרט (המהווה נדבך מהותי בפעילות וליבת הניהול והשליטה בכבאות).

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "לא מבוצעת הדרכה לעובדי יום, ידענו שאנו לא עומדים בנוהל במודע. חלקם הגדול של עובדי היום אינם כשירים מבצעית, מגובים באישורים רפואיים ולא מצאנו צורך להכשירם."

148. אין תיעוד מלא לביצוע הדרכות חודשיות על ידי מפקדי המשמרות כנדרש בנהל מכ"ר.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "לאחר כניסת קצין הדרכה חדש לתפקידו, הנושא מוקפד וקציני המשמרות שולחים דוח אימונים לקצין הדרכות של התחנה."

149. מעיון בדוח ביצוע תוכנית אימונים שנתית לשנת 2008 עולה, כי בנושאים מסוימים (חלקם מהותיים בעבודת הכבאות) - לא התקיימה כלל הדרכה ואימון של צוותי הכבאות, כנדרש בנהלי המכ"ר:

להלן דוגמאות:

סעף	נושא
54	חדר מבצעים
27	חילוץ מגבהים
41	ציוד מיגון לאירועי טרור
21	מניעת וחקירת דלקות
5	חילוץ עצמי ברתק
7	טראומה
20	תו"ל אסבסט

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. בנין חלק מהנושאים בוצע הדרכות רק חועדו בשם אחר (לדוגמה: תו"ל מבנים רבי קומות ומונפים).

ב. הדרכה בנושא אסבסט בוצעה אך לא חועדה. יוקפד להבא."

150. במחלקת הכבאות כ- 130 כבאים מבצעיים, אשר נדרש לבצע לכולם הדרכות, אימונים ולשמור על כשירות מבצעית גבוהה.

במדגם שערכנו נמצא, כי היקף השתתפות הכבאים בהדרכות בנושאים מסוימים נמוך ולא כולל את כלל הכבאים.



להלן דוגמאות:

שיעור השתתפות מכלל הכבאים	מספר משתתפים	נושא	סעיף
כ- 50% מכלל הכבאים במשמרת	16	חילוץ ממבנים	23
	16	חילוץ מחללים מוקפים	26
	16	חבלים וקשרים, רתמות ואביזריהם	29
	22	אמצעי מיגון ובטיחות	32

הוסבר על ידי המפקד כי בהתאם להחלטה אמורים להתקיים 3 עד 4 אימונים בחודש. נוכחנו כי ישנם חודשים בהם כבאים התאמנו 2 פעמים בלבד מתוך כ 7 משמרות. דוגמאות:
מעיון בסיכום האימונים לחודש נוכחנו כי במהלך חודש דצמבר 2008 בוצעו במשמרת א' 2 אימונים בלבד:

(א) בתאריך 3.12.08 - בוצע אימון עיוני + מעשי על לבישת חליפות ולקחת זמנים.

(ב) בתאריך 9.12.08 - בוצע אימון עיוני מקורות מידע + מדריך לפעולות חירום.

מעיון בסיכום האימונים לחודש ינואר 2009 עולה, במהלך חודש ינואר 2009 בוצעו במשמרת א'- 2 אימונים בלבד:

(א) בתאריך 05.01.09 בוצעו אימונים בטיחות באימונים ופעולות מבצעיות.

(ב) בתאריך 08.01.09 בוצעה שיחה משמרת עם המפקד.

(ג) בתאריך 11.01.09 בוצעה אימון הגנת הנשימה.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "פערים בנושא הדרכות ידועים. מניחוח נתונים שבוצע בכבאות היקף ההדרכה עומד על 80%. החוסר נובע ממחלות, חופשות, מילואים וכד' של כבאים וחוסר אפשרות לבצע השלמות. תבוצע הקפדה ובקרה בנושא עם מינוי קצין הדרכות חדש."

151. מסקירתנו עולה, כי במהלך החודשים יולי ואוגוסט של כל שנה - לא מבוצעים כלל הדרכות ו/או אימונים לצוותי הכבאות (בכלל זה, לא מבוצעות הדרכות עיוניות). מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "החלטת מנהל המחלקה שבמהלך חודשים יולי-אוגוסט לא מבצעים אימונים. מדובר בתקופה של חופשות מרוכזות של עובדים".



152. בהתאם לסעיף 4.3.4 בהוראות מכ"ר בנושא הדרכה נדרש, בין היתר, כדלקמן: "בחום כל אימון,

יכין מפקד המשמרת דו"ח אימונים" בהתאם לתבנית המופיעה בנספח ג' להוראות מכ"ר.

הביקורת ביצעה בחינה של מדגם דיווחים אותם ביצע מפקד משמרת א'. הדוח מגובש בפורמט Word ונשלח בדואר אלקטרוני למשרדו של קצין ההדרכה.

נוכחנו, כי פורמט הדוח האימונים בו נעשה שימוש, שונה מהפורמט הנדרש בהוראות ונעדרים ממנו מספר פרטים מהותיים והכרחיים לדיווח. כמו כן, אין הקפדה כי מפקד המשמרת יחתום על הדוח.

להלן דוגמאות לליקויים מהדיווחים (לתאריכים 12.3.09, 14.5.09, ו-1.9.09):

בעל התפקיד החותם על הדוח אינו מפקד המשמרת כנדרש בנהלי המכ"ר (החותמים בפועל כבאים או סגן מפקד משמרת).

לא מצוינים עזרי האימון בהם נעשה שימוש וכן נעדר מהדוח פירוט כל הרכב והאמצעים בהם נעשה שימוש.

נעדר ציון שעת התחלת האימון ושעת סיום האימון.

חוסר בפרטים אודות נאמן בטיחות והוראות בטיחות שהועברו במהלך התרגיל המהווים אינדיקציה למילוי הוראות הבטיחות במהלך האימון.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "תבוצע בחינה והתאמה שדוח האימונים יהיה בפורמט המצוין בנהלי המכ"ר".

153. בהתאם לסעיף 4.3.5 לנוהל מכ"ר בנושא הדרכה נדרש בין היתר כדלקמן: עד תאריך 10 בכל

חודש על מפקד המשמרת להגיש דו"ח סיכום ביצוע אימונים חודשי לגבי יישום תכנית האימונים בחודש החולף, ותוכניות להשלמת הפערים בחודש הקרוב. תבנית הדיווח מופיעה בנספח ד' להוראות.

נוכחנו, כי במחלקת הכבאות מוגש דוח חודשי אשר כותרתו הינה "דוח אימונים אישי לחודש XXXX". נציין כי בהוראות מכ"ר קיים פורמט ל- "דוח מעקב אימונים אישי שנתי" (נספח ז').

לא קיים דוח אימונים אישי חודשי. מאידך קיים דוח "סיכום ביצוע אימונים חודשי" (נספח ד').

ממצאים והערות:

הדיווח החודשי מוגש בפורמט השונה מהפורמט הנדרש בהוראות מכ"ר בנספח ד' וחסרים בדיווח פרטים מהותיים הכרחיים (כמו כן, הדיווח אינו במתכונת הדוח אשר בנספח ז').

לא מצוינים כלל הנושאים בהם נדרש ביצוע אימון, אלא רק אותם נושאים בהם בוצעה הדרכה בפועל.

לא מצוין מועד ביצוע האימון.



לא מפורטים מועדים להשלמת תוכניות הדרכה עבור נושאים אשר לא התבצעו או עבור כבאים שלא נוכחו בהדרכה.

הדוח אינו חתום על ידי מפקד המשמרת תוך ציון מועד הכנת הדוח כנדרש.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "תבוצע בחינה והתאמה שדוח האימונים יהיה בפורמט המצוין בנהלי המכ"ר".

154. בדיווחי סיכום האימונים, לא קיים דיווח/ציון אודות הכבאים שלא נטלו חלק בהדרכה/אימון והצורך לבצע להם השלמה של התכנים הנדרשים. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "אין צורך בדיווח על כבאים שלא השתתפו. האימון מבוצע ב- 2 מופעים ותמיד חלק מהמשמרת נמצא בכוננות מבצעית".

155. מסקירתנו עולה, כי לא מבוצעות השלמות לכבאים שלא נטלו חלק באימונים כנדרש בנוהל. כתוצאה: כבאי שלא נטל חלק באימון לא יקבל את התכנים הנדרשים וזאת ללא מעקב או בקרה כי לא ביצע את האימון הנדרש.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "אין יכולת לבצע לכל הכבאים השלמות עקב היעדרויות או אירועים מבצעיים. תבוצע בקרה בעתיד על מנת להקטין את המצבים הנ"ל".

156. בהתאם לסעיף 5 להוראות מכ"ר בנושא הדרכה, על שירותי הכבאות לקיים הדרכה לגורמי חוץ על פי המלצות מדור מניעת דלקות או בקשה של המפעל או המוסד.

על ההדרכה לכלול נושאים תיאורטיים, תרגול מעשי והדגמה. בנוסף יש לקיים תרגילי כיבוי, חילוץ וחומ"ס משולבים בין שירותי הכבאות והמפעל המבקש.

ממצאים והערות:

א. בהתאם לדוח סיכום פעילות לשנת 2008 עולה, כי במהלך שנת 2008 בוצעו 8 הדרכות חיצוניות בלבד. הנ"ל מהווה היקף מצומצם של הדרכות במרחב תל אביב.

מעיון במערכת החיובים עולה, כי במהלך שנת 2009 התקיימו 3 הדרכות בתשלום בלבד:

סכום	תאריך	מיקום	ת ז	תאריך	אסמכתה
840	הדרכה	מ.	510592819	06.05.09	09055002
840	הדרכה		557285820	05.05.09	09055001
840	הדרכה	י.	510103922	28.01.09	09015001

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הוגדר יעד על ידי מחלקת כבאות אש בשנת 2010 לבצע כ- 50 ביקורות שנחיות".



157. בהליך ביצוע ההדרכות במחלקת כיבוי אש לא משולב בוחן ידע בסיום ההדרכה. כתוצאה: אין וודאות כי משתתפי ההדרכה הפיקו את הלקחים הנדרשים מביצוע ההדרכה. כמו כן, קצין ההדרכה אינו מקבל היזון חוזר לגבי רמת ההדרכה והאפקטיביות שלה וכן השגת יעדי ההדרכה. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "אין הוראה או הנחיה לביצוע בוחן ידע. בסיום ההדרכה נשאלים הכבאים שאלות בידע."
158. בהתאם לסעיף 3.9 לנוהל המכ"ר בנושא הדרכות: תרגיל הינו "פעילות המיועדת להקנות למסגרת מתאמנת ניסיון במתן מענה למשימה בהתאם לידע הנרכש באימון. ... תרגילים ייקבעו בהתאם לסקר הסיכונים ולהסדרי סיוע הדדי."
- במרחב תל אביב קיימים מספר רב של מבנים רבי קומות (מעל 27 מ') בעלי סיכון רב (סגן מפקד התחנה מעריך, כי מספר הבניינים רבי הקומות עולה על 100 מבנים). כמו כן קיימים עסקים רבים בעלי סיכון רב (מבני ציבור, בתי חולים, מוסדות לימוד וכד').
- ממצאים והערות:
- מסקירת פעילות שנת 2008 עולה, כי בוצע תרגיל אחד בודד במבנה רב קומות (מ. בתאריך 13.11.08). כמו כן, בוצעו 2 תרגילים נוספים במבנים בעלי רמת סיכון גבוהה (א. – 26.3.08 וב. – 12.5.08).
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "בשנת 2010 הוגדר בכיבוי אש, שכלל התרגילים יהיו על מבנים רבי קומות בהתאם לאופייה של העיר."

משאבי אנוש ונוכחות

במסגרת הביקורת, ערכנו סקירה מצומצמת בתחום משאבי אנוש ונוכחות במחלקת כיבוי אש. סקירתנו עסקה במספר נושאים כמפורט להלן.

מבוא

159. במחלקת כיבוי אש משרתים כבאים הנדרשים לבצע משמרת של 24 שעות אחת ל-3 ימים (יש תחלופה של 3 משמרות).
160. בנוסף, קיימים כבאי יום (חלק ממשמרת מבצעית) ועובדים מקצועיים במדורים השונים במחלקת הכבאות (שאינם מהווים כבאים מבצעים).
161. כל עובד נדרש להעביר כרטיס נוכחות, הן בכניסה והן ביציאה למחלקת הכבאות.



ממצאים

נוכחות

162. נוכחנו כי מערכת הנוכחות אינה נותנת מענה נאות לניהול הנוכחות במחלקת כיבוי אש. כתוצאה, תהליכי העבודה במחלקה כוללים ביצוע שינויים ותיקונים ידניים על ידי עוזר קצין המנהלה לנושא כח אדם במחלקה וזאת כדי להתאים את הרישומים כך שישקפו את שעות העבודה מחד ומנגד יאפשרו תשלום שכר בהתאם להסכמי העבודה החלים במחלקה. כתוצאה מהאמור נדגמו מקרים, בהם כבאים שהו מחוץ לכבאות (בפעילות פרטית), בעוד שבמערכת הנוכחות וברישומי הנוכחות המסכמים של סוף החודש - מדווח כי הם נוכחים במחלקת הכבאות.

לשם המחשה:

חלק מכבאי המשמרות עוסקים בנוסף לשירותם במחלקת הכבאות כשחקנים בנבחרת הכדורגל של "עירוני בית דגון" בליגה ג' של ההתאחדות לכדורגל. העיסוק הנ"ל מחייב השתתפות באימונים (כפעמיים בשבוע) והשתתפות במשחק רשמי אשר חל על פי רוב מדי יום ו'. נמסר על ידי מפקד השירות כי פעילות זו מבוצעת באישורו.

בשל העדר עדכון נאות במערכת היומן המבצעי, ובשל אופן הרישום במערכת הנוכחות נמצאו מקרים בהם אותם עובדים השתתפו במשחקי קבוצתם (חלקם אף כבשו שערים) – ובמקביל היו רשומים, כנוכחים במחלקת הכבאות של עיריית תל אביב – יפו, צברו שעות לשכר ואף היו מצוותים לתפקיד מבצעי במחלקת הכבאות.

כן נמצא מקרה, בו בזמן המשחק שהכבאי (ש.ו) כבש שער במשחק רשמי (דקה 28), רשום ביומן המבצעי כי הוא נטל חלק באירוע אש מבצעי (מס' אירוע 2009040312) אליו הוזנק ברכב כיבוי "אביב 63" עם עוד צוות של שני כבאים (כמתועד ביומן המבצעי).

האירוע המבצעי הנ"ל, אשר לכאורה, נטל בו חלק הכבאי-שחקן הנ"ל (כפי שמצוין בנתוני היומן המבצעי של הכבאות) התקיים במקביל למועד משחק הכדורגל (מועד האירוע המבצעי: בתאריך 17.4.09 משעה 16:30 עד שעה 16:48).

מסקירתנו עולים הנתונים הבאים:

א. ב- 6 מקרים מתוך 8 המקרים שנבדקו, עוזר קצין מנהלה לנושא כח אדם תיקן באופן ידני, רטרואקטיבי את דיווחי שעות הנוכחות והשעות לשכר של הכבאים-שחקנים (הכבאים העבירו כרטיס נוכחות ביציאה למשחק באמצע המשמרת ובחזרה ממשחק הכדורגל) - והוסיף מספר שעות עבודה למשמרת (בהתאם למספר השעות שדיווחו מהיציאה מהמשמרת ועד הכניסה החוזרת).



נמסר לביקורת על ידי עוזר קצין מנהלה, כי תיקן באופן ידני ומאולץ את השעות לשכר, זאת במטרה להעניק לכבאים את מלוא השעות לשכר (כולל תעריף גבוה של שעות נוספות) ובמקביל מקזז להם שעות חופשה רגילות (בתעריף רגיל).

ב. נמצאו מקרים שכבאי בפעילות פרטית החליף כבאי אחר (על מנת לשמור על "קו אדום" מבצעי). מסקירתנו עולה, כי קצין המנהלה ביטל וקיזז לכבאים שהחליפו והיו במשמרת את השעות שצברו, זאת למרות שנכחו באופן פיזי בכבאות.

נמסר על ידי עוזר קצין מנהלה, שבמקרים הנ"ל קיימת התחשבות פנימית בין הכבאים על שעות הנוכחות במחלקת הכבאות.

ג. נמצא מקרה בודד (מתוך ה- 8 מקרים שנדגמו), בהם כבאי לא העביר כרטיס נוכחות ביציאה למשחק ובחזרה.

לאמור: במהלך משחק הכדורגל בו השתתף הכבאי, הוא צבר שעות לשכר, זאת מבלי שנכח באופן פיזי בכבאות (וללא צורך בהתערבות לתיקון ידני של דיווחי הנוכחות ע"י קצין המנהלה).

ד. נדגם מקרה בו עובד שהשתתף במהלך שבוע עבודה בקורס (לא בתחנה) מטעם הנציבות ובמערכת הנוכחות נרשם שמילא משמרת שבת. רישומים אלו נועדו להעניק לו משכורת רגילה.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. מערכת שעון הנוכחות לא נוחת מענה לצרכים המבצעיים של מחלקת כיבוי אש. כתוצאה: נדרש, בליח ברירה, לבצע שינויים ידניים בדיווחי הנוכחות של הכבאים מזה שנים.

ב. אכן בוצע תיקון ידני בגיליון הנוכחות לכבאים המחליפים והמוחלפים לקיזוז השעות.

ללא התיקון, נאלץ לקזז שעות חופשה לכבאי המוחלף ובמקביל לשלם שעות נוספות לכבאי המחליף. נוהג זה קיים במחלקה שנים רבות בידיעת ובאישור הממונים.

ג. הכבאי המוחלף לא החתים כרטיס ביציאה (מדובר במקרה בודד)."

163. מניתוח בסיס הנתונים אודות כניסות ויציאות של עובדים למחלקת הכבאות, נמצאו מקרים רבים של תיקונים ידניים לדיווחי הנוכחות.

נוכחנו, כי בכל היעדרות וכן במקרים של מחלה, חופשה וכד' - קצין כוח האדם במחלקה מבצע שינויים ידניים הכוללים, בין היתר, ביטול רישומים אשר בוצעו על ידי עובדי המחלקה והזנת נתונים חלופיים.



לשם המחשה:

- א. בדוח הנוכחות של העובד י. א. - בחודש אפריל - קיימים תיקונים ידניים בכל ימי החודש.
- ב. בדוח הנוכחות של העובד ח. א. - בחודש אפריל - קיימים תיקונים ידניים בכל ימי החודש.
- ג. בדוח הנוכחות של העובד ב. א. - בחודש יוני - קיימים תיקונים ידניים בכל ימי החודש.

משיחה עם קצין המינהלה ועוזר קצין מנהלה עולה, כי התיקונים הידניים ברישומי הנוכחות נעשים שלא על בסיס אסמכתאות בכתב שהוצהרו ונחתמו ע"י העובד. כמו כן, לא מופק דוח נוכחות גולמי חודשי לחתימה ואישור של העובד כנהוג בשאר אגפי העירייה.

נמסר לנו על ידי קצין המנהלה ועוזר קצין מנהלה, כי ריבוי התיקונים הידניים נובע, בין היתר, בשל חוסר התאמה של המערכת לפעילות המיוחדת של עובדי המחלקה, הכוללת פעילות משמרות בנות 24 שעות אחת לשלושה ימים.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "במקרים של מחלה, חופשה לעובדי משמרת, מבוצע תיקון ידני בגליון הנוכחות על מנת שהעובד יקבל את שעות המשמרת בשכרו. התיקון נובע מכך שהמערכת הממוחשבת לחישוב שכר אינה מחשבת שעות משמרת ואינה מזהה את העובד ככזה".

164. כרטיסי הנוכחות האישיים של העובדים לא נשמרים באופן אישי. הכרטיסים נמצאים בכניסה למחלקת הכבאות במרחב פתוח הנגיש לכל אחד.

הנ"ל מאפשר החתמת כרטיס נוכחות של עובד אחד על ידי עובד אחר (חשיפה פוטנציאלית אשר לא נבדקה במהלך הביקורת). מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "כרטיסי הנוכחות נמצאים במתקן ייעודי בצמוד לשעון הנוכחות. לא קיים נוהל הקובע כי הדבר אינו תקין".

165. במחלקת הכיבוי מתנהל החל מתאריך 4.6.2009 קורס בנושא "שלטון מקומי". הקורס המיועד לעובדי העירייה (בכלל זה עובדי מחלקת הכבאות), מתנהל בימי חמישי לאחר שעות העבודה בכבאות (משעה 16 ואילך) ובנוסף פעם בחודש ביום שני בשעות אחר הצהריים.

בקורס משתתפים 5 עובדי יום ו- 11 עובדי משמרות ממחלקת הכבאות.

מבדיקת הביקורת עולה, כי עובדי היום אשר מסיימים את עבודתם בשגרה בשעה 15:18 - לא החתימו יציאה בעת הימצאותם בקורס (העובדים החתימו יציאה רק בתום הקורס בין השעות 19 - 20).

בבירור שערכה הביקורת עם רכזת הדרכה נמסר, כי העובדים אמורים להחתימם כרטיס נוכחות בתום יום העבודה והשתתפות בקורס הינה על חשבון זמנם החופשי.

לאור הערת הביקורת, קצין המינהלה פנה לכל העובדים, הבהיר את הנושא וערך תיקון רטרואקטיבי ברישומי הנוכחות הקודמים.



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "העובדים הונחו להחתים כרטיס נוכחות "יציאה" לפני תחילת הלימודים. יתרת השעות שנצברה עד להנחיה נגרעה רטרואקטיבית מהעובדים".

מנהל אגף משאבי אנוש מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מערכת הנוכחות הממוחשבת מופעלת במחלקה לכיבוי אש משנת 2000 ונותנת מענה ותמיכה מלאה בחישוב הנוכחות של כלל עובדי המחלקה לכיבוי אש, לרבות: עובדי בוקר, עובדי משמרות, תגבורות וכיבוי". משכך, חישוב הנוכחות מבוצע על בסיס דיווחי הכבאים בשעוני הנוכחות ללא כל צורך בהתערבות ידנית. התערבות ידנית נדרשת אך ורק במקרים של היעדרות עובדים מסיבות של מחלה, חופשה, מילואים וכיבוי". יצוין שהתערבות ידנית במקרים שונים מהרשום מעלה – אסורה".

1.2 מדי חודש מופקים גליונות נוכחות גולמיים לכלל עובדי העירייה לרבות למח' לכיבוי אש. מבדיקתנו עולה שגליונות אלו נלקחים למחלקה מדי חודש.

2.1 כל עובד עירייה אחראי באופן אישי ובלעדי לדיווחי נוכחותו. אין לבצע כל שינוי ברישומי הנוכחות ללא חתימת העובד ואישור המנהל לשינוי זה. שינויים אלו יעוגנו באסמכתאות המתאימות. כללים אלו חלים על כלל עובדי העירייה.

2.2 יציאות פרטיות במהלך שעות העבודה מחייבות את אישור המנהל ודיווח בשעון הנוכחות, כמקובל לגבי כלל עובדי העירייה".

חישוב שכר

166. מסקירתנו עולה, כי לעובדי יום בכבאות משולמים מדי חודש 269.5 שעות נוספות.

מבדיקתנו עולה, כי במידה והכבאים משלימים 36 שעות נוספות חודשיות בלבד – משולם להם באופן אוטומטי 269.5 שעות לשכר.

בהתאם להתרשמותנו ומשיחות שערכנו עם עובדים שונים במחלקה עולה, כי בזמן ביצוע 36 השעות הנוספות האמורות, העובדים אינם נדרשים לבצע פעילות בהתאם לתפקידם אלא נדרשים להיות נוכחים בכבאות בלבד.

הוסבר לנו על ידי קצין מנהלה בכבאות: כי בהסכם העבודה של הכבאים מצוין, שהכבאים נדרשים להיות "נוכחים" בכבאות ולא נדרשים "לעבוד" במהלך ביצוע השעות הנוספות.

כאסמכתה לאמור לעיל, הוצג לביקורת מסמך מטעם מנהל מחלקת המנגנון מתאריך 15/4/1982 בו נקבע בין היתר כדלקמן:

"שכר עובדי יום יוצמד לשכר עובדי אחת המשמרות. בכדי להשוות שעות עבודה של עובדי יום לעובדי המשמרות תנתן הזכות לעובדי יום לעבוד 36 שעות בפועל לפי הצרכים ובהתאם להוראות מנהל המחלקה (כולל עבודה במשמרות), עובד יום שלא יעבוד 36 שעות כנ"ל, שכרו יופחת יחסית בהתאם".



בהמשך נמסר לנו, כי עם המעבר למערכת הממוחשבת לאיסוף שעות (במהלך שנת 2000), הוחלט כי תבוטל הצמדת עובדי יום לשכר עובדי המשמרת ובמקומה סוכם על היקף שעות קבוע בסך 269.5 שעות בחודש. דהיינו, על עובדי היום לעבוד 36 שעות נוספות בחודש ובתמורה הם מזוכים ב- 269.5 שעות.

במהלך הביקורת נוכחנו, כי קיים מגוון רחב של הסדרי שכר בגין נוכחות ושעות נוספות, אשר גובשו במהלך תקופה של עשרות שנים של דיוני שכר.

הסדרים אלו, אינם נתמכים על ידי מערכת הנוכחות הממוחשבת וכתוצאה מבוצעים רישומים ידניים רבים במערכת המחשב וזאת כדי להביא לתוצאות הרצויות.

הביקורת מבקשת להדגיש:

א. התרשמנו שחלק מהסדרי השכר הקיימים, אינם מגובשים לכדי מסמך מעודכן והינם בבחינת תורה שבעל פה אשר לחלקה כלל לא קיים תיעוד.

ב. שיטות העבודה במערכת המחשב, שנועדה ליישם את כלל ההסדרים במערכת השכר, אינן מתועדות במסמך מוסדר המאושר על ידי הגורמים האחראים בעירייה. הוצגו מסמכים שונים מתקופות קודמות הנוגעים לחלק מהפעולות אולם לא קיים תיעוד מלא לכך.

מנהל אגף משאבי אנוש מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "עובדי הבוקר במח' לכיבוי אש צמודים בשכרם לעובדי המשמרות זאת עפ"י הסכם שכר. עפ"י ההסכם, עובדי הבוקר נדרשים לעבוד 36 שעות נוספות ובתמורה מקבלים 269.5 שעות בערכים של 100%.

3.2 החישוב מבוצע מדי חודש עפ"י הדיווח על הביצוע בפועל של ה- 36 שעות. אם חסרות שעות מה-36 התשלום הינו יחסי. ...

3.3 יצויין שהסדרי השכר הקיימים מתבססים על הסכמי שכר חתומים אשר מצויים באגף משאבי אנוש."

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "ניתנה הנחיה שכל כבאי/קצין הנשאר 36 שעות מחויב להירשם ביומן המבצעים ויהווה חלק מהסדר"כ המחלקתי לאירועים מבצעיים".

יתרות חופשה

167. הביקורת סקרה את יתרות ימי החופשה של עובדי הכבאות.

מסקירתנו עולה, כי לכ- 50% מעובדי המחלקה קיימות יתרות חופשה של יותר מ- 100 ימים. להלן התפלגות יתרות החופשה של עובדי המחלקה:

מעל 150 ימי חופשה	150 - 100 ימי חופשה	100 - 70 ימי חופשה	
3	64	32	מספר עובדים



קצין המנהלה מסר לביקורת, כי נושא היתרות הגבוהות לימי חופשה ידוע באגף משאבי אנוש. עוד נמסר לנו, כי לא קיים אישור גורף ועקרוני לצבירה של ימי חופשה מעל המקובל בעירייה (צבירה שנתית מותרת של 65 ימים) - אך מידי שנה מועברות היתרות לידיעה ולהעברה לשנה העוקבת לאגף משאבי אנוש.

נציין, כי בתקשי"ר נקבע, בין היתר, כי ימי חופשה (מעבר למכסת הצבירה) שלא נוצלו בשנה מסוימת ימחקו. מקסימום צבירת ימי החופשה לאחר קבלת אישור מיוחד הינו 140 יום (עבור כל תקופת השירות).

מנהל אגף משאבי אנוש מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "אגף משאבי אנוש מודע לצבירת ימי החופשה של הכבאים. צבירה זו נובעת בין השאר מהחוסר בכ"א שמנע הוצאת כבאים לחופשה, כמו גם מעבודה בימי שבת ומועד שמזכה את הכבאים בימי חופשה.

האישור לצבירת הימים (עד 140 יום), נעשה בהתאם להוראות התקשי"ר.

אגף משאבי אנוש בשיתוף המח' מבצע עבודת מטה לצמצום יתרות ימי החופשה החרגים."

העסקת קרובי משפחה

168. בהתאם לנהלי העירייה, נדרש אישור מראש להעסקת קרובי משפחה בעירייה. בטופס קבלה כעובד בעיריית תל-אביב - יפו, במסמכי מרכז ובמקומות נוספים נדרש העובד להצהיר על קירבת משפחה עם עובד זה או אחר.

בין היתר נקבע בפקודת העיריות בהתייחס לנושא "סייגים להעסקת קרוב משפחה" בסעיף 174 א' כדלקמן: "אדם שקרוב משפחתו ממונה על יחידה מיחידות העירייה לא יתקבל לעבודה באותה יחידה."

הודעת אגף משאבי אנוש מס' 6/2008 (מתאריך 13.1.2008) קובעת ומרעננת את ההגחיות העירוניות בנושא העסקת קרובי משפחה בעירייה. ההגחיה קובעת, בין היתר כדלקמן:

- א. לא יועסקו קרובי משפחה באותו אגף.
- ב. אין להעסיק עובד בתפקיד הכפוף מקצועית לקרוב משפחתו גם אם אין הם עובדים באותו אגף.
- ג. יש לדווח על כל שינוי שנוצר תוך כדי מהלך העבודה מפאת שינוי בתפקיד או היווצרות קשרי משפחה תוך כדי השרות.
- ד. בעת קבלתו של מועמד לעבודה בעירייה יחויב העובד להצהיר על קרובי משפחתו ותפקידם, כמו כן, יחויב המועמד להצהיר על כך שידועה לו חובתו לדווח על כל מקרה בו יוצרו קשרי משפחה כאמור.



- ה. טרם קבלתו של עובד לעבודה בעירייה, מחובת מנהל היחידה ופקיד משאבי אנוש לוודא שאין לעובד קרובי משפחה המועסקים בעירייה.
- ו. כל עוד לא ניתן אישור להעסקת קרובי משפחה - חל איסור מוחלט על קליטת העובד - ויהא מעמדו אשר יהא. קליטת עובד ללא אישור מהווה עברת משמעת.
- מבדיקת הביקורת עולה, כי במחלקת כיבוי אש מועסקים עובדים רבים שקיימת בניהם קירבת משפחה מדרגה ראשונה (לעיתים אף כמפקדים - פקודים).
- מסקירתנו עולה, כי בתיקי העובדים לא מתועד הנושא (בטפסים ובהצהרות השונות) ולא התקבלו אישורים מאגף משאבי אנוש להעסקה זו כנדרש בנהלים.
- להלן פירוט מדגמי של העסקת קרובי משפחה במחלקה:

מס'	שם העובד/ תאריך תחילת עבודה	תפקיד	שם העובד הקרוב/ תאריך תחילת עבודה	תפקיד	יחס הקרבה
1	(*) 01/09/1981	סגן המפקד	(**) 01/06/1997	מפקד צוות	גיס
2	05/11/1990	סגן מפקד משמרת	22/12/1996	סגן מפקד משמרת	גיס
3	15/12/1996	סגן מפקד משמרת	11/04/1978	סגן מפקד משמרת	בן אה
4	14/11/1976	קצין תחזוקה	01/06/2004	כבאי	חתן
5			06/08/1990	מפקד צוות	גיס
6			02/02/1992	מפקד צוות	דוד

(*) בטופס ההגשה למכרז למשרת סגן מפקד התחנה בו זכה העובד - לא מצוין במקום המיועד, כי במחלקה עובד כבאי נוסף המהווה קרוב משפחה שלו.

(**) בטופס קבלה לעבודה של הכבאי - לא מצוין במקום המיועד, כי במחלקה עובד כבאי נוסף המהווה קרוב משפחה שלו.

מנהל אגף משאבי אנוש מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי :

"1.1 הוראות אגף משאבי אנוש באשר להעסקת קרובי משפחה חלות על כל עובדי העירייה.

1.2 הדיווח על קרבת המשפחה הינו באחריות והמועמד וככל שלא ניתן אישור העסקה (מראש)

חל איסור מוחלט על העסקתו.

1.3 תיעוד הקירבה במערכת הממוחשבת נעשה לאחר אישור אמ"א ובכל מקרה הנושא מיושם רק בשנים האחרונות."

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הנושא טופל בהתאם לנהלי העירייה תוך הצגת מצב קיים."

מרחק מגורים מהכבאות

169. בהוראות נציבות כבאות והצלה מצוין בנוהל "תיאור התפקיד ודרישות למשרת כבאי" בין היתר כדלקמן: "מגורים: במרחק שלא יעלה על 30 דקות מתחנת הכבאות, בה אמור לשרת המועמד". הוראה זו אף שולבה במכרזים שפורסמה עיריית תל אביב - יפו לאיוש משרת כבאים במחלקת הכבאות.

מסקירתנו עולה, כי ישנם כבאים אשר כתובת המגורים שלהם נמצאת במרחק רב מעבר למוגדר בהוראות המכ"ר ובנתוני המכרזים שפורסמו ובישובים המרוחקים באופן ניכר ממגבלת 30 הדקות מהתחנה.

להלן דוגמאות:

שם העובד	ישוב מגורים (לפי תלוש שכר)	מרחק מתל אביב (*)
	רמות	175 ק"מ
	עין יעקב	140 ק"מ
	בית זית	60 ק"מ

(*) המרחק חושב לפי אתר המפות ymap.

מנהל אגף משאבי אנוש מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "אמ"א יבחן את הנושא בהלימה להנחיות הנציבות".

הידרנטים

מבוא

170. תקינות ברזי הכיבוי (הידרנטים) במרחב תל אביב - יפו, מהווה חלק חשוב במערך המבצעי של מחלקת הכבאות.

171. תקנות שירותי כבאות (אספקת מים וברזי כיבוי) תשל"א - 1971 כוללות הסדרה של חובות רשות הכיבוי והעירייה בהתייחס לנושא ברזי המים בעיר.

- בהתאם לתקנות, על העירייה להחזיק את רשת המים וברזי המים במצב תקין בהתאם להוראות רשות הכיבוי.
- "הותקנו ברשת צינורות מים ברזי כיבוי, חייב בעל הרשת הצינורות (העירייה) לשמור על תקינות הרשת ולדאוג לזרימת המים מתמדת ברשת הצינורות ... הכל בהתאם להוראות מפורטות שתתן רשות כבאות לבעל רשת הצינורות" סעיף 2 לתקנות.
172. על רשות כיבוי אש לבצע בדיקות של ברזי המים בתדירות שנתית. נושא זה הוכפף בכיבוי אש תל אביב – יפו למדור מניעת דלקות.
- לצורך כך מונה מפקח מניעת דלקות אשר במסגרת תפקידיו עליו לבצע בקרות לתקינות ברזי הכיבוי בעיר.
173. סעיף 8 (ב) לתקנות שירותי הכבאות הנ"ל קובעות, בין היתר, כי "כל ברז כיבוי, השוחה, הצבע והשילוט, יבדקו לפחות פעם בשנה מטעם רשות הכבאות מבחינת ספיקתו, שלמותו המכאנית, שלימות צבעו, ואטימות השוחה; רשות הכיבוי תודיע לרשות המקומית על כל תיקון דרוש והרשות המקומית חייבת לבצע את התיקון".
174. המפקח האחראי על הנושא מסר לביקורת כי מונה לתפקיד בתאריך 13 ביוני 2006 והחל למסד את הפעילות הכרוכה בבקרה על ברזי הכיבוי, זאת לאחר שהחליף מפקח אחר.
175. הבדיקה אותה מבצע המפקח הינה זיהוי פיזי של כל ברז כיבוי אש, פתיחה של הברז לבחינת תקינות פעולתו ובדיקת לחץ המים באמצעות מד לחץ אותו נושא במהלך הבדיקה.
176. במרחב עיריית תל אביב – יפו קיימים כ- 8,500 ברזי כיבוי. על כן יש לבדוק כ- 34 ברזים ביום (8,500 ברזים לחלק במספר ימי עבודה בשנה: כ- 250), בנוסף יש לבצע בדיקות חוזרות בברזים בהם תוקנו ליקויים.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מאגר המידע ותקינות ברזי כיבוי (הידרנטים) ברשת המים העירונית מהווה נדבך חשוב ביותר בכיבוי אש. תקינותם ופריסתם ברחבי העיר מאפשרים לכוחות כיבוי לפעול בכל מקום ואחר בעיר.
- הנושא מטופל בצורה מערכתית ויסודית. הודות לסיועו של סמנכ"ל לחפנול מתקיימת פעילות לפיתוח פתרון כולל המשלב פיתוח תוכנה, מסופון יעודי, שכבת GIS ברזי כיבוי לחדר המבצעים, עדכון עצמאי לשכבה זו, יכולת להפיק "ספר הידרנטים" ודוחות ניהול נדרשים.
- נערכות פגישות לשיפור ממשק העבודה עם תאגיד "מי אביב" ברמה של מפקד כיבוי ומנהל התאגיד".



ממצאים

177. מסקירת הביקורת עלה, כי עד לשנת 2007 – לא בוצעה כל פעילות מסודרת ומתודולוגית בנושא זה במחלקת הכבאות.
178. החל משנת 2007 ועד לחודש 6/09 בוצעה בדיקת ברזי כיבוי רק ל- 50% משטחה המוניציפאלי של העיר (מרחב דרום העיר עד לרחוב שינקין וכן, אזור התעשייה במזרח העיר (עתידים) והשכונות הסמוכות).
179. למרות העובדה שהתקנות קובעות את הצורך לבצע בדיקה לכל ברזי הכיבוי אחת לשנה, בפועל מחלקת הכבאות מבצעת ביקורת לכ- 30% אחוז מכמות הבדיקות הנדרשות לביצוע במהלך השנה.
- ממוצע בדיקות של כ- 11 ברזים ביום כנגד ממוצע נדרש של כ- 30 ברזים ביום.
180. בשל השבתה של הרכב המוקצה למפקח בתחילת שנת 2009, חדל המפקח מביצוע בדיקות לברזי הכיבוי במרחב תל אביב - יפו.
- כתוצאה: במהלך שנת 2009 עד מועד הביקורת 7/09 - לא בוצעה פעילות בתחום בדיקות ההידרנטים.
- נמסר לביקורת על ידי אחראי הידרנטים, כי לצורך ביצוע הבדיקות נדרש רכב, שכן, על המפקח לשאת ציוד רב לרבות מגוון מפתחות, ציוד לטיפול בברזים תת קרקעיים (פתיחת המכסה, צינור מאריך וכד') ציוד מדידת לחץ ועוד.
- ראש מדור מניעת דלקות מסר לביקורת, כי רכב התקבל במדור לטובת מפקח ברזי כיבוי בחודש 8/09.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "קצין רשת מים נכנס לחגבר את המפקחים לטובת ביצוע בקורות למניעת דלקות."
181. בהתאם להוראות מכ"ר בדיקת לחץ רשת המים מבוצעת תוך ספיקה מלאה וזאת על ידי פתיחת ברז מים וביצוע בדיקת לחץ בברז סמוך.
- במידה והבדיקה מבוצעת על ידי עובד בודד, הוא נדרש לפתוח את ברז המים, להגיע בהליכה לברז סמוך (מרחק של 60 עד 100 מ') לבצע את המדידה ולחזור לסגור את הברז - פעולה הכרוכה בבזבוז מים רב ועל כן אינה מבוצעת בתל אביב - יפו.
- כתוצאה: מחלקת כיבוי אש לא מבצעת את הוראות המכ"ר בנושא בדיקת לחץ מים בברזי הכיבוי.
- ראש מדור מניעת דלקות מסר לביקורת, כי נעשית בדיקת ספיקה באופן מדגמי בטבעת המים בכל אזור של ברזי מים ולא בכל ברז בשל מצוקת המים הקיימת.

182. בסעיפים 8 (א) ו-8 (ב) לתקנות שירותי כבאות (אספקת מים וברזי כיבוי) תשל"א – 1971 נקבע, בין היתר: "רשות מקומית חייבת לתקן כל תקלה בברזי כיבוי". עוד נקבע, כי על רשות הכבאות (עיריית תל אביב - יפו) להקפיד על תקינות ברזי הכיבוי לרבות שלמות מכאנית וצבע. אחראי הידרנטים, מתעד את ממצאי בדיקותיו בגיליונות נייר. ליקויים שנמצאו מועברים בדואר אלקטרוני למחלקת אחזקת רשת המים והביוב בעיריית תל אביב – יפו. מהמסמכים שהוצגו לביקורת עולה, כי מחלקת אחזקת רשת המים, אינה מטפלת בצביעת ברזים ואינה אחראית על תקינות "שטורצים".



לשם המחשה: בתאריך 29/10/2006 נשלח מכתב אודות שטורץ לא תקין ברחוב מאיר גרוסמן 14.

בתגובה נמסר ממחלקת אחזקת מים, כי הם לא מטפלים בשטורצים. כתוצאה: תחזוקה לקויה והידרנטים לא שמישים, שלא יהיה ניתן לעשות בהם שימוש בעת אירוע מבצעי.

183. תקלות במערכת המים אינן מטופלות זמן רב.

לשם המחשה: בתאריך 24/12/08 גובש גיליון תקלות הכולל תיאור ברזים בלתי תקינים, דליפות מים וברזים חסרים (מופיעים בתיעוד אך בפועל לא קיימים), אשר לא טופל נכון למעוד הביקורת 6/09.

א. לא קיים תהליך לתעדוף התקלות בתחום.

ב. לא מתקבל דווח תקופתי לגבי סטאטוס הטיפול בתקלות מטעם ממחלקת אחזקת רשת המים.

ג. אין הליך של מעקב אחר תיקון הליקויים שאותרו ודווחו ממחלקת הכבאות למחלקת אחזקת רשת המים.



184. בסעיף 7(א) לתקנות נקבע, כי "רשות מקומית תתקין על חשבונה של ראשות הכיבוי ברזי כיבוי במקומות ובצורה שקבעה רשות הכבאות, הכול לפי הוראות בכתב מאת המפקח".

נמסר לביקורת על ידי המפקח האחראי על תחום ההידרנטים, כי בפועל עיריית תל אביב - יפו אינה מתייעצת עם מחלקת הכיבוי לגבי התקנת ברזי כיבוי. התוצאה נתגלו חוסר התאמות בהתקנת ברזי הכיבוי לצרכים: לשם המחשה:

- א. ברזי כיבוי מותקנים בצמוד לקירות בתים – מצב המקשה על השימוש בהם באירוע מבצעי. כאלתור ומתן פתרון מקומי, פותח במחלקת הכבאות מפתח ברז "ראצ'ט" ייחודי, המאפשר פתיחת הברז גם כאשר הנגישות לברז מצומצמת. המפתח נרכש עבור כל הכבאיות.
- ב. במהלך הבדיקות התברר, כי הותקנו ברזים תת קרקעיים מדגמים שונים, לכל דגם נדרש שימוש במפתח יעודי.
- התוצאה: על הכבאי האחראי להתחבר לרשת המים להצטייד במגוון מפתחות, מצב המאט את הטיפול במהלך שריפה ובזבוז זמן יקר להתחברות לרשת המים.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "א. רשות הכיבוי היא רשות עת"א ועל כן רשות מקומית מבצעת את ההתקנות על חשבונה. ב. בעבר הרחוק הותקנו ברזים תת קרקעיים מדגמים שונים ועל כן נדרש מהכבאי לתת מענה מבצעי".

185. נמסר כי בשנים קודמות הותקנו ברזי כיבוי אש תת קרקעיים משיקולים אסטטיים. השימוש בברזים תת קרקעיים לא נוח, ומקשה על תפעול בשעת שריפה.

א. קיים קושי למצוא את השוחות ומיקום הברזים התת-קרקעיים בחירום. שילוט מכוון אשר הותקן עם התקנת הברז אינו מחודש ולפעמים כבר אינו קיים.

ב. מצבים בהם השוחה לברז הכיבוי ממוקמת על המדרכה במקום המיועד לחנייה חוקית ואשר תפוסה על ידי מכונית חונה (החונה עם 2 גלגלים על המדרכה באופן חוקי).

ראש מדור מניעת דלקות מסר לביקורת, כי כל ברז תת קרקעי לא תקין שנצרך לתיקון מוחלף בברז על קרקעי.

186. קיימים אזורים בהם לא הותקנו ברזי כיבוי אש כנדרש.

לשם המחשה:

- א. חוסר בברז ברחוב מעפילי סלבדור (נשלח מכתב התראה בתאריך 20/5/07).
- ב. רחוב ששת הימים פינת חיים בר לב (נשלח מכתב התראה בתאריך 8/10/07).
- ג. העדר ברז ברחוב לובוטקין מבית מספר 15 עד סוף הרחוב (סמוך לבית ספר).



ד. במתחם עתידי לא הותקנו ברזים כנדרש.

187. בהתאם לתקנות: "בעל רשת מים יעביר באופן קבוע לרשות הכבאות ידיעות בקשר לתוכניות פיתוח של צינורות מים או לשינויים בהם" (סעיף 3), "לא יפסיק בעל רשת צינורות מים את זרימת המים לכל רשת של צינורות מים שיש בה ברזי כיבוי, ללא קבלת אישור מוקדם מאת רשות הכבאות" (סעיף 4).

מסקירת הביקורת עלה:

א. שינויים ברשת המים והפסקות בהספקת מים, אינן מדווחות למחלקת כיבוי אש.

מחלקת הכיבוי מצוידת ברכב כיבוי אש מסוג "אשד" הכולל מיכל של 13,000 ליטר מים אותו יכולה להפעיל במקרה שריפה, באם ידוע לה כי קיימת בעיה מקומית באספקת המים.

ב. נמסר לביקורת על ידי אחראי הידרנטים, כי אירעו בעבר אירועים, בהם במהלך שיפוץ מדרכה כיסה קבלן השיפוצים ברזי כיבוי אש תת קרקעי. תקלה שהתגלתה רק במהלך בדיקה שגרתית.

188. במהלך שנת 2008 הותקנה במחלקת כיבוי אש אצל המפקח האחראי על בקרת הברזים מערכת GIS (מערכת מידע גיאוגרפית) הכוללת את מפות העיר. המפקח עצמו במחלקת הכבאות בעל גישה לשכבת המידע לעדכון המיקום המדויק של הברזים בהתאם לסוורים שעורך ברחבי העיר ותייעוד תקינותם.

מערכת GIS מותקנת גם במוקד המבצעים במחלקת הכיבוי. המערכת מאפשר איתור כתובת והצגת מידע הרלוונטי להפניית כוחות הכיבוי למיקום האירוע.

ממצאי הביקורת, עולה כי שכבת המידע בדבר ברזי כיבוי הקיימת אצל המפקח האחראי על התחום, אינה זמינה באופן שוטף למוקד המבצעים (נמסר לביקורת על ידי אחראי הידרנטים, כי מעת לעת מסנכרן הגורם המקצועי באגף מערכות מידע את מוקד המבצעים במידע הקיים בשכבה).

כתוצאה: מידע הקיים ברשות הכיבוי לגבי תקינות ברזים ומיקומם אינו ידוע לזרוע מבצעית אחרת של מחלקת הכבאות - המוקד המבצעי.

לאמור: נתונים הידועים לכיבוי אודות ברזי כיבוי אינם ידועים במבצעים, מצב אשר עלול לגרום לתקלות בפעילות המבצעית.

189. בהתאם לדרישות, יש לצייד כל כבאית בספר ברזי הכיבוי.
בפועל, אין נוהגים לצייד את הכבאיות בתיעוד הנדרש ובעת אירוע, מתייעץ הצוות המטפל עם מוקד החירום באמצעות מכשירי הקשר.
במקרה בו צוות החירום לא יוכל להסתייע במוקד החירום, עלול להתרחש מצב בו לצוות הכיבוי בשטח השריפה קושי באיתור המידע הדרוש ללא קיום עותק עדכני של תיעוד ברזי הכיבוי באתר.
נמסר לביקורת על ידי ראש מדור מניעת דלקות, כי הוכנו ע"י העובד האחראי ספרי ברזי מים – ספר הידרנטים ונמסרו ליחידה המבצעית לשימוש.
190. הטיפול והמעקב בנושא ברזי המים אינו נתמך במערכת ממוחשבת.
המפקח האחראי על בדיקות ברזי הכיבוי מתעד את תוצאות הבדיקה בטפסים באופן ידני. ליקויים נמסרים בדואר אלקטרוני למחלקת אחזקת רשת המים והביוב אך אין מנגנון יעיל למעקב אחר הטיפול בליקויים אלו.
בהעדר מערכת ממוחשבת לבקרה ומעקב אחר סטאטוס הטיפול בברזי כיבוי האש, קיים קושי לנהל את מערך ברזי הכיבוי באופן יעיל ונאות וללא יכולת להפיק דוחות הנהלה לגבי מעקב אחר הטיפול בברזים.
191. במערכת GIS הנמצאת בשימוש כיבוי אש, זיהוי הברזים מבוצע בהתאם למפתח נומרי חד ערכי. לעומת זאת, במחלקת אחזקת רשת המים והביוב זיהוי הברזים מבוצע לפי קורדינטות מיקום הברז.

חקירת אירועי שריפות

מבוא

192. תחום חקירת אירועי שריפה מוסדר בתקנות שירותי הכבאות (חקירת דלקה וגורמיה) תשל"ב 1972 (להלן "התקנה").
193. בהתאם לתקנה, על הרשות למנות אחד מעובדיה כחוקר. כמו כן נדרש, כי בכל אירוע שריפה ישלח חוקר מיד עם אירוע הדלקה.
194. במחלקת כיבוי אש מונה חוקר ראשי אליו צורף עוזר.
195. נוהלי מחלקת כיבוי אש כוללים, בין היתר, את הנוהל "הזמנת חוקר" מחודש אוגוסט 2007. נוהל זה מסדיר את התנאים לזימון חוקר לאירועי שריפה.



ממצאים

196. בתקנות הכבאות נקבע, בין היתר כדלקמן: "רשות כבאות שבתחומה אירעה דלקה ושרותי הכבאות נקראו לכבותה, ... תשלח חוקר, ... לחקור בסיבות הדלקה וגורמיה מיד עם אירוע הדלקה".

הנוהל הפנימי של מחלקת כבאות תל אביב - יפו חורג מהוראות התקנות כדלקמן:

- א. בתקנות יש חובה לבצע חקירה ואילו בנהלים הפנימיים של מחלקת הכבאות, הזמנת חוקר נתונה לשיקול דעתו של מפקד המשמרת.
- ב. בתקנות נקבע שיש לשלוח חוקר מיד עם אירוע הדלקה ואילו בנהלים הפנימיים של מחלקת הכבאות מצוין, כי ניתן לדחות את חקירת השריפה למועד מאוחר יותר.
- ג. בהתאם לנוהל הפנימי במידה ומפקד האירוע יכול להצביע על מקור השריפה, הוא רשאי שלא לזמן חוקר. נציין כי במרבית המקרים אמנם מצוין בדוח האירוע סיבת השריפה (לדוגמא: סיר אשר נותר על להבה בוערת ללא השגחה), אולם במקרים המפורטים להלן, לא מצוינת הסיבה לשריפה וחוקר לא הוזמן.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

- "א. לא ניתן לחקור את כל ארועי הדלקה בשטח השיפוט של ת"א-יפו. מדור חקירות מבצע חקירות במקרה שבו ישנה מעורבות פלילית ובמקרים שסיבת פרוץ הדלקה אינה ברורה. אחריותו של קצין משמרת לזמן חקירה עפ"י נהלים בתחנה.
- ב. אין ביכולתו של משרד החקירות בנוהל הקיים, לבצע חקירות מיד עם כיבוי הדלקה 365 ימים בשנה בכל שעה נתונה. סיבה שנייה אין אפשרות למצות חקירה בחושך, בסביבה מלאה רעלים, אודי עשן ומים.
- ג. הזמנת חוקר נתונה לשיקול דעתם של מפקדים במשמרת בהתאם לנהלים בתחנה והנחיות קצין החקירות. מחלקת כיבוי אש תבחן את הנוהל הפנימי בנושא הזמנת חוקר לאירוע אש, על מנת, שתהיה שליטה ובקרה מלאה של קצין החקירות על תחום החקירות.
- ד. התשובה בפסקה 1(א) סעיף 200 בתגובה. אחריותו של קצין משמרת לזמן חקירה ע"פ נהלים בתחנה."

197. בהתאם לסעיף 4 לנוהל חקירות פנימי ולסעיף 6.5.1/2 לנוהל מכ"ר 200 בכל אירוע שריפה בדרגה 3 או 4 - יוזמן חוקר שריפות.

יציאתם של חוקרי השריפות לביצוע החקירה במקום האירוע, מתועדת ביומן המבצעי של הכבאות כאירוע שוטף.



הביקורת ביצעה ניתוח להיקף החקירות המבוצעות במחלקת הכבאות על ידי חוקרי השריפות (בהתאם לרישומי היומן המבצעי) והשוואה למספר אירועי אש בדרגות 3 ו-4 שהתרחשו בתקופה 1/08 ועד 6/09.

ניתן להיווכח: כי היקף החקירות נמוך מכמות האירועים שאירעו ועומד על שיעור ממוצע של כ- 54%. ממוצע מספר החקירות החודשיות עומד על 17 ואילו ממוצע מספר האירועים עומד על 32. להלן הנתונים:

חודש/שנה	מספר נסיעות לחקירת שריפה	מספר אירועים מבצעיים ברמת סיכון 3 ו-4	אחוז חקירות מאירוע שריפה
01/2008	21	38	55%
02/2008	23	41	56%
03/2008	23	34	68%
04/2008	13	28	46%
05/2008	22	35	63%
06/2008	17	22	77%
07/2008	17	34	50%
08/2008	14	34	41%
09/2008	16	33	48%
10/2008	9	34	26%
11/2008	14	16	88%
12/2008	19	31	61%
01/2009	22	43	51%
02/2009	19	27	70%
03/2009	16	47	34%
04/2009	10	22	45%
05/2009	16	29	55%
06/2009	18	27	67%
ממוצע	17	32	54%

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "אכן הכבאות לא מבצעת חקירות בכל השריפות בניגוד להוראות".



198. נדגם מקרה, בו אירוע השריפה התרחש כתוצאה מחשד לאירוע פלילי. למרות האמור, לא בוצעה חקירה של חוקר שריפות.
להלן פרטי המקרה:

מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2008100255	15/10/08	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה בדירה עקב זריקה של בקבוק תבערה. בדירה לא היו אזרחים. לצורך פריצת הדלת השתמשנו בערכת הולמטרו, חדרנו לדירה ועסקנו בפעולת כיבוי ושהרור עשן. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "כנראה בקבוק התבערה נלקח כמוצג ע"י מז"פ ומופלג ע"י זיהוי פלילי משמרחי לא נכתב בדוח הפעולה שמו"פ לקח את הממצאים ולכן מפקד הארוע לא הזמין חקירה. בד"כ בארועים פליליים חוקרי המשטרה יוצרים עם קצין חקירות קשר ישיר בסולרי".

199. נדגם מקרה בו מצוין בפרטי האירוע כי זומן חוקר שריפות, למרות זאת, בהתאם לרישומים ביומן המבצעי, לא זומן חוקר.
להלן פרטי המקרה:

מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2008070335	19/07/08	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה במבנה בכל הקומות ובחצר סביב המבנה. עלינו ממוגנים במנפים ובעזרת קווי מים כיבינו את הבערה. ביצענו סריקה ראשונית ומשנית אחר לכודים. במקום נכח בעל מפעל הבדים והמשטרה. כמו כן, למקום הוזמן חוקר דלקות. בסיום ביצענו כיבוי סופי. לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה. מנהל המחלקה מסר כי: "אירוע זה נבדק עפ"י מס' הדוח ואינו נמצא בתוכנת החקירות או ביומן החקירות. יתכן וזוהי דלקה חוזרת".



200. בהתאם לנוהל הפנימי יש לציין בפרטי האירוע את הגורם לשריפה. נמצאו מקרים רבים, בהם לא מצוינים בפרטי האירוע הגורם לשריפה, ולא זומן חוקר.

להלן דוגמאות:

מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2008100315	18/10/08	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה במשרד כבינו בעזרת גלגלון ומים מהכבאית יש לציין כשהגענו למקום המשרד היה פרוץ. כמו כן היה אסבסט במקום בסיום לקחנו פרטים הזמנו חקירה וחזרנו לתחנה
2007010394	21/01/07	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה במבנה נטוש חדרנו למבנה, ביצענו סריקה ווידאנו שאין לכודים במקום. כיבינו בעזרת גלגלון מים בסיום חזרנו לתחנה מספר אירוע משטרה 126.
2007010410	22/01/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה במרתף פרצנו את הדירה בעזרת מספרי יד שברנו את המנעול ולאחר מכן שברנו את הצילינדר. נכנסנו לדירה ולאחר סריקה מצאנו כליב שהיה לכוד בדירה חילצנו את הכלב אווררנו את הדירה סימנו לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007010455	25/01/07	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה בפרגולה בכניסה לבניין כיבינו בעזרת גלגלון ומים מהכבאית בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007010540	29/01/07	4	יציאה לשריפה	במקום פסולת שבערה על גג של בניין ובסמוך למקום עץ דקל גבוה שבער כולו, כיבינו את הבערה בעזרת גלגלון ומים מהרכב ובמקביל כיבינו את העץ שבער. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.



מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2007020484	26/02/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה בדירה שני חדרים שבקומת הקרקע, חזרנו לדירה עם מגפים וקו מים וכיבינו את הבערה. כמו כן סרקנו את הדירה ולא נמצאו לכודים בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007040601	28/04/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה מצינורות הביוב החיצוניים של השירותים שבדירה. השריפה כובתה בעזרת מטף כיבוי. כמו כן לא נמצאו ממצאים נוספים בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007050050	03/05/07	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה בדירה בקומה רביעית דלת הדירה הייתה טרוקה ולא בעולה בחדר הפנימי היה מוקד הבעירה כיבינו את מוקד הבעירה בעזרת קו מים מרכב הכיבוי. נוק נגרם לכל הדירה עם נפילת שלבים בוערים מהתריסים לקומה שלישית התפתחה בעירה בדירה בקומה שלישית. פרצנו את הדלת.
2007050389	17/05/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפת גרוטאות במחסן בקומת הקרקע של הבניין, פרצנו את מנועול השער וכיבינו את הבעירה בעזרת גלגלון מים כמו כן ידענו את ועד הבית לזמן חשמלאי למקום. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007070216	11/07/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה בתקרה של מועדון. הבערה נתפסה בספוג המכסה את התקרה. עקרנו את הספוג מהתקרה ובכך סיימנו את המשך הבערה. נוק נגרם רק לחלק קטן מתקרת הגבס. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.



מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2007080521	31/08/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה במקלט קרקע בכניסה לבניין דירות. השריפה כובתה בעזרת גלגלון כמו כן שעון חשמל ולוח חשמל שהיה בסמוך למקום הדלקה ניזוק הורדנו את החשמל בלוח שניזוק והזמנו חברת חשמל למקום. יש לציין שרוב הדירות בבניין מושכרות ושייכות לחברה להשקעות בסיום גלקחו פרטים
2007090171	11/09/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה של מחסן פתוח בחצר הבניין פתחנו את המנעול בעזרת מספרי יד כיבינו בעזרת גלגלון ומים ובסיום לקחנו פרטים ושכנו לתחנה.
2007120104	06/12/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה אשר פרצה במבנה בשיפוצים. במקום יש ריצפה כפולה שבערה באמצע, שברנו בעזרת פטיש חמש קילו את הרצפה והחדרנו קו מים. בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.
2007120335	19/12/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה בארון חשמל אנו ניתקנו את הזרם וכמו כן הוזמן טכנאי של חברת החשמל הבעירה כבתה מאליה, כאשר הטכנאי הגיע אנו עזבנו את המקום ובסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה
2008070164	09/07/08	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה קטנה של פסולת בתוך מרתף אשר משמש למחסן של חנות נעליים על מנת להגיע למרתף חתכנו 3 מנעולים של דלתות בעזרת משור דיסק וכבינו את הבערה בעזרת גלגלון מים מהרכב כמו כן הודענו למניעת דלקות שמדובר במקום מסוכן ללא כל אמצעי בטיחות ובסיום לקחנו פרטי



מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2008080169	10/08/08	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה בדיזנגוף סנטר כבינו את האש שהייתה במתחם בניה, בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה בה מילאנו מים.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. ביחס לכמות החקירות המקרים המצויינים מועטים. להלן בשנת 2007 מופלו 396 חקירות בשנת 2008 מופלו 385 חקירות. בשנת 2009 מופלו 336 חקירות.

ב. בשאר האירועים שמוזכרים העובדות נכונות - לא הוזמנו חקירות, לא נכתבה בדוח סיבת פרוץ הדלקה ולא מצויינת הסיבה לאי הזמנת חקירה."

201. נדגמו מקרים, בהם המסקנה אודות מקור השריפה התקבלה על ידי מפקד הכוח אשר הינם בוגרי קורס פיקוח, אולם ללא פיקוח של חוקר השריפות הראשי ממחלקת הכבאות, וללא הפקת דוח חקירה מלא.

להלן דוגמאות:

מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2007010357	19/01/07	3	יציאה לשריפה	במקום שריפה בדירה בקומה ה-3 כיבינו בעזרת קו מים כנו כן ביצענו סריקה בדירה ודאגנו לשחרור עשן הן בדירה והן בחדר המדרגות, השריפה נגרמה כתוצאה מנר שנפל על כסא וגרם להתלקחות כמו כן קצין ר. מ. ביצע חקירה במקום בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה.



מספר אירוע	תאריך	רמת סיכון	פרטי אירוע	הערות
2007030496	25/03/07	4	יציאה לשריפה	במקום שריפה בדירה בתוך ארון שבתוכו דוד חשמל מעל מכונת כביסה הבעירה הייתה בין המכונה לדוד סיבת הבעירה קצר חשמלי לפי דעתו של קצין ל. ט. כיבינו בעזרת קו מים מהכבאית ואווררנו את הדירה בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה כמו כן למקום הוזמנה חברת חשמל
2007070020	02/07/07	3	יציאה לשריפה	במקום עשן יוצא ממקלט, חדר הסקה פרצנו שני מנעולים הורדנו מפסק זרם ראשי וכיבינו את הבעירה בסיום לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה
2008070322	18/07/08	3	יציאה לשריפה	במקום בעירה בשירותים עיקמנו את הסורג ונכנסנו לדירה ככל הנראה נר על הניאגארה הותך והתיך את האסלה כיבינו את הבעירה בעזרת גלגלון לקחנו פרטים וחזרנו לתחנה רחוב הכ. 17 ד. 1 הדיירת לא נכחה

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "באירועים אלו בוצעו חקירות ע"י קצינים בהכשרתם הסמכת נציבות ותעודת חוקר חתומה ע"י נציב כבאות והצלה. עפ"י חוק יכולים לבצע חקירת דלקה. חקירות אלו נעשות בתאום עם קצין החקירות ולצורך זה ישנם אמצעים לביצוע חקירה ברכב הפיקוד של קצין המשמרת ובכבאיות. קצין החקירות יבצע בקרה על כל האירועים שהיו במשמרת החולפת (בהתאם לאירועים המצוינים ביומן המבצעי) ויוודא קיומם של דוחות חקירה מקצועיים באירועים הנדרשים."

202. בהתאם לסעיף 12(א) לתקנה נקבע, בין היתר כדלקמן: "רשות כבאות או חוקר לא יפרסמו ממצא או מסמך מחקירה שהתנהלה לפי תקנות אלה, אלא ברשות משטרת ישראל או המפקח."



בעלי העניין העיקריים בדוחות החקירה הינם משטרת ישראל, במידה וישנו חשד להצתה מכוונת או עבירה פלילית אחרת הקשורה בחקירה. כמו כן, בעלי נכסים אשר רכושם נפגע ודוח החקירה דרוש להם לצורך תביעת חברת הביטוח.

מסקירתנו עולה, כי במקרים בהם פונה אזרח לקבל את דוח החקירה ואין ציון כי התיק הועבר לטיפול המשטרה – העתק דוח החקירה ניתן לאזרח ללא אישור משטרה כנדרש בתקנות. הנ"ל חורג וסותר את הוראות התקנות, המחייבות אישור משטרה או מפקח למסירת דוח חקירת שריפה.

הוסבר לנו על ידי קצין החקירות, כי מפקד השירות מציין בכל אירוע האם קיים חשד מצידו לעבירה פלילית, דוחות מסוג זה מועברים לידיעת המשטרה.

רק במקרים ופונה גורם אזרחי בבקשה לקבל העתק הדוח אשר לגביו ישנו ציון כי הינו בטיפול המשטרה, מתבקש הגורם להביא אישור חתום מטעם המשטרה למסירת החומר.

נציין כי, הן בתקנה והן בהגדרת התפקיד של החוקר לא קיימת התייחסות פרטנית לטיפול במסירת ידיעות לגורמים אזרחיים ונפגעים. כמו כן, לא קיים נוהל המסדיר את הנושא ברשות הכיבוי. בין היתר לא קיים הסדר הקובע מי מורשה לקבל דוח כאמור.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: **"המחלקה לכבאות והצלה תבקש חוות דעת היועץ המשפטי של העירייה לבחינת הנושא"**.

203. כאמור לעיל, בתקנה נקבע כי החקירה תבוצע **"מיד עם אירוע הדלקה"**. כמו כן, בתיאור התפקיד של החוקר הראשי ברשות הכיבוי מצוין בסעיף 1, כי בין תפקידיו **"חקירת סיבות הדלקה מיד עם כיבוייה בכל שעות משעות היממה, שבת וחג"** (ההדגשה במקור).

מסקירת דוחות החקירה ופעילות החוקרים עולה, כי בפועל אין הקפדה על ביצוע החקירה במועד הדלקה כנדרש בתקנות, וכי חקירת שריפות המתרחשות במועד שאינו במהלך שעות העבודה הרגילות נדחות ליום העוקב.

הוסבר לנו על ידי החוקר הראשי, כי הוא וסגנו הינם עובדי יום ואינם מאיישים משמרות בתורנות בתחנה.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: **"משיקולים כלכליים ומבצעים אין המחלקה מבצעת חקירות מיד עם סיום האירוע המבצע"**.



204. בהתאם להגדרת תפקידו של החוקר הראשי (סעיף 9) חלק מתפקידו הוא "עיסוק במניעה במדור מניעת דלקות".

בטופס המכרז לאיוש חוקר שריפות מופיעה הדרישה בין היתר לביצוע ביקורות של מניעת דלקות.

בפועל אינו מבצע פעילות מניעה.

כמו כן עולה, כי הכפיפות של חוקרי השריפות שהייתה עד שנת 2007 למדור מניעת דלקות ואפשרה להפעיל את החוקרים גם במטלות של ביקורת עסקים במדור שונתה, ומשנת 2007 הכפיפות הינה ישירה למנהל המחלקה ולא מועברות לחוקרים משימות של מניעת דלקות.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "על פי החלטת מנהל המחלקה החוקר יעסוק, בשלב זה, בחקירות בלבד וזאת לאור העדר איוש התקן כ- 3 שנים והחשיבות במיסוד פעילות המדור".

205. מסקירתנו עולה, כי דוחות החקירה אינם מועברים לעיון ראש מדור מניעת דלקות ומפקחי מדור מניעת דלקות ולתיק בתיקי העסק וזאת על פי החלטת מפקד המחלקה.

תחזוקה וציוד כיבוי

מבוא

206. הטיפול בהיבטי תחזוקה ואחזקה של ציוד הכבאות מוסדר באמצעות הוראות מכ"ר, פרק 600 "תחזוקה בשירותי כבאות" (להלן הוראות מכ"ר).

207. בהתאם להוראות, מטרת האחזקה הינם להבטיח מוכנות וזמינות ציוד החירום בכבאות כדי לתת מענה לצרכים ובמינימום תקלות.

208. ברשות הכיבוי ממונה קצין טכני האחראי על צי הרכב. בכלל זה אחריותו כוללת טיפול בכלי הרכב השונים לרבות כלי הרכב המבצעיים, מתן מענה לתקלות טכניות, זימון גורמים מקצועיים לביצוע בדיקות תקופתיות וכיו"ב.

209. עבודת הקצין הטכני מוסדרת בנוהל עבודה פנימי "לנוהל עבודה קצין הטכני" (יוני 98).

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "בהתאם לנוהל מכ"ר פרק 600- עקרונות האחזקה. ועפ"י נוהל פנימי הגדרת תפקידים במחלקה לכיבוי אש. קצין טכני נמצא בכפיפות למפקד/סגן המפקד וקצין התחזוקה במחלקה לכיבוי אש. סעיף ב' 1 – אחראי לכשירות מבצעית של כל הציוד המונעי, המכני, היעודי וכלי הרכב של המחלקה לכיבוי אש".



כמו כן הציג מנהל המחלקה את חתך ההרכבים המשמשים בכיבוי על פי הרכבם וגילם וכן את תקן נציבות לרכבי כיבוי מבצעיים.

רכבים מבצעיים חתך עפ"י גיל הרכב בשנים

הערות	+ 20	15-20	10-14	5-9	
סער * רכב חדש אמור להיקלט ב-2010		2	6		סער
אינם מוגדרים כרכבי סער	2				רכב כיבוי
				1	אשד
			2	1	נשר
				1	קנעש
			1		אלמוג
				3	רותם
				1	חפ"ק
				1	חילוץ קל

תקן נציבות לרכבי כיבוי מבצעיים

הערות	סער	מצבת רכבים	תקן רכבים מבצעיים	
רכב נוסף אמור להיקלט בשנת 2010	8	8	16	סער
אינם מוגדרות כרכבי סער. על-תקן: כ-25 שנה. עפ"י תקן נציבות אוויר: חיי רכב 20 שנה		2		כבאיות ישנות
	1	3	4	רותם

מצבת רכבי כיבוי מבצעיים עפ"י שנתון יצור

אג"ב	מס רישוי	סוג הרכב	שנת יצור	יצוד הרכב	הערות
66	13-103-15	מרצדס	2001	כיבוי / סער	
63	67-183-15	מרצדס	2001	כיבוי / סער	
61	13-207-15	מרצדס	2001	כיבוי / סער	
46	81-940-15	מרצדס	2001	חל"ק	
41	42-368-15	אויקו	2001	חילוץ קל	

ממצאים

210. הקצין הטכני מסר לביקורת, כי תחום אחריותו כולל אך ורק את כלי הרכב והאביזרים הקבועים בהם. עוד נמסר על ידי הקצין הטכני, כי בתחום אחריותו לא נכלל ציוד מבצעי מיטלטל (להלן "ציוד נייד") (כגון: כלי ניסור וחיתוך, משאבות, דוחסי עשן, פורצי דלתות, מערכות כח, מערכות תאורה ומערכות נשימה וכיו"ב).

לדעת הביקורת, היקף התכולה הנהוגה על ידי הקצין הטכני, אינה עולה עם הגדרת תפקידו כאמור ב"נוהל עבודה קצין הטכני": "הקצין הטכני הינו קצין מטה מקצועי, הכפוף למנהל המחלקה וסגנו ויהיה אחראי לכשירות של הציוד המנועי, הטכני והיישודי בכל תחנות הכיבוי בתל-אביב-יפו" (סעיף 2).

נדגיש, כי כלל ציוד ההצלה בתחום הכבאות כולל פריטים טכנולוגיים רבים המועמסים ברכבי הכיבוי וההצלה. חלק מציוד זה הינו ציוד מכאני בעל מאפיינים טכניים מורכבים. הוראות מכ"ר בתחום התחזוקה, אינן מבחינות בין סוגי הציוד השונים וקובעות שיטה אחידה לטיפול ותחזוקה בכלל הציוד.

מנהל המחסנים מסר לביקורת, כי אחריותו כוללת ניהול המחסנים לרבות ניפוק ציוד נייד והחלפת ציוד פגום. הוא אינו אחראי על תקינות הציוד המבצעי הנייד הנמצא ברכבי הכיבוי וההצלה. כתוצאה מהאמור, האחריות על תחזוקת הציוד המבצעי הנ"ל מועברת מגורם אחד למשנהו ולא קיים גורם המרכז את ההיבטים המקצועיים הטכניים של הציוד המבצעי הנייד ברשות הכיבוי.



מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "עפ"י נוהל פנימי, תחום אחריות קצין הטכני כולל את כלל הרכבים והציוד המבצעי הנייד במחלקה. עפ"י נוהג מדור טכני מטפל ומתקן בכלל הציוד המימלטל וברכבים. בכלים מימלטלים תקלות שאין באפשרותנו להתגבר עליהן מועברות דרך המחסן לגורם חוץ. תקלות שמטופלות נרשמות לעיתים בדו"ח סיום משמרת וביומן מוסך אך לא מתבצע מעקב סדיר ומתועד עפ"י נוהל מכ"ר".

211. בהתאם להוראות המכ"ר, יש לבצע ברכבי הכיבוי, החילוץ ובמנופים טיפולים יומיים (סעיף 11 בהוראה). בהוראות הנוהל נכלל פורמט של טופס בדיקה יעודי, הכולל את פירוט הפעולות אותן יש לבצע במסגרת הטיפול היומי.

בין השאר נדרשת בדיקת קיום מסמכים, שלמות המרכב, בחינת העדר נזילות, השלמת חוסר שמנים, נוזל קירור ודלק, בדיקת מערכות חשמל, ניסיון התנעה, וכן טיפול ובדיקות מערכות המבצעיות – כמויות מים, קצף, משאבות, גלגלונים וכו'.

מבדיקת הביקורת עולה, כי אין תיעוד מלא לכל הבדיקות הנדרשות להיות מבוצעות בהתאם להוראות המכ"ר.

נמסר לביקורת על ידי כבאי המשמרות, כי מרבית הבדיקות כאמור מבוצעות, יחד עם זאת הבדיקה אינה מתועדת בטופס הנדרש בהוראות המכ"ר, אלא בטפסים בפורמט פנימי אשר הוגדרו במחלקת הכיבוי.

נציין: כי הפורמט הפנימי במחלקת הכבאות אינו כולל את רשימת התיוג המפורטת (בהתאם לנוהל המכ"ר) אלא ציון כללי לביצוע הבדיקות היומיות. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "בדיקות יומיות נעשות ע"י הכבאים בכל בדיקת בוקר, אם כי לא בטופס הדיווח הנדרש בהתאם להוראות המכ"ר. הנושא יבחן במטרה להתאימו ככל הניתן להוראות המכ"ר".

212. הביקורת נכזה כי הקצין הטכני אינו נעזר במערכת ממוחשבת לניהול מטלותיו הטיפול בציוד הטכני.

המעקב אחר טיפולים תקופתיים, וטיפול שבר מבוצע באופן ידני תוך הסתייעות בטבלאות שליטה ידניות. נמסר כי "קצין הטכני אינו נעזר במערכת ממוחשבת משיקוליו".

213. בהתאם להוראות המכ"ר, יש לבצע בציוד הכיבוי המפורט להלן טיפול שבועי/חודשי: רכבי כיבוי, חילוץ ומנוף, ערכת חיתוך ופיסוק, מסור דיסק, מסור שרשרת, משאבת כימיקלים, כריות אויר, מרחס אויר (בנק אויר) פורץ דלתות, מערכות נשימה.



נוהל המכ"ר הארצי כולל, פורמטים מפורטים לביצוע בדיקות שבועיות ברכבי הכיבוי והחילוץ, ברכב מגוף ופרטי הציוד המבצעי השונים.

מבדיקתנו עולה, כי הבדיקות במחלקת הכבאות מבוצעות ומתועדות באמצעות טופס פנימי שאינו מכיל את כל הבדיקות הנדרשות להיות מבוצעות בהתאם לנוהל המכ"ר.

נעדר מהטופס הפנימי הפריטים הבאים: בדיקת מערכת ניהול משאבה, בדיקת שמן במשאבת המים, בדיקת רשתות בפתחי המילוי והיניקה, בדיקת תריסים ותאורת תאים, בדיקת עמוד תאורה.

מנהל המחלקה מסר כי: "אכן נעדרו מספר בדיקות מטופס הרישום. ניהול משאבה, בדיקת מפלס שמן וכו'. כל רכב נבדק ע"י הצוות, בדיקות אלה הן היסוד בעבודת הכבאי והן מבוצעות מייד לאחר התנעת הרכב. טפסים חדשים ומעודכנים לבדיקה יומית ושבועית הוצמדו לטופס בדיקת הרכב."

214. נוכחנו כי בדומה לטיפולים השבועיים/חודשיים – הקצין הטכני ועוזרו מתמקדים בטיפול ברכבי הכיבוי וההצלה, אך אינם מבצעים את הטיפולים התלת חודשיים בציוד הכיבוי הנייד כנדרש בהוראות.

בנושא זה מסר הקצין הטכני, כי הבדיקה התלת חודשית אינה הכרחית כי מבוצעת בדיקה יומית על ידי צוותי הכיבוי במסגרת הטיפולים היומיים.

לדעת הביקורת: אין בביצוע הטיפולים היומיים מענה לדרישה לביצוע טיפוליים תלת-חודשיים כפי שמוגדר בהוראות המכ"ר הארציות.

שכן, הבדיקה התלת חודשית המוגדרת בהוראה כוללת שורה של מטלות לרבות פירוק ובדיקת תקינות מכלולים, צביעה ושימון, אבטחה וחזיון ברגים, במערכות הכוללות מנועים בחינה של רמות שמן ודלק ועוד - שאינם כלולים בבדיקות היומיות. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הכלים המטלטלים אינם פריטים קבועים ברכב והליך הטיפול המתבצע בניגוד הוא לחלקם אחזקת שבר.

בעקבות הביקורת, עוגן הליך בו כל רכב שנכנס לביצוע בדיקת תלת חודשית יבצע ביקורת וטיפול גם לציוד המטלטלין."

215. בהתאם להוראות המכ"ר כל בדיקה תלת-חודשית נדרשת להיות מתועדת (כמו יתר הבדיקות).

מבדיקה שהביקורת ערכה לנאותות התיעוד של הבדיקות התלת חודשיות נמצאו מקרים רבים, בהם לא קיים תיעוד לביצוע הבדיקות כנדרש.

להלן דוגמאות:

אביב 56: נעדרות הבדיקות מתאריך 6/8/08 עד תאריך 11/5/09 - פער של 9 חודשים.

אביב 66: חסרה בדיקה במהלך חודש 11/08. הוסבר כי במהלך חודש זה הרכב היה בטיפול במוסך רכב לצורך הכנה לרישוי שנתי.



לדעת הביקורת הטיפול במוסך רכב, אינו מהווה תחליף לבחינת ציוד כיבוי והצלה יעודי המותקן ברכב.

כמו כן, חסרה בדיקה לחודש 8/09. הוסבר כי בהתאם לגיליון מעקב בוצעה הבדיקה התלת חודשית במועד אך הטופס טרם תויק (מועד עריכת הביקורת הפנימית – 14/10/09) אביב 38 (מנוף): חסרה בדיקה לחודש 10/08. נמסר כי בחודש זה בוצעה בדיקה מקצועית שנתית של המנוף המותקן על הרכב על ידי קבלן ("פ."). מעיון בטופס הבדיקה של הקבלן עולה, כי בדיקתו התמקדה במנוף עצמו ולא במכלולי הרכב ועל כן אינה מחליפה את ביצוע הבדיקה התלת חודשית של מרכב הרכב. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטות הממצאים כי: "הדברים הוסברו למבקר, מקרים אלו חריגים הם".

216. הביקורת בחנה את התאמת הציוד הנמצא בפועל בכבאיות כנגד הציוד הנדרש להיות בכבאית בהתאם להוראות מכ"ר בנושא.

לצורך הבדיקה הביקורת ערכה השוואה פרטנית בין רשימת הציוד המוגדרת ברכב כיבוי אביב 65 כנגד "תקן ציוד ייעודי בשירותי כבאות – דצמבר 2000".

מהצלבת הרשימות עולה, כי קיימים פרטי ציוד הנדרשים על פי הוראות התקן אך אינם נמצאים בכבאית כדלקמן:

מס"ד	סוג ציוד	כמות נדרשת
4	מזנק טורבו 1"	1
9	מאחד 3*3*4	1
12	מעבר מ"2 ל"1"	2
13	מצמד ניחח ה"ח 2"	1
14	מצמד ניחח ה"ח 3"	1
15	חיתול לזרנוקים 3"	4
17	מזענק נייד עם סרקיה אוטמטית מסוג טורבו סילון ספיקה עד 1400 ל/ד	1
29	מפתח שבדי 12"	1
34	קוצץ ידני למתכת 24"	1
61	תיק עזרה ראשונה	1
66	עמוד תאורה	1

**ניהול רכש וקופה קטנה****מבוא**

217. הביקורת בדקה את תהליכי הרכש במחלקה תוך התמקדות בתחום הוצאות הרכב.
218. תקציב הוצאות רכב עירוני במחלקה עמד בשנת 2008 על 1,257,000 ובשנת 2009 על 1,479,000 ש"ח. הטיפול בכלי רכב וההוצאות ברכבי המחלקה מבוצע תוך תיאום עם מחלקת הרכב העירונית.
219. מחלקת הרכב בעירייה אחראית על ההתקשרויות עם מוסכים ומגדירה את המוסכים המורשים לפעילות על ידי מחלקת הכיבוי.
220. ההתקשרות מבוצעת בהתאם ל"לוח מסלולי התקשרות עם ספקים ע"פ ערך כספי מעודכן לינואר 2009" (להלן: "טבלת הדרישות בהתקשרות"), הקובע את מדרג ההרשאות והבקורות הנדרשות בהתקשרויות עם ספקים וזאת בהתאם להיקף הכספי בהתקשרות.
221. במחלקת הכבאות קיימת קופה קטנה המופעלת בשיטת דמי מחזור לצורך ביצוע רכש מצומצם במזומן. בתחילת כל שנה מועבר לצורך ניהול הקופה סכום של 2,500 ש"ח.
222. ההוצאות נרשמות ביומן הקופה הקטנה. אחת לתקופה מרוכזות כלל ההוצאות בטופס מרכז ונשלחות לחשבות העירייה. על גבי הטופס המרכז מתקבל אישור בחתימת מנהלת הכספים של החטיבה ונשלחת המחאה למשיכה בבנק לצורך כיסוי ההוצאה.

ממצאים

223. במחלקת הכבאות, אין נוהל רכש פנימי הממסד את תהליכי העבודה הנדרשות הן מאחראי הרכב והן מהנהלת החשבונות במחלקת הכבאות, בעת התקשרות עם מוסכים ואישור תשלום לתיקון רכב.
224. בהתאם לטבלת הדרישות להתקשרות עם ספק שהוגדרה בעיריית תל אביב - יפו, רכש שירותים בסכום שאינו עולה על 15,600 ש"ח - מחייב קבלת 2 הצעות מחיר ספקים שונים. כתוצאה: קבלת ההחלטה להתקשרות, לא בוצעה על סמך 2 הצעות רלוונטיות וברות השוואה. להלן פרטי המקרה:

מספר	:	41179
הזמנה		
תאריך	:	8/3/09



	ההזמנה
מהות :	טיפול פחחות, צבע, גומיות לדלתות, כיסוי לדלתות ומצברים.
ההזמנה	
הצעת מחיר 1	הצעת המחיר ממוסך "ד", תואמת את תכולת ההזמנה בסכום 13,500 ש"ח (לא כולל מע"מ).
הצעת מחיר 2	הצעת המחיר מוסך "ב" כוללת שירותים נוספים כדלקמן: פחחות כללית, תיקוני רכב, פיברגלס, ריפודים, גומיות לדלתות, צבע כללי, צבע תאים בסכום של 15,000 (לא כולל מע"מ).
	ניתן להיווכח כי הצעת המחיר של מוסך "ב" אמנם יקרה יותר, אך תכולתה רחבה יותר מהמציע הראשון ויתכן אף, כי ניתן היה לקבל מחיר נמוך יותר באם ההצעה הייתה מותאמת לנדרש.
	מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "בקשות להצעות מחיר המועברות לספקים מתבססות על פרמטרים מדוייקים יותר ועם בסיס להשוואה מדוייקת בין ההצעות."
225.	נדגמו מקרים בהם קיימת התקשרות רכש עם "ספק יחיד" - ללא קבלת הצעות מחיר ממספר ספקים וללא ביצוע הליך של תיחור בין ספקים במטרה להוזיל עלויות.
	במקרים שנדגמו, לא קיים תיעוד לקיום אישור מוועדת רכש לגבי התקשרות עם ספק יחיד.
	להלן דוגמאות:
	דוגמה 1:
שם הספק :	ס.
מהות ההתקשרות :	טיפול ב"בנק אויר".
סכום ההתקשרות :	7,951 ש"ח, חשבונית 7229 מתאריך 24/3/09.
	דוגמה 2:
שם הספק :	מ. א.
מהות ההתקשרות :	תיקון כבאית מסוג מרצדס.
סכום ההתקשרות :	5,839 מתאריך 17/5/09.
	נמסר על ידי מנהל המחלקה, כי קיימים מקרים בהם תקלה אשר משביתה רכב כיבוי עלולה לפגום בכשירות המבצעית. על כן, כלי הרכב נשלח לטיפול מידי ללא הפעלת מהלך לקבלת הצעות מחיר כנדרש.



במקרים אלו לא קיים תיעוד לאישור המפקד לביצוע הרכש המיידני.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "בשל אופיו המיוחד של ציוד/מערכות הכיבוי ישנם ספקים המוגדרים כספקים בלעדיים. אישור כנ"ל ניתן ע"י יצרן הציוד או נציבות כבאות והצלה. במקרים אלו אין צורך בתיחור. במקרים בהם יש צורך דחוף בהשמשת ציוד מבצעי תומך חיים אכן איננו מבקשים אישור מוועדת רכש."

קופה קטנה

226. נדגמו מקרים בהם סכום ההוצאה גבוה מ- 200 ₪ (הסכום המרבי המותר להוצאה בודדת). במקרה אחד, אף ההוצאה פוצלה ל- 2 חשבוניות, על מנת, לבצע התאמה מלאכותית להגדרות. לשם המחשה:

א. בגין רכישה "מקונדיטורית א." בסכום 300 ₪ כולל מע"מ - התקבלו 2 חשבוניות בגובה 150 ₪ כל אחת (פיצול הסכום 300 ₪ ל- 2 חשבוניות).

ב. הוצאה בסך 390.90 ₪ עבור טקס קורס צופי אש מתאריך 28/4/08.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מדובר ברכישה אחת מתוך 118 שנעשו בשנת 2008 שבה נרכש כיבוד לטקס "צופי אש" בשתי חשבוניות. ההנחיות רוענו והדבר לא יישנה."

227. שוברי התשלום של הקופה הקטנה, נדרשים להיות חתומים על ידי חשבת השכר. החתימה של חשבת השכר משולבת בחותמת המזהה את זהות החותם ("ש, סגנית חשב חטיבת התפעול"). נמצאו מקרים, בהם מופיע שרטוט של חתימה ללא חותמת וללא אפשרות לזהות את החותם. הנ"ל מהווה ליקוי בבקרה בהליך אישור תשלומים.

חומרים מסוכנים (חומ"ס)

מבוא

228. מחלקת הכבאות אחראית, בין היתר, לתת מענה לאירועי חומ"ס (הכולל: דליפה, שפך, פיזור או דלקה של חומר מסוכן) במרחב הפעילות שלה.

229. מחלקת הכבאות של עיריית תל אביב - יפו הוסמכה בתאריך 23.7.09 כיחידת חומ"ס מרחבית. באחריות מחלקת הכבאות לתת מענה מלא לכל תרחיש חומ"ס - הן במרחב תל אביב והן במרחבי הרשויות המוניציפאליות רמת גן וגבעתיים.

230. בהתאם לנתוני מערכת היומן המבצעי עולה, כי משנת 2007 ועד חודש יולי 2009 התרחשו במרחב תל אביב - יפו כ- 600 אירועי חומ"ס (אשר מרביתם אירועי דליפת גז).



231. אירועי חומ"ס מתפלגים למספר פקודות מבצעיות, הכוללות בין היתר, כשירות מבצעים לנושאים כדלקמן:

- א. תו"ל חומ"ס - מענה שירותי הכבאות לאירוע חומ"ס.
- ב. תו"ל גפ"מ - מענה שירותי הכבאות לאירוע חומ"ס מסוג גפ"מ (גז פחממני מעובה).
- ג. תו"ל רבידים - מענה מבצעי לאיום טרור בלתי קונבנציונאלי כימי.
- ד. שבר ענן - אירוע טרור רדיולוגי.
- ה. וניל שחור - אירוע טרור ביולוגי.

232. יחידת החומ"ס של מחלקת הכבאות, כוללת 22 מפקדים וכבאים אשר הוסמכו באופן ייעודי, לתת מענה לאירוע חומ"ס.

233. במחלקת הכבאות מונה במהלך חודש 7/09 בעל תפקיד המהווה קצין יחידת חומ"ס מרחבית, שבאחריותו בין היתר, שמירה על כשירות וכוננות היחידה. בהתאם לתו"ל נציבות ראשית בנושא "טיפול באירועי חומרים מסוכנים ברשויות הכבאות - תורת לחימה" (להלן: התו"ל), נדרשת רשות הכבאות לבצע הכשרות, תרגילים ואימונים בהיקף של 60 שעות שנתיות לכל כבאי הנכלל ביחידת חומ"ס המרחבית ו- 24 שעות שנתיות לכל יתר הכבאים במחלקה.

234. בתחנה קיים רכב "אלמוג" המהווה רכב יעודי לטיפול באירועי חומ"ס, הכולל את כל הציוד הנדרש.

ממצאים

235. בהתאם לתו"ל נציבות ראשית בנושא "טיפול באירועי חומרים מסוכנים ברשויות הכבאות - תורת לחימה" (להלן: התו"ל), נדרשת רשות הכבאות לבצע הכשרות, תרגילים ואימונים בהיקף של 60 שעות שנתיות לכל כבאי הנכלל ביחידת חומ"ס המרחבית ו- 24 שעות שנתיות לכל יתר הכבאים במחלקה.

- א. לא מבוצע מעקב סדור וזמין אודות היקף השעות שכל כבאי ביצע בנושא חומ"ס.
- ב. אין מעקב סדור וזמין ברמה שמית, לכל כבאי, בגין הדרכות החומ"ס בהן נטל חלק במהלך שיבוצו ככבאי מבצעי.

הביקורת מציינת כי ברשות קצין חומ"ס דיווחים שבועיים ממפקדי המשמרות אודות ההכשרות שביצע כל כבאי, אך ללא יכולת לגזור באופן נגיש וקל את היקף שעות ההדרכה שביצע כל כבאי והתכנים בהן היה נוכח.



לצורך כך, נדרשת פעולה של ריכוז כלל הדוחות השבועיים וביצוע ניתוח הנתונים לכל אחד מ-130 הכבאים.

נמסר לביקורת על ידי קצין חומ"ס, כי בסוף שנת 2009 יבצע ריכוז כאמור וניתוח של כלל הדיווחים במטרה לאתר חוסרים ברמת כל כבאי וכי לא בוצע תיעוד כאמור בעבר. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. עם תחילת שנות האימונים של יחידת החומ"ס המרחבית בספטמבר 09, החל מעקב אימונים אישי בקובץ אקסל על כל כבאי. מעקב האימונים מסתמך על דוחות האימונים שנשלחים לקצין החומ"ס המרחבי ולקצין ההדרכה.

ב. הדרכות ומעקב שעות אימוני החומ"ס תועדו ברמה שמית בעבר ע"י קצין ההדרכה. להיום לאחר הביקורת, המעקב החל להיות מבוצע ברמה שמית ולכל כבאי קיים קובץ אקסל. דוחות אימונים נאספים ונשמרים בקלסר. אך אכן קיים קושי באיסוף הנתונים, עיבודם ושליפתם.

ג. בתכנון לשנת 2010 רכישת תוכנה מעקב הדרכות ואימונים שתהיה מסונכרנת עם מדור הדרכה."

236. מחלקת הכבאות שיגרה במהלך שנת 2006 - 2 כבאים לקורס חומ"ס בינלאומי בשבדיה (קורס יוקרתי ייחודי) – במטרה להקנות לכבאים מבצעים אלה ידע נרחב וכשירות בתחום החומ"ס. למרות ההכשרה הייעודית (בגינה הושקעו כ- 40,000 ₪) אותה ביצעו כבאים אלה (ל.ש ו- א.פ.), הם אינם נכללים ביחידת החומ"ס המרחבית.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: **"הכבאים הנ"ל יצאו לקורס החומ"ס בשבדיה בשנת 2006 טרם הקמת יחידת החומ"ס המרחבית. שני כבאים נוספים נשלחו במהלך שנת 2009 לאותו קורס בבית הספר לחומ"ס בשבדיה. הכבאים שאליהם הביקורת מתייחסת: א. פ. - נכנס ליחידה בינואר 2010. ל.ש. - בתקופת הקמת יחידת החומ"ס המרחבית נעדר תקופה ארוכה עקב פציעה וניתוח ברגלו."**

237. בהתאם לתו"ל העובדה בעת אירוע חומ"ס, נדרש מוקדן חדר המבצעים למלא את פרטי אירוע החומ"ס על גבי טופס יעודי ("טופס קבלת הודעה על אירוע חומ"ס").

במדגם שביצעה הביקורת (5 מקרים מתוך כ- 600 מקרים שאירעו מתאריך 1.1.7 ועד 17.7.09) נמצא, כי בכל המקרים שנבדקו טפסי קבלת פרטי האירוע אינם ממולאים כנדרש בהוראות הנציבות ואינם מתועדים.



לשם המחשה:

אירוע 0537/10/2008 - יציאת כבאים לטיפול בנוזלת דלק בתחנת דלק.

אירוע 0225/01/2008 - דליפת מיכל אציטלן מומס.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "כחלק מהליך ההכשרה וההטמעה של חו"ל חומ"ס לכיבוי אש ח"א מבוצע במהלך פברואר 2010 קורס מוקדנים שמטרתו לחת מענה לליקויים המצוינים בדוח".

238. בהתאם לתו"ל העבודה בעת אירוע חומ"ס, חובה למלא דוח תחקיר והפקת לקחים בגמר אירוע חומ"ס. ממצאי הביקורת עלה כי דוח כאמור לא מבוצע. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "נוהל החומ"ס הפנימי יעודכן ונושא התחקיר יעוגן בנוהל זה".

239. תו"ל העבודה מגדיר את הבדיקות והטיפול הנדרש להיות מבוצע מדי יום ברכב ה"אלמוג", במטרה לשמור על כשירות וכוננות (כגון: בדיקת חליפות HPS, ערכת חילוץ הולמטרו, הפעלת גלאים, הפעלת דוחף עשן וכד'). בהתאם לתו"ל, מדי יום נדרש להגיש לקצין החומ"ס את תוצאות הבדיקות שבוצעו בטופס יעודי התום.

בדיקת הביקורת העלתה כי טופס הבדיקה אינו ממולא, אינו נחתם ואינו מועבר לקצין החומ"ס המרחבי. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "כלי הרכב מסוג "אלמוג" נבדק ברמה יומית, גם אם, הבדיקה לא מתועדת בטופס הייעודי לכך. בקרה של קצין חומ"ס מרחבי על בדיקות הרכב יעוגנו ויבוצעו".

240. מבדיקת הציוד ברכב "אלמוג" (רכב חומ"ס) ביחס לתקן הציוד הנדרש להיות ברכב עלה, כי ישנם חוסרים בציוד הכוננות הייעודי. להלן דוגמאות לציוד החסר:

הציוד	כמות נדרשת	כמות בפועל	חוסר בציוד ביחס לתקן
חליפת חומ"ס יעודית דגם HPS	8	5	3
מערכת שמע-דיבור	8	6	2
מקלחת שטיפה ל- 6 אנשי צוות	1	0	1
ערכת כלי עבודה מוגני התפוצצות	5	3	2

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "כל הציוד של רכב חומ"ס הושלם".

241. גלאי הגפ"מ המהווה ציוד יעודי הכרחי בטיפול באירוע חומ"ס, נמצא מחוץ לרכב האלמוג (הציוד היחיד שמחוץ לרכב).



נמסר לביקורת על ידי קצין חומ"ס מרחבי, כי בעבר קרו מקרים בהם צוות הכיבוי שכח לקחת את גלאי הגפ"מ (ביציאה לאירוע חומ"ס).

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "כאמור היה בעבר שכבאים שכחו לקחת את גלאי הגפ"מ לאירוע ומקרים אלה טופלו נקודתית."

242. הביקורת ביצעה תרגיל המדמה אירוע חומ"ס - לבחינת פעילות חדר המבצעים.

תוצאות התרגיל ראה באופן מפורט בסעיף 31 לדוח.

מערכות מידע וניהול ארכיב

מבוא

243. מחלקת הכבאות נסמכת באופן מלא הן בפן המבצעי והן בפן המנהלי על מערכות מידע.

244. בכבאות מנוהלים מספר רב של מערכות בכלל זה: מערכת יומן מבצעי, מערכת מידע לניהול מדור מניעת דלקות, מערכת הקלטות, מערכת חקירת דלקות, מערכת GIS, תיקיות ומחיצות אישיות לשמירת מסמכים ועוד.

ממצאים

מערכת מידע במדור מניעת דלקות

245. לכל בעלי התפקידים במדור מניעת דלקות (מפקחים, מתאמים וכד'), הרשאות גישה למספר שדות מהותיים, בכלל זה שדות המשפיעים על תדירות ביצוע הביקורות בעסקים והיקף סכום החיוב (כגון: שדה רמת סיכון, סטאטוס העסק ושטח העסק וכד'). לא נעשית בקרה ולא מופעלים אמצעי פיקוח על השינויים שבוצעו. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיטת הממצאים כי: "הועברה דרישה למתכנת המערכת למתן שתי רמות הרשאה לשדות הקריטיים בתוכנה."

246. מניתוח בעלי התפקידים המבצעים שינויים בבסיסי הנתונים של מדור מניעת דלקות עולה, כי עובד אגף המחשוב db115, מבצע פעולות רבות במערכת.

המשתמש הנ"ל ביצע 161 עדכוני שדות רגישים (רמות סיכון ושטח עסק לחיוב). מנהל המדור מסר כי מדובר בתוכניתן מאגף מיחשוב, המבצע שינויים על פי בקשתו (בעייתי בלוחות זמנים).

ארכיב

247. ארכיון מדור מניעת דלקות הינו ידני ומסורבל.
248. הגורם האחראי על הארכיב - לא מתמצא בניהול התיקים בארכיב - וללא ידע לשלוף מספרי כיבוי אש של עסקים ממערכת המידע (על בסיסים מבוצע החיפוש של התיקים).
- התוצאה: בכל דרישה למציאת תיק, העובד נדרש לסיוע של עובד אחר ממדור מניעת דלקות.
249. כל המסמכים המתקבלים כתוצאה מביצוע ביקורות כיבוי אש בקייטנות (חוות הדעת, בקשה מרישוי עסקים, אישורים מבעל העסק) - אינם נשמרים באופן מאורגן בתיקי מניעה (כיתר העסקים).
- המסמכים אסופים כערימת מסמכים (של מקבץ קייטנות) ללא הפרדה בין עסקים ובארון של המפקח האחראי על התחום.

מערכות מבצעיות

250. מערכת ההקלטה בחדר המבצעי מסייעת לביצוע תחקירים וניתוח אירועי. בדיקת הביקורת העלתה כי:
- א. למערכת ההקלטה אין מערכת חלופית לצורך גיבוי בעת קריסתה. לדברי מפקד הכיבוי מתרחשות בה תקלות רבות.
- ב. בביצוע בדיקה למערכת ההקלטה נוכחנו, כי קיימת תקלה במערכת אשר מנעה אפשרות לאחזור הקלטות, מצב אשר דרש פנייה לספק המערכת.
- ג. שיחות נכנסות מסוימות מרשת "מירס" - מגיעות למרכזיה ולא לקווים המוגדרים בחדר המבצעים וכתוצאה שיחות אלו (בשונה מיתר השיחות) אינן מוקלטות.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "א. מערכת ההקלטה קיימות תקלות שפוגעות במבצעיות המערכת.
- ב. השיחות מרשת מירס אינן נכנסות, נפתחה תקלה והוגשה בקשה לעירייה לטיפול בנושא".

חדר השרתים

251. חדר השרתים (המשמש בי היתר את תוכנת היומן המבצעי) פתוח באופן קבוע, ואף משמש לאחסון מפתחות כלי הרכב.
- המשמעות: חדר השרתים נגיש לכלל העובדים.
- כמו כן, לחדר חלונות חיצוניים ללא סורגים וללא מערכת כיבוי אש וגלאי עשן.
- מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מחלקת הכבאות הגדירה את חדר השרתים כנקודת חורפה וכפרויקט לשיפור וקידום במהלך 2010".

**מתנדבים וצופי אש****מבוא**

252. צופה אש הוא נער/ה המתנדב/ת לשירותי הכבאות וההצלה במסגרת תכנית "מחויבות אישית" בבתי הספר התיכוניים.
253. צופה אש משמש ככוח עזר לכבאים באירועים מבצעיים ומסייע באבטחת אירועים.
254. חל איסור על צופה אש להיות נוכח בפני אש.
255. שעות הפעילות של צופי אש בתחנות הן כארבע שעות שבועיות החל בשעה 17:00 ועד 22:00 למעט שישי שבת. בזמן החופשות יכולים הצופים לשהות בתחנות מעבר לשעות הפעילות הרגילות באישור הורים ורכז צופי אש בתחנה.
256. בתחנה מונה קצין צופי אש אשר אחראי לגיוס ופעילות בשוטף של צופי אש.
257. נציבות שירותי כיבוי אש והצלה פרסמה תקנון בנושא מתנדבים וצופי אש מכח סעיף 1 ו-35 לחוק שירותי כבאות - "שירותי כבאות (מינוי והעסקה של כבאים-מתנדבים), התשמ"ו - 1986".
258. בהתאם לתקנון "צופי אש", כל מתנדב נדרש להציג תעודה רפואית שמצב בריאותו תקין.

ממצאים

א. ל-4 צופי אש אין תיעוד לאישור רפואי כנדרש.

להלן הפרטים:

שם צופה האש	תעודת זהות
י. ג.	311118210
מ. צ. (*)	304860471
ע. ל. (*)	203375571
ש. ר. (*)	204249676

(*) נמסר לביקורת על ידי קצין צופי אש, כי למרות שהמתנדבים רשומים בדף האיכון של מחלקת הכבאות, המתנדבים למועד הביקורת אינם פעילים.

ב. ב-2 מקרים האישור הרפואי של המתנדב כולל החרגה של הרופא.

קצין צופי אש לא היה מודע להחרגה ואף לא ידע את מהות החרגה ובאם עשויה להשפיע על תפקודו באירועים מבצעיים.



להלן פירוט המקרים:

שם צופה האש	תעודת זהות
א. מ.	317019793
צ. א.	311338032

ג. במקרה אחד, האישור הרפואי הופנה למכון כושר ולא ניתן בגין פעילות מבצעית בכיבוי אש על מאפייניה הייחודיים.

להלן פירוט המקרה:

שם צופה האש	תעודת זהות
נ. ג.	308334549

לסיכום: מתוך 19 מתנדבים הרשומים בדף איכון של מחלקת הכבאות, ל- 7 (המהווים כ- 35%) קיים ליקוי באישור הרפואי.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי:

"א. לאור הערת הביקורת יוקפד על קבלת אישור רפואי מתאים.

ב. כמו כן, לא הוגדר על ידי הנציבות לאיזה צורך רפואי נדרש אישור רפואי לצופה אש.

ג. נושא זה יעלה לדיון בפני ועדת הצופים הארצית ולפני נציב כבאות ראשי לבחינת שינוי התקנון או עדכונו."

259. בתקנון "צופי אש" מצוין בין היתר כדלקמן:

סעיף 5: "מי שהגיש מועמדותו להיות כבאי-מתנדב יבחן על ידי ועדת בוחנים שתהיה מורכבת ממפקד שירותי הכבאות, או נציגו, ושני בוחנים נוספים שיקבעו."

סעיף 6: "ועדת הבוחנים לפי תקנה 5 תעביר המלצתה לקבלת מתנדב לאישור יושב ראש ראשות הכבאות. קיבל היושב ראש את המלצת הועדה – ימנה את המועמד לתפקיד כבאי-מתנדב."

הליך זה של גיוס מתנדב/"צופה אש" כנדרש בתקנון, אינו מבוצע במחלקת הכבאות.

מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "מחלקת כיבוי אש תל אביב-יפו הפרידה בין "מתנדב" ל"צופה אש" (מתנדב במסגרת מחויבות אישית). המחלקה תבחן התאמת הפעילות עם צופי אש להנחיות הנציבות."

260. בהתאם לתקנון צופי אש, כל מתנדב נדרש לחתום על הצהרת התנדבות. במחלקת הכבאות אין נוהגים להחתים את צופי האש על הצהרה כאמור, הנדרשת בתקנון צופי אש. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "הנושא יבחן למול נציבות כבאות ראשית".
261. במערכת ה"יומן מבצעי" אין תיעוד להשתתפות "צופי אש" באירועים מבצעיים, כפי שמבוצע בגין יתר הכבאים המבצעיים. התוצאה: אין תיעוד אודות האירועים המבצעיים בהם נכח צופה אש. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "התווספו צופי אש לרשימת הכבאים במערכת היומן המבצעי וניתנה הנחייה למוקדנים לתעד שילוב הצופים בפעילות המבצעית".
262. נמסר לביקורת על ידי קצין צופי אש, כי למרות הנחיות נציבות כבאות ראשית, לעיתים ניתן אישור לצופי אש בעת אירוע מבצעי להגיע למוקד השריפה ולהתייצב למול אש (זאת לאחר השתלטות על השריפה ולקראת סיום האירוע). הנ"ל בניגוד להנחיות רשות כבאות ארצית. עוד נמסר על ידי הקצין, כי הנ"ל לצורך מתן מוטיבציה ותגמול לצופי האש על הסיוע שלהם במהלך האירוע. מנהל המחלקה מסר בהתייחסותו לטיוטת הממצאים כי: "בוצע ריענון לנוהל צופים".
263. למרות העובדה שצופי אש נוטלים חלק באירועים מבצעיים ונדרשים להוות כח סיוע, אין הדרכות שוטפות למתנדבים (זאת מעבר לקורס ההכשרה הראשוני).
264. למרות שבהנחיות הנציבות לכבאות צופי אש מצוין, כי שעות פעילות המתנדבים יהיו בין השעות 17:00 ועד 22:00, נמסר לביקורת ע"י קצין צופי אש, כי לעיתים צופי האש ישנים במתחם הכבאות.
265. מספר המתנדבים במחלקת כיבוי אש תל אביב - יפו, נכון למועד הביקורת הינו 14 מתנדבים פעילים.

לתשומת לב:

התייחסויות המבוקרים ואחרים לטיוטת ממצאי הביקורת בשלב אימות הממצאים, מצורפות לדוח בפרק הנספחים, ומהוות חלק בלתי נפרד מדוח הביקורת. הנספחים להתייחסויות (אם צורפו) שמורים במשרד מבקר העירייה.

נספח א – התייחסות מנהל מחלקת כיבוי אש מתאריך 7.2.2010.

נספח ב – התייחסות מנהל אגף משאבי אנוש מתאריך 12.1.2010.

מסקנות

מבצעים

266. כללי –

הפעילות המבצעית במחלקת כיבוי אש כפופה לחוקים ותקנות, להוראות נציבות כבאות ראשית, לנהלים פנימיים ועוד.

חדר המבצעים מהווה את לב ליבו של מערך המבצעים. ניהול ותיעוד הפעילות המבצעית מבוצע באמצעות מערכת היומן המבצעי. ביומן המבצעי מתעדים את כלל הפעילות בשגרה ובהפעלת אירועים מבצעיים, בכלל זה: פתיחת אירוע, תיאור הכוחות ששוגרו, פעילות הכוחות, דיווחים לגורמים רלוונטיים, תוצאות הטיפול בשריפה, שימוש בכלים ומצבת כוח אדם וכד'.

היומן המבצעי מאפשר ניתוח אופן הפעלת הכוחות, עריכת תחקיר/חקירה, הפקת מסקנות מהאירועים, מהווה מערכת מידע להפקת חיובים לאזרחים ועוד.

הנתונים אשר מתועדים במערכת היומן המבצעי מופקים לפלט (מסמך) "דוח אירוע מבצעי", אשר נחתם על ידי מפקדי הכיבוי ומהווה מסמך משפטי מחייב ואסמכתה לחיוב, הנשמרת במשרדי המחלקה.

267. יומן מבצעים –

א. הביקורת מצאה ליקויים מהותיים בניהול היומן המבצעי המתבטאים בשלמות, דיוק, נכונות הנתונים המתועדים (קביעת רמת סיכון, נוכחות כבאים במשמרת וכד').

ב. מיומן המבצעים עלו מקרים, בתחומי הפעילות המבצעית, בהם המחלקה פעלה לכאורה תוך סטייה מהנחיות נציבות כבאות ראשית (כגון: פיקוד על אירועים מבצעיים, דיווח לגורמי חוץ, היקף הכוחות המוזנקים לאירועים וכד').

ההסבר שניתן לביקורת לחלק מהממצאים, היה כי לעיתים קרובות המידע המצוי במערכת היומן המבצעי (ובדוחות האירוע המבצעי שהופקו ונחתמו) אינו משקף את המצב שהיה בפועל, ועל כן, רק לכאורה קיימת חריגה מהנחיות.

לדעת הביקורת, מצב בו התיעוד הקיים, הן במערכות המידע והן בדוחות אירועי אש מבצעיים חתומים, משקף פעילות שאינה תואמת להנחיות המחייבות (הנחיות מכ"ר) ולביצוע בפועל, אינו מאפשר בקרה, פיקוח ושליטה אחר התאמת פעילות המחלקה להנחיות המחייבות ועלול לחשוף את העירייה לתביעות.



268. שיבוץ משמרות - העובדה שלא נערך סבב של חלק מהכבאים בין התחנות השונות, בכלל זה, כבאי מנופים, עשוי למנוע מכלל הכבאים רמת היכרות טובה עם כל אזורי העיר ועם מגוון הפעילויות ברשות הכיבוי.
269. 'קו אדום' - לדעת הביקורת, העובדה שמצבת הכבאים המבצעיים המתועדת ביומן המבצעי ובלוחות הנוכחות של מפקדי המשמרות, אינה תואמת למצבת הכבאים בפועל ואינה כוללת עידכונים בגין החלפות ושינויים במהלך המשמרת מצביעה על ליקוי מהותי:
- א. לדעת הביקורת קבלת הסברים תומכים, בעל פה, על איוש הכבאים בפועל אין בו כדי להוות תחליף לרישום מדויק ומלא ומן הראוי כי מצבת כבאים בפועל תתמך על ידי רישומים מחייבים ומתאימים למציאות ביומן המבצעים.
- ב. העובדה שמספר העובדים שנקבע כ'קו אדום' אינו מתואם ומאושר עם נציבות כבאות ראשית אינה עולה בקנה אחד עם הוראות מכ"ר ועם חשיבות הנושא.
- ג. משנקבע בנוהל המבצעי הפנימי של המחלקה 'קו אדום' (מספר כבאים מינימלי למשמרת - 24 כבאים), יש לקיים את הוראות הנוהל הפנימי כלשונן, גם אם הן מחמירות מהוראות הנציבות (הוראות שעודכנו בשנת 2004).
270. השתתפות באירועים מבצעיים - העדר בחינה של כמות האירועים המבצעיים בהם משתתפים הכבאים מהווה ליקוי בבקרה ומונע אפשרות להבטיח חלוקת עומסים תוך ניצול מקסימלי של פוטנציאל משאבי האנוש מחד, ומנגד, העדר כלי בקרה לבחינת קידום כבאים ושיבוצם בקורסים מקצועיים.
271. פיקוד על אירועים מבצעיים:
- א. קיים חוסר התאמה בין הוראות מכ"ר בדבר הגורם הנדרש לפקד על אירועים מבצעיים (ברמות סיכון השונות) לבין ההגדרות בנהלים הפנימיים במחלקה.
- ב. העובדה, כי הגורם המפקד בפועל על אירועים מבצעיים אינו מי שנקבע לכך בהוראות המחייבות, בהתאם לרמת הסיכון המוגדרת במערכת היומן המבצעי של הכיבוי, מהווה ליקוי וחשיפת המחלקה לסיכונים.
272. הוראות מכ"ר מגדירות סט של פעולות הנדרשות לביצוע, זאת בהתאם לרמת הסיכון שנקבעה לאירוע מבצעי. יודגש, כי הפעולות הנדרשות הם לביצוע מיידי בו זמנית עם קביעת רמת הסיכון (לדוגמה: היקף הכוחות שנשלחים לאירוע וכד').
- בפועל נמצא, כי הוראות המכ"ר לא יושמו בפרמטרים השונים. ההסבר כי לאחר הבנת האירוע, עלה כי רמת הסיכון הייתה נמוכה מזו המצוינת ומתועדת הינו בעייתי ואינו יכול להוות תשובה הולמת לחוסר ההתאמה.



הביקורת מבקשת להדגיש כי רמת הסיכון, שנקבעה בתחילת האירוע, מתועדת לאורך כל הרישומים במהלך האירוע לא שונתה ולא עודכנה גם לאחר מכן, בכלל זה בדוחות מפקדים, ובדוחות אירוע המופקים לאחר גמר הטיפול.

לדעת הביקורת אמירה בדיעבד לביקורת, בעל פה, ללא גיבוי מתועד ואסמכתה נאותה, שלמעשה רמת הסיכון הייתה שונה מזו המתועדת ולכן לא בוצעו כל הפעולות הנדרשות - אינה דרך התנהלות נכונה.

273. מיגון אישי של כבאים באירועים – פערים בהתמגנות האישית באירועי אש מעמידה את הכבאים בסיכון גבוה לפגיעה ולחבלה גופנית, גם אם מדובר "משיקולים מבצעיים" של כבאים, כאמור בתגובת המחלקה בעניין זה לביקורת.

274. הרכב הכוח באירועים מבצעיים – בהתאם להוראות המכ"ר הכוחות שנדרש לשגר לאירוע מבצעי הינם בהתאם לרמת הסיכון הנקבעת מיד עם קבלת ההודעה. חוסר התאמה בין היקף הכוחות המוזנקים לבין רמת הסיכון של האירוע המבצעי, המתועדת במערכת היומן המבצעי (ובדוחות האירועים החתומים), מהווה ליקוי ואף עשוי להשפיע על מהירות התגובה לסיום האירוע על ידי כבאי המחלקה. הדבר עלול להעמיד את המחלקה בסיכונים משפטיים (התמודדות עם טענות שהיקף כלי הכיבוי שנשלחו לאירוע, מספר כבאים באירוע, סוג כלי הכיבוי שנשלחו וכד' לא תואם להנחיות המכ"ר).

אמירה בדיעבד לביקורת בעל פה, ללא גיבוי מתועד ואסמכתה נאותה, כי למעשה רמת הסיכון הייתה שונה ולכן לא בוצעו כל הפעולות הנדרשות אינה דרך התנהלות נכונה.

זאת ועוד, שינוי רמת הסיכון מזו שנקבעה בעת קבלת דיווח יכול להיעשות רק לאחר הגעה ראשונית של הכוחות לאירוע ולכן, לדעת הביקורת, התגובה הראשונית צריכה להיות בהתאם לרמת הסיכון בעת קבלת ההודעה על האירוע.

275. תרגיל לחדר מבצעים – מהתרגיל שביצעה הביקורת במוקד המבצעים נמצא כי לא בוצעו פעולות מהותיות הכרחיות כמפורט בפרק הממצאים של דוח הביקורת. הביקורת התרשמה כי מוקד המבצעים מהווה "נקודת תורפה" ויש לחזק את רמת מקצועיותו (ידע, מיומנות העובדים, כלים, סביבת עבודה מערכות מידע).

276. העברת הודעות במהלך אירוע מבצעי:

א. העברת הודעות לגורמי חוץ ופנים (מד"א, משטרה, איכות סביבה וכד') במהלך ניהול אירועים מבצעיים לוקה בחסר.

ב. קיים חוסר בתייעוד אודות העברת הודעות לגורמי חוץ ביומן המבצעי.



- ג. קיים חוסר התאמה בין נוהלי מכ"ר לנהלים פנימיים של המחלקה בנושא העברת הודעה למד"א.
277. דוח פעולה מבצעי - העדר אישור של מפקד המשמרת בחתימתו על דוחות האירועים המבצעיים מנוגד לנוהל מכ"ר ומהווה ליקוי בבקרה הפנימית. הביקורת מוצאת לנכון לציין כי בתגובת המחלקה לממצאי הביקורת נמסר כי הליקוי תוקן באופן מיידי.
278. דוח אודות עזיבת זירת אירוע - העדר תיעוד ביומן המבצעי אודות מועד עזיבת זירת אירוע על ידי צוותי הכיבוי מהווה ליקוי בבקרה ומנוגד לנהלי מכ"ר. העדר מידע זמין אודות מועד העזיבה עלול לפגוע גם בחיוב אזרחים בגין שירותי הכיבוי.
- לדעת הביקורת הסיבה שנמסרה על ידי המחלקה, כי בעיה במערכת המיחשוב מונעת תיעוד שעת עזיבת מקום אירוע, אינה מצדיקה חריגה מהנחיות של נציבות כבאות ראשית.
279. נסיעות מנהלתיות ברכבי כיבוי - שימוש חריג ברכבי כיבוי מבצעיים, לפרקי זמן חריגים, לצורך נסיעות מנהלתיות (קניות מצרכים אישיים וכד') עלול לפגוע במבצעים וזמינות צוות הכיבוי. העדר תיעוד עדכני ונאות ביומן המבצעי המשקף באופן מלא את שעת החזרה של רכבי הכיבוי מנסיעות מנהלתיות (כמוסבר בתגובת המחלקה) מהווה ליקוי במבדק הפנימי והעדר שליטה אודות צי רכבי הכיבוי בכל זמן נתון.
280. ציוד כוננות:
- א. קיומם של חוסרים בציוד אישי הנדרש בהוראות מכ"ר והעדר בקרה יומית לשלמות הציוד האישי, עלולים לפגוע בכשירות המבצעית ואף להעמיד כבאים בסיכון לפגיעה בשל מחסור בציוד אישי
- ב. העדר הגדרה פורמאלית על ידי מפקד השירות למצבת הציוד הנדרש להימצא בכל רכב כיבוי מונעת אפשרות לבחון את התאמת מצבת הציוד הנדרש ומהווה ליקוי בבקרה הפנימית.
- ג. אי מילוי הוראות מכ"ר בדבר ביצוע בדיקה לתקינות הציוד בעת חזרה מפעילות מבצעית מהווה ליקוי.
281. תיחקור אירועים - אי קיום תחקירים לאירועים מבצעיים בדרגת סיכון 3 או 4 על ידי גורם בכיר מנוגד לנוהל מכ"ר וקיים חשש, כי ליקויים בהפעלת הכוחות או בפעילות הכבאים עלולה שלא להתגלות ותהליך הפקת לקחים לא ימוצה עד תום.
282. דיווח שנתי לנציבות - העדר התייחסות נאותה לאירועים מבוטלים וקריאות שווא בדוח השנתי לנציבות גורמת לעיוות במיון הנתונים והצגת הנתונים בדוח.



מניעת דלקות

283. ההחלטה שהתקבלה במסגרת הרה ארגון שבוצע במדור, בעקבות דוח הביקורת שנערך במדור בשנת 2004 (דוח מספר 33), לתיקון 4 משרות של מתאמים ומשרת פקיד ארכיב, לא בוצעה במלואה. בפועל תוקננו ואוישו 2 משרות מתאמים.

תוספת משרות המתאמים (הגם שהייתה חלקית) תרמה להתייעלות בעבודת המפקחים, לעלייה במספר הביקורות ולהגדלת ההכנסות. המגמה שנקבעה בעבודת ארגון ותקינה להגדלת המטה הוכיחה את עצמה אך התהליך לא הושלם.

למרות השיפור הניכר, עבודת מטה רבה נשארה עדיין ללא מענה. המתאמים עסוקים ב"כיבוי שריפות" כגון מענה לביורורים, תיקון טעויות ושגויים בעוד שלפיתוח מהלכים יזומים (בניית תוכנית עבודה, אפיקי בקרה, טיוב נתונים) מוקצה זמן מצומצם.

בשל המפורט לעיל עדיין נגזל זמן פיקוח יקר מהמפקחים בשל התעסקותם בפעולות משרדיות. לדעת הביקורת, השלמת הרחבת המטה תקדם יצירת מוטת שליטה ופיקוח הנדרשת בהיקפי הנתונים, הדוחות ומאגרי המידע הגדולים במדור.

284. במדור לא קיימת תוכנית עבודה מסודרת ממוחשבת ברמה יומית, שבועית, חודשית ושנתית, למרות שזו מהווה בסיס לעבודת המפקחים ונוגעת למהות עבודת הביקורת. עבודת הביקורת מחייבת יצירת תוכנית העבודה לפי סדר קדימויות של רמות סיכון, ביצוע ביקורות חוזרות, סידור מרחקים יעיל מבחינה גאוגרפית בתוכנית עבודת השטח ועוד פרמטרים רבים.

תוכנת המשל"ט שהייתה אמורה להשלים את תוכנת אכיפת חוק בהיבט של יצירת תוכנית עבודה לא הותקנה במדור ולא נכנסה לפעולה. הדרך בה מתנהלת הכנת תוכנית עבודה אינה יעילה ואינה אפקטיבית ואינה יכולה לשקלל את מארג הפרמטרים הנדרש בהכנת תוכנית עבודה. לעבודת המדור נדרשת כדרישה בסיסית להתנהלות, תוכנה, שיכולה לייצר תוכנית עבודה באופן מושכל ויעיל תוך שקלול כל הפרמטרים.

285. לדעת הביקורת, הפקת דוחות בקרה על בסיס חודשי או רבעוני הבוחן את תפוקות המפקחים, הינו כלי ניהולי חשוב והכרחי בידי המנהל הגם שיש להתחשב בפרמטרים שונים של סוגי ונושאי הפיקוח בהשוואה זו.

מגמה זו משתלבת עם הנסיון להטמעה של שיטות תמרוץ תגמול שנשקלה לשילוב במדור. קיימת שונות בין תפוקות המפקחים וחוסר פרופורציה בתפוקות של המפקחים העובדים בזוגות ביחס לעובדים יחידניים, שיש לבחון אותה. קביעת מדדים ויעדים כמותיים לפעילות (דבר שלא נעשה) יכולה לעלות את רף הביצועים בפועל.



286. מדוחות שהפיקה הביקורת מהמערך הממוחשב של המדור עולה כי לא כל העסקים שנמצאים ברמת סיכון גבוהה נבדקו בתדירות הנדרשת. לדברי מנהל המדור, ככלל עסקים ברמת סיכון גבוהה, נבדקים אך יתכן שחלק מהעסקים שעלו בדוח הביקורת, סיווגם נמוך יותר אך לא עודכן במערכת.
- לדעת הביקורת כדי שמאגרי המידע יהיו אמינים ויהיה ניתן להסתמך עליהם בגזירת תוכנית עבודה יש לדאוג שמערך אכיפת חוק יתאים למערך האקסל, ורמת הסיכון המצוינת תהיה נכונה ואמינה. ההבדלים בציון רמת הסיכון של עסקים בין מערך אכיפת חוק לבין קובץ האקסל עלולים ליצור טעויות בקביעת תדירות וסדר קדימויות של ביצוע הביקורות.
287. נמצאו עסקים השייכים לאותה קטגוריה אך מצויינים ברמות סיכון שונות. נמסר לביקורת כי מדובר בעסקים שנתוני העסק שלהם מוציאים אותם מכלל הקטגוריה אליה הם משתייכים.
- הביקורת סבורה כי הוצאת חלק מעסקים מקטגוריית סיכון שנקבעה צריכה להיעשות בהליך שיקבע תוך כדי ציון הנמקה וקריטריונים ובהרשאות סלקטיביות תחת בקרה, שכן לשינוי קטגוריית סיכון יש השלכה הן מבחינה בטיחותית (תדירות פיקוח קטנה יותר), השלכות כספיות מבחינת בעל העסק ועוד. גם קביעת רמת הסיכון הראשונית של עסק הנעשית ע"י המפקחים צריכה להיות מבוקרת ומאושרת ע"י גורם נוסף.
288. מאגר העסקים המבוקרים במדור קטן ממאגר העסקים המופיעים ברישומי הארנונה, רישומי רישוי עסקים ובמאגרים אחרים. הגם שהרחבת המאגר ממאגרים אחרים מצריכה עיבוד ואינה דבר הלמד מאליו, לא סביר, לדעת הביקורת, שבמערכת עירונית קיים מידע רלוונטי ולא יעשה בו שימוש, גם אם נדרשת לכך הקצאת משאבים (במיוחד הדבר מתבקש בקטגוריות של עסקים ברמת סיכון גבוהה שאין עליהם מידע).
289. אישור הארכות חוזרות ונשנות לביצוע "דרישות" בחלק מהתיקים וציון ביצוע ביקורת "ללא ביקור במקום" המתבצע ע"י המפקחים, אינו מבוקר דיו, וצריך להיות מפקח ומאושר ע"י גורם נוסף מזה העוסק בתיק ישירות.
290. ממשק העבודה עם רישוי עסקים עדיין אינו עונה לדרישות העבודה. הממשק ידני, מסורבל וגורם לביזבוז זמן בשל בירורים חוזרים ונשנים ואי התאמות. העברת הבקשות והתשובות בפקס, והקלדה חוזרת ונשנית של אותם נתונים, כל פעם מחדש, חושפות את המידע לטעויות וגורמת לביזבוז זמן. הצורך בממשק ממוחשב עלה כבר לפני מספר שנים ואף הוקצו לו משאבים כספיים ולוחות זמנים לביצוע ע"י הנהלת העירייה, אך עדיין לא ניתן המענה הנדרש הגם שהמועד לביצועו חלף.



291. הדעת לא נותנת, שבידי המפקחים המבצעים ביקורות לא נשאר עותק מדוח הביקורת שמילאו בעסק והשאירו לבעל העסק כמסמך מחייב. תיעוד מסמך הביקורת, הנושא חתימת בעל העסק, הינו מסמך משפטי ונדרש שיועבר למדור ויתוייק בתיק העסק. בעיה טכנית של מדפסת שאינה יכולה להפיק עותק כימי אינה יכולה להוות מחסום לצורך שהוא במהות העבודה.
292. לא מבוצע הליך של בקרה מסודרת ותדירה על איכות ונכונות הביקורות המבוצעות ע"י המפקחים. מצב זה מהווה ליקוי במבדק פנימי, מקשה על איתור כשלים שחוזרים על עצמם, ולא מאפשר חניכה ושיפור הדדי. כמו כן לא מבוצעות בקרה לפערים בין נתוני מספר הביקורות המבוצעים ע"י המפקחים השונים.
293. קודים במערכת הממוחשבת היוצרים חיוב בהשוואה לקודי פעולה שאינם יוצרים חיוב אינם נהירים דיים בכל מגוון המצבים המורכבים שתהליכי הביקורת מייצרת. יש לאבחן בשלב הראשון את כל המצבים עם אגף המיחשוב ואח"כ להנחות מחדש את המפקחים, תוך מעקב ובקרה.
294. ביצוע ביקורות ללא תיאום מראש מביא למצב בו בעל העסק אינו מוכן לביקורת מבחינת הצגת אישורים, לעיתים לא נוכח בעסק, קיימים מצבים בהם העסק סגור או מצוי בשיפוצים וכדומה. קיימת תמימות דעים כי התיאום מראש חשוב ויקצר זמני פעולה, יפחית ביקורות חוזרות, יטיב עם הרגשת בעלי העסקים, אך בשל חוסר בכוח אדם לא מבוצע תאום מראש.
295. לא קיימת, למרות שכזו נדרשת לדעת הביקורת, רשימת תיג לעובדים, שתנחה אותם מקצועית בנושאים הבסיסיים הנדרשים לבדיקה, ויחד עם זאת לא תכבול את שיקול דעתם להרחבה או לצימצום הבדיקה בהתאם לנסיבות.
296. במדור נדרש ניהול פעיל של מאגרי מידע גדולים ומסובכים, שאמורים להפיק הוראות לביצוע (מתי לערוך ביקורת, מתי ביקורת חוזרת, מתי להפיק חיוב ועוד). עדיין רבים השגויים והתקלות בתיפעול המערכת, ונדרש ביצוע פעולות של טיוב נתונים. הדבר מצריך תמיכה ולווי צמוד יותר של אגף המיחשוב, ושיפור מיומנויות והבנה של המפקחים בנושא ההקלדה, שימוש בקודים ומשמעותם.
297. יש לייצר הרשאות שונות במערך הממוחשב שיאפשרו פעולה בשדות רגישים רק למורשים, וכן הפקת דוחות שוטפים על פעולות יוצאות דופן שיש להגדירן כגון: שינוי רמת סיכון, שינוי שטח, ביצוע ביקורת ללא חיוב וכדומה.



298. בקשות לאישור אירועים חד פעמיים המגיעות סמוך למועד האירוע, מונעות מהמדור לבצע בדיקותיו בזמן סביר ובתנאים הנדרשים. תמוה הדבר במיוחד שמדובר באירועים המופקים ע"י העירייה או ע"י העירייה בשיתוף גורמים פרטיים. לחלק מהאירועים התוכניות אינן מוגשות בצורה נאותה דבר המאריך את זמן הבדיקה. במיוחד בולט הדבר בהגשת תוכניות של יועץ הבטיחות המועסק ע"י העירייה.
299. מערכת הבדיקות והאישורים בנושא היתרי בנייה אינה ממוחשבת ואינה מנוהלת במערכת המרכזית. קיים מעקב בסיסי בקובץ האקסל. לא ניתן לקבל מידע מרוכז ומלא בנושא.
300. קביעת גובה התשלום בנושאי הנדסה ללא תיעוד לנתיב בקרה הינו לקוי, ואכן נמצאו מספר חיוביים להיתרי בנייה שאינם תואמים את שטח הבנייה אך לא ניתן לדעת פשרם. נושא קביעת החיוב עבר פזות שונות ויש למסד אותו תוך קביעת תהליך המשאיר אסמכתה לבדיקה.
301. תשובות לבקשות רישוי עסקים למתן חוות דעת מוחזרות בחלקן באיחור בשל עומס וחוסר בכוח אדם. יש לציין שהתהליך ברישוי עסקים כפוף ללוח זמנים ותשובות החורגות מהמועד מייצרות השלכות לגבי התשובה המסכמת של רישוי עסקים. מנהל המדור מסר שהינו פועל בנושא זה גם על פי רמות סיכון.
302. מדדי השירות במדור (שהינם במוקד המכוונות העירונית) הינם נמוכים: זמינות טלפונים שאינה עונה על הדרישות; מערכת פקסים שקורסת תחת העומס מיושנת ואינה מאפשרת שליחה ישירה של האישור או המסמך לתיק העסק; סביבה לקבלת קהל שאינה מזמינה ונעימה; לא קיימות שעות מוגדרות לקבלת קהל; אתר האינטרנט אינו עדכני דיו ואינו מספק מידע שיכול היה לחסוך זמן של טלפונים ובירורים.
303. הארכיב הידני הלא ממוחשב אינו מתאים לצרכים היומיומיים השוטפים של הוצאת והחזרת תיקים, תיוק מסמכים בתיק, שמירה ואיחסון בטוח. העובד המועסק בארכיב הינו זמני ואינו מיומן בנושא ובשירות שעל הארכיב לתת. השירות שניתן שמהווה בסיס לעבודה היומיומית איטי ולא יעיל.

גבייה

304. מערך הגבייה במחלקת הכבאות הינו מערך מרכזי בפעילות המחלקה, העוסק בתחום רגיש של גביית כספים ומחייב התנהלות זהירה, מדויקת ועקבית תחת נהלי פיקוח ובקרה. תהליכי גבייה קיימים כתוצאה מפעילות מדור מניעת דלקות, פעילות מבצעית, אישור אירועים חד פעמיים, בדיקות בתחום הנדסה ועוד.



305. העדר נהלים ברורים זמינים ומחייבים בתחום רגיש זה, מהווה ליקוי במבדק הפנימי וחשיפה לביצוע חריגות מהנחיות. העדר אחידות בהליכי הגבייה השונים, בפעילויות דומות, עלול ליצור קושי בבקרה אחר פעילות הגבייה.

חיוב בתחום מניעת דלקות

306. העובדה כי כל מפקח מורשה להזין ביקורת מניעת דלקות בקוד "ללא ביצוע ביקורת" ללא פיקוח ובקרה, (דבר המבטל יצירת חיוב ע"י המערכת) מהווה ליקוי בבקרה על פעולות בעלות השלכה כספית.

307. קיומם של פערים בין נתון סך השטח המשמש לחיוב במערכות אחרות של העירייה (כגון: מערכת ארנונה) לנתון שטח המשמש לחיוב בכיבוי מהווה ליקוי ועלול לפגוע בהכנסות העירייה.

308. העובדה כי נמצאו מקרים רבים של חיובים כפולים לבעלי עסקים מצביעה על בעיות בהליך הפקת חיובים. קיים חוסר בהירות לאופן היווצרותם של מקרים אלה.

309. קיומם של חיובים רבים עם נתונים שגויים (בעל עסק לא נכון, כתובת לא מדויקת, שטח לחיוב שגוי וכד'), מכבידה על פעילות מדור מניעת דלקות וגוזלת משאבים מיותרים.

310. הליך החיוב בגין ביקורת מניעת דלקות בקייטנות אינו סדור ואינו מבוקר.

311. העדר תיעוד מרכזי ומלא של כלל הפניות המתקבלות מאזרחים ובעלי עסקים מהווה ליקוי במבדק הפנימי. התוצאה: לא מבוצע הליך של הפקת לקחים ובחינת הסיבות לפניות הרבות של בעלי עסקים ותושבים לביצוע תיקוני חיובים.

312. בגבייה בתחום הנדסה, העדר תיעוד להנחיות הניתנות לביצוע חיובים, מגורמים במדור מניעת דלקות למדור מינהלה, בכלל זה שטח החיוב, פוגמת בנתיב ביקורת ראוי ובחינת שיקול הדעת בקביעת סכום החיוב.

חיוב בתחום מבצעים

313. דוחות אירועים מבצעיים המוגשים למדור מנהלה באיחור גורמים עיכובים בהליך הפקת החיובים ובתזרים הכנסות העירייה.

314. קיומם של אירועים מבצעיים בגינם נדרש ככלל להפיק חיוב כספי אך בפועל לא הופק חיוב ממגוון סיבות (כמפורט בפרק הממצאים), דורש בחינה ובדיקה, במטרה למקסם את הכנסות העירייה ויצירת שיווינות בגבייה.



315. העברת פרטי החיובים באופן ידני בין המחלקה לאגד"ש לצורך הקלדתם החוזרת במערכות השונות, מהווה ליקוי וחוסר יעילות בניצול משאבים. כמו כן, הקלדה חוזרת של חיובים יוצרת פתח לשגיאות אנוש בהפקת החיובים.
316. קיומם של חיובים שאינם תואמים לנתונים המפורטים בדוח האירוע (כגון: זמן עבודה, מספר כלי רכב, שימוש מנ"פים וכד') וחייב בגין נתונים לא סבירים (תקלות בחישוב מרחקים באופן אוטומטי) מהווה ליקוי, יוצר מורכבות בטיפול בגבייה עקב תלונות אזרחים ועשוי לפגוע בהכנסות העירייה.
317. רישום השימוש במנ"פ רק כמלל תאור הפעילות ואי רישום בטבלה ייעודית לחיוב, יצר התעלמות עקבית בחיוב בגין מנ"פים ופגיעה בהכנסות העירייה.
318. המקרים בגינם לא נדרש להפיק חיוב אינם מעוגנים בנוהל כתוב, אינם ברורים דיים ואינם מפוקחים ומבוקרים באופן נאות.

תיקי שטח

319. תיקי שטח כוללים מידע חיוני לצוותי הכיבוי אודות המבנה ועשויים לסייע בעת אירוע מבצעי. מנהל המחלקה מסר, כי נושא זה אותר כ"נקודת תורפה" והוחל בתהליך שיפור, ניהול ואיחסון.
320. במחלקת כבאות אין רשימה סדורה של העסקים והמבנים בגינם נדרש לקבל תיק שטח ואין רישום איזה מהעסקים/בעלי מבנים אכן העבירו את תיק השטח כנדרש. אין בקרה על השלמת קבלת תיקי שטח ועידכון המערכת בכיבוי. העדר ניהול סדור ושליטה על תיקי השטח, מונע מחדר מבצעים קבלת מידע חשוב והערכות מראש בעת התרחש אירוע אש מבצעי. העדר תיקי שטח למבנים רגישים המוגדרים ברמת סיכון גבוהה (כגון: בתי מלון, מפעלי חומ"ס וכד'), עשויה להוות כשל מבצעי בעת הצורך.
321. בעלי מבנים רגישים מעבירים למחלקת הכבאות תיקי שטח מודפסים כשמצורף אליהם תקליטור הכולל את כל המידע בפורמט דיגיטלי. אין במחלקת הכבאות מערכת מידע לניהול ועיבוד המידע הדיגיטלי, התקליטורים מאוחסנים בתפוזרת בחדר ואינם זמינים לחדר מבצעים ולמפקדי המשמרת באופן שוטף.
322. העובדה כי קיימים תיקי שטח ישנים, גורמת לכך שתיקי השטח אינם עדכניים והמידע האגור בהם לא יכול לסייע בעת אירוע מבצעי ואף עשוי לגרום להטעה.
323. העדר ביצוע הדרכות לעובדי המבצעים אודות תיקי שטח, הצורך בהם, המידע השמור בהם, אופן השימוש בהם וכד' – יוצר מצב של חוסר שימוש, הלכה למעשה, בתיקי השטח.



324. העובדה כי למספר עסקים נמצאו מספר תיקי שטח (חדש וישן לכל אחד מהעסקים), עלולה ליצור מצב של שימוש בתיק שטח ישן בעוד שקיים תיק שטח עדכני.

הדרכות

325. מערך ההדרכות במחלקת הכבאות מהווה מרכיב מהותי, בתהליך שמירה על כשירות מבצעית גבוהה של הכבאים להתמודדות עם אירועים מבצעיים מסוגים שונים.

העדר מערכת מידע ממוכנת לניהול מערך ההדרכות במחלקת הכבאות, לא מאפשר להתחקות אחר מידע באופן קל ונגיש לרבות: היקף ההדרכה שביצע כל כבאי, זהות הכבאים שלא נכחו בהדרכות מסוימות, מידת התאמת ביצוע ההדרכה בפועל לנדרש מבחינת היקף ותכולה, השלמות שנדרשות ועוד. הנ"ל יוצר קושי לניהול והעדר שליטה נאותה בתחום ההדרכה.

326. העדר תוכנית עבודה שנתית סדורה ומאושרת על ידי מפקד השירות, מנוגדת לנוהל ועלולה ליצור מצב של אי העברת מכלול הנושאים הנדרשים להיות מועברים כהדרכה לכבאים וכתוצאה מכך פגיעה בכשירות המבצעית.

327. העדר תוכניות הדרכה ואימונים חודשיות, עלול לפגוע באימונים ובהדרכות השוטפות, ליצור קושי בניהול מערך ההדרכות, אי יכולת ההערכות במידה מספקת לביצוע הדרכה שלמה כך שתכלול את מכלול הנושאים, אי ביצוע הדרכות יומיות וכד'.

328. אי ביצוע הדרכות לעובדי יום, המשמשים כגיבוי לצוותי הכיבוי המבצעיים, עלולה לפגוע בכשירות ומבצעיות הכבאים.

329. אי ביצוע ההדרכות לעובדי חדר המבצעים, מביאה לחוסר ידע ופגיעה במבצעיות של מחלקת הכבאות. כפי שמצוין בגוף הדוח, מוקד המבצעים אותר כ"נקודת תורפה" על ידי מפקדי המחלקה.

330. תקופה ארוכה לא אוייש תפקיד קצין הדרכה למרות חשיבותו וסגן המפקד מילא בנוסף לתפקידו גם תפקיד זה.

331. אי ביצוע בחינות ידע ומשוב לחניכים בסוף ההדרכה, מקשה על בחינת בקיאותם ורמת ההבנה של הכבאים.

332. אי ביצוע אימונים בהיקף נדרש בבניינים רבי קומות, בהתאם לאופייה של העיר תל אביב - יפו, עשוי לפגוע במוכנות הכוחות בעת אירוע שריפה בבניין רב קומות.

הידרנטים

333. תפקיד מערך ההידרנטים לספק מים לצוותי הכיבוי בעת טיפול באירוע מבצעי. המשאבים המוקצים לטיפול בנושא מבצעי זה אינם מספקים (רכב, מערכת מידע וכד') והנושא לא מקבל את תשומת הלב הראויה:

א. העובדה כי אין מבוצעת בדיקה להידרנטים בתדירות הנדרשת מנוגדת להוראות החוק ועשויה להוות כשל בעת אירוע מבצעי.

ב. העדר גיהול סדור של מערך התקלות בהידרנטים וחוסר שמישות זמני וקבוע של הידרנטים, עשוי ליצור מצב של כשל בהספקת מים באירוע מבצעי. כמו כן, העדר מערכת מידע לגיהול מערך הבקרה על שלימות ותקינות ההידרנטים (מיקום, תקלות, שמישויות וכד') – מקשה על ביצוע גיהול ובקרה אפקטיבית של מערך ההידרנטים.

ג. קיומם של ברזי כיבוי תת-קרקעיים במיקום בעייתי להפעלה בעת אירוע מבצעי עשוי להוות כשל מבצעי.

334. העובדה כי מערכת GIS המותקנת בחדר המבצעים של הכבאות, לא מעודכנת במלוא האינפורמציה הקיימת במערכת GIS הקיימת אצל אחראי הידרנטים, יוצרת חוסר יעילות והעדר מידע זמין וחיוני למוקד המבצעים.

335. ממשק עם חברת "מי אביב" בנושא הידרנטים אינו יעיל דיו שכן:

א. אופן זיהוי הברזים במערכת הכיבוי אינו זהה לאופן זיהוי הברזים בחברת "מי אביב".

ב. לא מתקבל עידכון סטטוס תיקוני ברזים כמשוב להעברת ליקויים ע"י המפקח האחראי בכיבוי.

חקירת אירוע שריפה

336. חקירת אירועי שריפה חיונית לצורך הפקת לקחים ובחינת הגורם לשריפה ומתחייבת מדיני הכבאות. העובדה כי הנוהל הפנימי אינו תואם להנחיות הנציבות בדבר חקירת שריפות מהווה ליקוי.

337. העובדה כי בגין חלק מאירועי שריפה ברמת סיכון 3 ו-4 אין דוח חקירה, מהווה ליקוי וחריגה מהנחיות מחייבות.

338. אי ציון הסיבה לדלקה בדוח אירוע מבצעי חורגת מהנחיות הנוהל הפנימי, ומנוהל מכ"ר.

339. מסירת מידע אודות חקירות לגורמים לא מורשים עומד בסתירה לרגולציה ולתקנות בנושא.



340. אי ביצוע חקירה מיד עם כיבוי השריפה אינו תואם את הנחיות דיני הכבאות, לביצוע חקירה באופן מיידית בכל שעות היממה, שבת וחג.

341. אי עידכון תיקי העסק במדור מניעת דלקות בדוח או בתקציר דוח חקירת שריפה תמוה.

תחזוקה וציוד כבאות

342. ניהול אירוע מבצעי כולל שימוש רחב באמצעי כיבוי רבים ומגוונים הן ברמת רכבי הכיבוי וציוד יעודי והן ברמת מיגון אישי של הכבאי.

מנתונים שנמסרו על ידי מנהל המחלקה עולה, כי מספר רכבי הכיבוי המבצעיים אינו תואם לתקן הנציבות. כמו כן, חלק מהרכבים המבצעיים משנות ייצור ותיקים (מעל 10 שנים ויותר מכך).

343. אי בהירות בהגדרת אחריות ואי קביעת סמכויות ברורה בין בעלי התפקידים השונים בתחום ניהול ותחזוקת הציוד פוגע לעיתים בניהול מערך התחזוקה. לשם המחשה: לא קיים גורם האחראי על תחזוקת הציוד המבצעי המטלטל ולא קיים גורם המרכז את ההיבטים המקצועיים והטכניים של הציוד המבצעי הנייד ברשות הכיבוי.

אי עמידה בתקן הציוד הנדרש הן ברמת רכבי כיבוי והן באמצעים אישיים ברמת הכבאי, שנקבעו על ידי הנציבות, עשוי להוות כשל בעת טיפול באירועים מבצעיים.

344. התחזוקה השוטפת של ציוד הכבאות ורכבי הכיבוי, אינה מבוצעת ומתועדת לעיתים קרובות בהתאם לטפסים ולהגדרות הייעודיות שנקבעו על ידי הנציבות.

345. העדר תיעוד מלא לביצוע מכלול הבדיקות היומיות לציוד הכבאות, בהתאם לטופס הייעודי שהוגדר בנציבות, עשוי לגרום לאי ביצוע בדיקות נדרשות.

346. אי ביצוע בדיקות תלת-חודשיות בציוד הכיבוי (שאינו רכב כיבוי) עשוי לפגום במוכנות המבצעית בעת קרות אירוע מבצעי.

ניהול רכש וקופה קטנה

347. מחלקת הכבאות עושה שימוש רחב בתיקוני רכבים מבצעיים, השמשת ציוד, תחזוקה שוטפת והפקת הזמנות עבודה למוסכים וספקים.

העדר נוהל עבודה פנימי בתחום רכש (הייחודי לפעילות כיבוי אש) וניהול קופה קטנה, עשוי ליצור חוסר אחידות וחריגה מהנחיות.

348. אי קבלת מספר הצעות מחיר בעת יציאה להליך של רכש/תיקון, עשוי לגרום עלויות גבוהות למחלקת הכבאות.



349. ביצוע רכש מספק יחיד, ללא בקרה נאותה ותיעוד, עשוי ליצור מצב של עלויות גבוהות בתחום הרכש.

350. פיצול הוצאות באופן מלאכותי, על מנת, לעמוד בהוראות הנהלים חורג מהנחיות.

חומרים מסוכנים

351. במרחב תל אביב - יפו קיימים מבנים רבים המוגדרים כמוקדי סיכון חומ"ס:

א. ניהול מערך ההדרכות בתחום החומ"ס אינו מנוהל באופן ממוכן וכתוצאה, מקשה על ניהול יעיל של מערך ההדרכה בתחום (איזו הדרכה בוצעה, מי נכח בהדרכה, נושאי ההדרכה, כבאים שלא ביצעו את ההדרכה, מספר שעות לכל כבאי וכד').

ב. אי מילוי דוח תחקיר אירוע והפקת לקחים בגין אירוע חומ"ס אינו תואם את הוראות המכ"ר.

ג. אי מילוי מלא ונאות של טופס בדיקות רכב חומ"ס (אלמוג), עשוי לגרום לאי ביצוע הבדיקות הנדרשות ובתדירות הנדרשת.

ד. קיומם של חוסרים בציוד המצוי ברכב החומ"ס בתחנה ביחס לתקן עשוי להוות כשל בעת אירוע מבצעי.

מערכות מידע וניהול ארכיב

352. במחלקת הכבאות עושים שימוש רחב במערכות מידע לניהול המערך המבצעי, מדור מניעת דלקות ומערכים תומכים אחרים.

קיומם של הרשאות גישה גורפות, בכלל זה לשדות רגישים, מהווה כשל בבקרה ובמבדק הפנימי במדור מניעת דלקות.

353. זמן הטיפול בבקשות שמעביר המדור לתוכניתן מאגף המיחשוב לביצוע השינויים במערכת המידע של מדור מניעת דלקות הינו ארוך ומושפע מזמן טיפול בבקשות של משתמשים אחרים בתוכנה.

354. ארכיון מחלקת הכבאות, הכולל מספר רב של תיקים (לצורך ניהול מערך מניעת הדלקות ואירועים חד פעמיים), מנוהל באופן ידני ולא סדור ועל ידי כבאי שאינו מתמצא באופן מלא בניהול הארכיב.

355. אי שמירת מסמכים וטפסים בפעילויות השונות עשוי להוות לרועץ בעת הצורך.

356. העדר זמינות מלאה של מערכת ההקלטות עשויה להוות כשל בעת ניתוח ותחקור אירועי אש.



357. העובדה כי חדר השרתים פתוח ונגיש לכל, מהווה חשיפה בניהול אבטחת מערכות המידע במחלקה.

צופי אש

צופי אש הינם תלמידים צעירים המשמשים חלק מהמערך המבצעי של מחלקת הכבאות במסגרת מחויבות אישית. צופי אש נוטלים חלק פעיל באירועים מבצעיים וחשופים לאירועים בטיחותיים כחלק מצוות הכיבוי המבצעי.

358. העובדה כי במחלקת הכבאות פועלים צופי אש ללא אישור רפואי או אישור עם החרגה רפואית (שלא ברורה למפקדים), מהווה חריגה מנהלים וחשיפת העירייה לתביעות.

359. קבלת צופי אש לפעילות מבצעית ללא תיעוד הליך הקבלה כנדרש בנהלי המכ"ר מהווה ליקוי.

360. העובדה כי צופי אש אינם חותמים על טופס הצהרת התנדבות כנדרש בנהלי המכ"ר חורגת מנהלים.

361. העובדה כי צופי אש המשתתפים באירועי אש מבצעיים לא נכללים במערכת היומן המבצעי (כפי שמבוצע בגין יתר הכבאים) מהווה ליקוי. כתוצאה: אין תיעוד אודות האירועים המבצעיים בהם נכח צופה אש.

362. העובדה כי צופי אש מגיעים למוקד השריפה ונמצאים למול אש, בניגוד להנחיות נציבות כבאות, עשויה להוות לרועץ בעת אירוע בטיחותי.

363. העובדה כי לא מבוצעות הדרכות שוטפות לצופי אש, כפי שמבוצע ליתר הכבאים, עשוי לפגוע בכשירות ובמוכנות המבצעית של צופי האש.

364. העובדה כי צופי אש ישנים במחלקת הכבאות חורגת מהנחיות הנציבות, זאת בנוסף לעובדה, כי אין אישור הורה ללינת הצופה במתחם הכבאות.

משאבי אנוש ונוכחות

צורת העבודה המיוחדת של הכבאים (במשמרות של 24 שעות, 365 יום בשנה) דורשת מענה מיוחד למצבים שונים ברישומי מערכת הנוכחות. הביקורת איתרה תהליכי עבודה הנהוגים כשיגרה במערכת הנוכחות של הכיבוי שאינם מקובלים ונהוגים בעירייה. במיוחד בלט הדבר, בביצוע שינויים ותיקונים בהתממות נוכחות של עובדי המבצעים.

365. לדעת הביקורת, התיקונים שמבצעת המינהלה במערכת הנוכחות: ביטול החתמה שבוצעה ע"י עובד בשעון הנוכחות (כניסה מאוחרת, או יציאה וכניסה במהלך משמרת) והמרתה בתיקון "י" ("ידני") ליום עבודה מלא כנגד קיזוז ימי חופשה/מחלה/השתלמות, אינם תקינים. ביצוע פעולות



כאלה גורם לכך שלמעשה מערכת הנוכחות אינה משקפת את המצב לאשורו ואינה משמרת תמונה נכונה של מצג הנוכחות, שכן רישומים אותנטיים של יציאה וכניסה מבוטלים ע"י המינהלה כנגד תיקונים ידניים היוצרים מצג מטעה של נוכחות מלאה. מרישומי הנוכחות לא ניתן לקבל מצג על איחורים חיסורים ויציאות של העובד במהלך המשמרת. השינויים המתבצעים ע"י המינהלה אינם מתועדים באסמכתה בכתב של העובד המבקש את ביצועם ועלולים להטיל אחריות לביצוע טעויות על המינהלה.

366. היותם של חלק מהכבאים שחקני קבוצת כדורגל בקבוצה סדירה בליגת הכדורגל מתנגש, לדעת הביקורת, עם המחוייבויות והדרישות העולות והעשויות לנבוע מעבודה מבצעית במשמרות. עיסוק בכדורגל בקבוצה בליגה מחייב התייצבות במשחקים במועדים נוקשים, השתתפות באימונים בימים קבועים ועוד. דרישה כזו מהשחקנים יוצרת בעייתיות קבועה בשיבוצם של אותם כבאים במשמרות מסוימות. נבצר מהביקורת לראות פתרון לבעייה זו, שכן לא ניתן לדעת הביקורת לשלב בין השניים מבלי לפגוע בתחביבם של הכבאים השחקנים מצד אחד והצרכים והדרישות המבצעיות הנובעים מתפקידם מצד שני.

367. הביקורת רואה בחומרה את העובדה שהיומן המבצעי לא מעודכן בהחלפות משמרות של כבאים שיצאו למשחק כדורגל בפרט (ראה דוגמאות בפרק הממצאים), ובהחלפת משמרות בכלל. לקוי זה יוצר מצב חמור, שכן שמות של כבאים שלא נמצאים במתחם הכיבוי בכוננות ונעדרים מסיבות פרטיות, מופיעים ככאלו שלקחו חלק בפעילות המבצעית של הכיבוי באותה עת. (מהימנות התיעוד, בעיות ביטוחיות ועוד).

שיטה זו של החלפת משמרות בין העובדים ללא תיעוד פורמאלי יוצרת בהכרח התחשבנות פנימית בין הכבאים לבין עצמם בנושא שעות נוכחות ותמורתן, דבר שאינו מקובל, אינו רצוי ועלול ליצור לחצים מיותרים בין העובדים לבין עצמם.

368. המינהלה אינה רושמת בגליון הנוכחות של עובד שהיה בהשלמות "יום השתלמות" אלא משלימה לעובד שעות נוכחות רגילות, רישום כזה מייצר בגליון הנוכחות מצגים שאינם נכונים. כך גם לגבי רישום נוכחות של עובד משתלם במשמרת שבת.

369. הביקורת רואה בחומרה את העובדה שכרטיסי הנוכחות המגנטיים עם תמונות העובדים נמצאות חשופות בכניסה (לובי) לבניין בנגישות מירבית לכל העובדים ולכל עובר ושב. העובדים אינם נושאים את הכרטיסים האישיים עמם. במצב כזה חשופות התעודות העירוניות למעשי גניבה ושימוש לרעה בכרטיסים אלה.

370. החתמת כרטיס הנוכחות של עובדים שהשתתפו בקורס "שלטון מקומי" שהתנהל בתחומי בניין הכיבוי בשעות אחר הצהריים, בתום שעות הלימוד, אינה ראויה ואכן הופסקה בעקבות הערת הביקורת.



371. הביקורת תמהה על כך שעובדי משמרת הבוקר השוהים בעבודה 36 שעות חודשיות נוספות רק כדי לזכות בתוספת הנגזרת מהסכם העבודה שלהם, אינם מונחים ו/או נדרשים לביצוע עבודה כל שהיא בשעות אלה.
372. לעובדים רבים יתרות ימי חופשה מעל המכסות שנקבעו ע"י העירייה, יתרות אלו מועברות משנה לשנה, בעוד שבשאר מגזרי העירייה יתרות אלו נמחקות. לחלק מהעובדים יתרות העולות על 140 יום שהוא מקסימום המיכסה המיוחדת שמתיר התקשי"ר באישור מיוחד. הנושא מוכר וידוע לאגף משאבי אנוש אך לא טופל.
373. הכללים הקיימים בעירייה להעסקת קרובי משפחה באותה יחידה לא יושמו במחלקה. למרות שקיימת בין חלק מהעובדים קירבה משפחתית מדרגה ראשונה, לא הוצהר על כך ולא נמצאו בתיקים האישיים של העובדים אישורים של אגף משאבי אנוש הנדרשים במצבים כאלה מדובר אף במצבים של כפיפות ישירה.
374. בניגוד להוראת הנציבות על מיקום מגורי הכבאים במרחק של עד 30 דקות נסיעה מהמתקן העירוני, קיימים מספר עובדים שכתובת המגורים שלהם נמצאות במרחקי נסיעה הגדולים בהרבה מ- 30 הדקות המתרות.

המלצות

מבצעים

באחריות מנהל המחלקה לוודא כי הנשאים הבאים יטופלו:

375. יש להקפיד על ביצוע סבב בשיבוץ הכבאים בין התחנות השונות וזאת במטרה להבטיח כי כלל הכבאים צוברים ניסיון והיכרות בכל השטח שבאחריות רשות הכיבוי.
376. יש להגדיר מחדש כמות מינימלית מחייבת של כבאים במשמרת תוך התייעצות ותיאום עם נציבות כבאות ראשית (קביעת 'קו אדום'). יש לעגן בכתב את מספר הכבאים שיוגדר כ'קו אדום' במשמרת הן בנוהל הפנימי והן במסמך מחייב מאושר ע"י נציבות כבאות ראשית.
377. יש לתעד ביומן המבצעים את מצבת הכבאים באופן מדויק ואוטנטי כולל שמות המחליפים ושעות ההחלפה תוך עידכון של מנהל המישמרת על שמירה על 'קו אדום'.
378. יש להפיק דוחות ושאלות שיאפשרו בקרה לבחינת השתתפות כבאים באירועים מבצעיים. יחסי ההשתתפות באירועים בין כבאים ותיקים וכבאים חדשים יוגדרו על ידי המפקד. בקרות אלו יישמשו בין היתר גם בדיונים אודות קידום כבאים ושיבוצם בקורסים מקצועיים.



379. ניהול רמת הסיכון באירועים מבצעיים:
- א. יש להתאים את הנהלים הפנימיים ברשות הכיבוי לנהלי נציבות כבאות ראשית.
 - ב. יש לתעד החלטות לגבי רמת הסיכון באירוע המבצעי באופן מדויק ביומן המבצעי.
- במידה ומפקד אשר נמצא בזירת האירוע מחליט כי יש להוריד את רמת הסיכון המיוחסת לאירוע וכתוצאה מכך להשיב כוחות לתחנה, ההחלטה תתועד בתיעוד נוסף (שאינו מוחק את ההחלטה המקורית).
- ג. יש ליצור התאמה מדויקת ברשימה הממוכנת בין סוגי האירועים לרמות הסיכון.
 - ד. יש לשקף בדוח אירוע את ההנמקות לביצוע פעולות בפועל בהתאם לרמת סיכון נמוכה יותר מזו שצויינה עם קבלת האירוע.
 - ה. יש להדריך ולשפר את רמת המיומנות של עובדי חדר מבצעים בקביעה של רמת הסיכון ובכל נושאי התיעוד המתבקשים תוך כדי ניהול אירוע.
380. מיגון אישי של כבאים באירועים – יש להקפיד על מיגון אישי ביציאה לאירועי שריפה וזאת בהתאם להוראות מכ"ר בתחום.
381. הרכב הכוח באירועים מבצעיים – יש להקפיד כי הרכב הכוח המוזנק באירועים מבצעיים יעמוד בדרישות מכ"ר ובהתאמה לדרגת האירוע המבצעי המתועדת במערכת היומן המבצעי.
382. תרגיל חומ"ס – יש לבצע הדרכות והגברת מודעות בקרב צוות המוקד המבצעי בנושאי הטיפול באירוע בו מעורב חומ"ס ובכלל זה אופן הפעלת הכוחות, שימוש בעזרים ודיווח לגורמים השונים.
383. העברת הודעות במהלך אירוע מבצעי:
- א. יש לבצע רענון של הנהלים בקרב הפועלים בחדר המבצעים אודות העברת הודעות לגורמי חוץ ופנים במהלך ניהול אירועים מבצעיים ותיעוד נאות ביומן המבצעי.
 - ב. יש להתאים נהלים פנימיים בנושא העברת הודעה למד"א להוראות מכ"ר.
384. דוח פעולה מבצעי - מפקד המשמרת יאשר בחתימתו את דוחות האירועים המבצעיים בהתאם לנוהל מכ"ר כבוקרה על נכונות הדוח.
385. דוח אודות עזיבת זירת אירוע – תערך פנייה לאגף המיחשוב על מנת לאפשר במערכת היומן המבצעי תיעוד אודות מועד עזיבת זירת אירוע על ידי צוותי הכיבוי. יוקפד על דוח כאמור ביומן המבצעי.
386. נסיעות מנהלתיות ברכבי כיבוי – יש לצמצם ככל הניתן שימוש ברכבי כיבוי מבצעיים לצורך נסיעות מנהלתיות ולהקפיד על תיעוד מלא לנסיעות המנהלתיות במערכת היומן המבצעי תוך פיקוח הדוק יותר על שימוש זה.



387. ציוד כוננות

א. יש להשלים חוסרים בציוד האישי הנדרש בהוראות מכ"ר ולבצע בקרה יומית לשלמות הציוד האישי בתחילת כל משמרת.

ב. יש לתקן הגדרה פורמאלית מטעם מפקד השירות למצבת הציוד הנדרש בכל רכב כיבוי.

ג. יש להסדיר מילוי הוראות מכ"ר בדבר ביצוע בדיקה לתקינות הציוד בעת חזרה מפעילות מבצעית.

388. תיחקור אירועים - כלל האירועים המבצעיים בדרגת 3 או 4 יתחקרו על ידי גורם בכיר בהתאם לנוהל מכ"ר תוך לימוד הפעילות, תיעודה, איתור כשלים, הפקת לקחים ופירסומם. זאת כדי להבטיח שיפור מתמיד בפעילות רשות הכיבוי.

389. דיווח שנתי לנציבות - יש לוודא כי בהפקת הדוח השנתי לנציבות ילקחו בחשבון באופן נאות אירועים מבוטלים וקריאות שווא.

מניעת דלקות

390. יש להשלים תקן עובדים - 2 משרות מתאמים ומשרת פקיד ארכיב ולאיישן. המשך בחינת אספקטים ע"י ארגון ותקינה שלא טופלו, מיפוי תהליכי עבודה, הגדרות תפקידים, תיגמול תימרוץ.

391. יש להקצות משאבים לטיפול מיידי ביצירת תוכנית עבודה כפרויקט לאגף מיחשוב/הטמעת תוכנת משל"ט/אחר.

392. יש ליצור במדור, בסיוע אגף המיחשוב, דוחות בקרה הנוגעים לכל מישורי הפעילות, תפוקות עובדים, השוואה בין מערך אקסל לאכיפת חוק, הפקה של דוחות עסקים שלא בוצעה בהם הביקורת במועד, בחינת חיובים כפולים, טיוב נתונים, עסקים שרמת הסיכון שלהם חורגת מזו של הקטגוריה שלהם וכדומה.

393. יש לדאוג תוך תיכנון מראש בתחילת השנה כי כל העסקים האמורים להיות מבוקרים באותה שנה על פי רמת הסיכון שלהם אכן יבוקרו. יש לנהל מעקב מיידי תקופה על התקדמות ביצוע המטלות לאותה שנה. מעקב אמין יתאפשר על בסיס מערך נתונים אמין ואפשרות להפיק תוכנית עבודה.

394. יש להקצות משאבים ליצירת וטיוב ממשקים עם מאגר ארנונה, רישוי עסקים, פיקוח עירוני, הנדסה ועוד להרחבת המאגר הקיים ולהשוואת פרטים ושטחים.

395. יש להשלים את התהליך שאושר אך לא בוצע, של יצירת ממשק עבודה פעיל ממוחשב עם רישוי עסקים הנדרש ברמה היומיומית של הפעילות.



396. יש להשלים ולטייב את הממשק הממוחשב עם אגד"ש: השלמה של מעבר מהעברות ידניות להעברות ממוחשבות (הנדסה, מבצעים); בקרה על איכות, נכונות וסבירות הנתונים המועברים; היזון חוזר לוודא שהופק חיוב בנתונים הנכונים.
397. יש ליצור היררכיה בהרשאות המיחשוב ובתהליכי העבודה לתהליכים בעלי סיכון לחשיפה: קביעת רמת סיכון; שינוי רמת סיכון; שינוי שטח; מתן ארכות מעבר לתקופה שתקבע; ביקורת ללא ביקור בעסק; ביטול חיוב. בביצוע שינויים בשדות אלו יש לאפשר שדה לכתיבה ותיעוד הנימוקים לביצוע הפעולה.
398. יש לשלב בתהליך העבודה שלב ראשוני של תיאום מראש עם בעל העסק, הדרכתו והרחבת פעולות ההכנה המשרדיות, במטרה לקצר את זמן ביצוע הביקורת בפועל.
399. יש להפיק טופס לביקורת הכולל נייר כימי ומאפשר אסמכתה אותנטית למפקח.
400. יש ליצור רשימת תיוג למפקחים, למתאמים בבדיקות של נושאים שונים ולמסירת מידע בנושאים שונים.
401. יש לקבוע נהלי עבודה ביחס לטיפול באירועים חד פעמיים בשיתוף סמנכ"ל תיפעול ורישוי עסקים (לא לקבל בקשות הנמסרות במועד בלתי סביר לבדיקה).
402. להמשיך תהליך של שיפור מדדי השירות ובהם מענה טלפוני מהיר ויעיל, מכשירי פקס מתאימים, טיפול סביבת עבודה, קביעת שעות קבלת קהל, עידכון אתר אינטרנט וכד'.
403. מומלץ לבצע מיחשוב הארכיב והצבת עובד מיומן לנושא.
404. יש להנחות ולהדריך את המפקחים במשמעויות ההיבט המיחשובי של תהליכי העבודה שהם מבצעים כדי לוודא כי הפעולות הנובעות מהקשת קוד זה או אחר נהירות להם וזאת במטרה להפחית את מספר השגויים.
405. יש לאתר נתיב עבודה שיאפשר מתן תשובות במועד לבקשות רישוי עסקים.

גבייה

406. יש לעגן נהלי עבודה ברורים, מחייבים וכתובים לכל פעילויות הגבייה במחלקת הכבאות וזאת בהתאם לנהלי העירייה בנושא. יש ליצור אחידות, ככל הניתן, במערכי הגבייה, כל שכן בביצוע פעולות דומות שאין סיבה עניינית לשוני הביצוע בניהן (חיוב ידני מול חיוב ממוחשב).
407. יש לתעד את הפניות בגין בירורי גבייה, הפעולות שבוצעו והתיקונים שנערכו, וזאת בגיליון אלקטרוני כדי לאפשר ניתוח הסיבות לפניות והפקת לקחים מהם.

חיובים - מניעת דלקות

408. כל הזנת ביקורת באמצעות קוד "ללא ביצוע ביקורת" תבוקר על ידי ראש אזור/רמ"ד מניעת דלקות.
409. יש לבצע טיוב נתונים השלמתם ובדיקה ששטח העסק המצוין במערכת המידע תואם לשטח המוגדר במערכות אחרות בעירייה (לדוגמה: רישוי עסקים). יש לבצע טיוב נתונים פעיל, על מנת, לעצמם ככל הניתן מקרים של הפקת חיובים שגויים.
410. יש לבחון את הסיבות להיווצרותם של חיובים כפולים לבעלי עסקים וליצור נתיב בקרה במערכת המידע המרכזית של מדור מניעת דלקות.
411. יש לוודא הפקת חיובים מלאים בגין כל פעילות של ביקורת מניעת דלקות בכפוף לרגולציה המחייבת.
412. יש להגדיר הליך סדור לביצוע חיובים בגין ביקורת מניעת דלקות בקייטנות.
413. בנושא אירועים חד פעמיים וחיובים בתחום הנדסה - כל הנחיה לביצוע חיוב תבוצע בטופס יעודי אשר יחתם וימולא באופן מלא ונאות על ידי בעל תפקיד מורשה. כל ההנחיות והטפסים יתועדו באופן רציף וסדור ויאפשרו ביצוע בקרה על שטח החיוב שנקבע וסכום החיוב. יש לקבוע תהליך מובנה לחיוב, הכולל אסמכתאות להחלטות במהלך תהליך הטיפול והחיוב.

חיובים - מבצעים

414. יש להקפיד על העברת דוחות אירוע אש למדור מנהלה מייד עם תום המשמרת בכדי לאפשר הפקת חיוב מייד.
415. יש להקפיד כי בגין כל אירוע מבצעי יופק חיוב. מומלץ כי יופק דוח בקרה חודשי של כל האירועים המבצעיים בהם פעלו בתקופה ואסמכתה להפקת חיוב. הדוח יסקר על ידי קצין מנהלה ויתועד באופן נאות. יבדקו וינתחו המקרים בהם לא מופק חיוב ויקבעו לגביהם כללים והנחיות בכתב.
416. יש ליצור ממשק מיחשובי בין מערכת החיובים של מחלקת הכבאות לאגד"ש, כך שפרטי החיוב הנדרשים יתממשקו באופן אוטומטי ללא צורך בביצוע הקלדות חוזרות ונשנות של אותם נתונים (בתחום המבצעים).
417. יש להקפיד כי החיובים יופקו בהתאם ובאופן מדויק לנתונים המפורטים בדוחות האירוע. בכל מקרה של חשש לנתונים לא סבירים יש לקבל אישור מתועד של קצין מנהלה לשינוי החיוב. יש לגבש נוהל עבודה לביצוע שינויים בנתונים המופיעים ביומן המבצעים ולקבוע את הגורם המאשר.



418. יש להקפיד, ככל הניתן, כי מכלול האירועים המבצעיים יחוייבו, בכלל זה מעורבות של כלי רכב באמצעות קישור למשרד הרישוי ושימוש בכל מקורות המידע האפשריים לאיתור בעלים.
419. כל הנחיה לביצוע חיוב תבוצע בטופס יעודי אשר ייחתם וימולא באופן מלא ונאות על ידי בעל תפקיד מורשה. כל ההנחיות והטפסים יתועדו באופן רציף וסדור ויאפשרו ביצוע בקרה, על הנתונים שהועברו לחיוב.

תיקי שטח

420. יש ליצור מערכת מידע לניהול תיקי שטח של מבנים/עסקים רגישים שתהיה זמינה במבצעים. המערכת תאפשר שליפה מהירה של תיקי השטח ותצוגה נוחה של פרטים מהותיים אודות המבנה הרגיש.
421. יש לוודא כי במאגר קיימת רשימה עדכנית של כל המבנים הרגישים להם נדרש תיק שטח (בהתאם לנוהל מכ"ר), ובה פרטים לאיזה מבנה התקבל תיק שטח, מועד קבלת תיק השטח, באם התיק עדכני וכד'.
422. יש להקפיד כי בגין העסקים ברמת סיכון גבוהה ומבנים הומי קהל (כגון: בתי מלון) שאין לגביהם תיקי שטח, יתקבלו תיקי שטח מלאים ושלמים בהקדם האפשרי.
423. יש לוודא כי כל תיקי השטח והדיסקים הכוללים את תיקי השטח כקובץ שהועברו למחלקת המבצעים יאוחסנו באופן מסודר, עם נגישות קלה ומהירה, בחדר המבצעים.
424. יש לבחון אפשרות להטענת תיקי השטח שהועברו בדיסקים על גבי מחשב בחדר המבצעים, כך שיאפשר שליפה מהירה על צג מחשב המוקדן.
425. יש להקפיד לקבל תיק שטח עדכני מדי תקופה ובהתאם לצורך. מומלץ שהליך רענון תיקי השטח יבוצע כחלק מהליך ביקורות מניעת דלקות בעסקים.
426. יש לבצע הדרכות תקופתיות אודות תיק שטח, המידע האגור בו, מידת הרלוונטיות שלו לכל סוג אירוע וכד'.
427. יש להקפיד שבגין כל מבנה רגיש ינוהל תיק שטח אחד.

הדרכה

428. יש לבחון שילוב מערכת מידע לניהול יעיל וקפדני של מערך ההדרכות במחלקת הכבאות, המהווה נדבך מהותי בפעילות הכבאות ושמירה על כשירות מבצעית. על מערכת המידע לאפשר ניהול תוכנית עבודה שנתית וחודשית, מעקב על כל הדרכה שביצע כל כבאי, זהות הכבאים אשר לא נכחו בהדרכות מסוימות, מידת התאמת ביצוע ההדרכה בפועל לנדרש מבחינת היקף ותכולה, השלמות שנדרשות ועוד.
429. יש לעגן מדי שנה תוכנית הדרכות שנתית, בהתאם לנושאים הנדרשים בהוראות המכ"ר ואופייה הייחודי של העיר תל אביב - יפו, ממנה יגזרו תוכניות הדרכה חודשיות, (בניינים גבוהים, צפיפות וכו').
430. יש להקפיד שתוכנית ההדרכה השנתית תפורסם טרם תחילת שנת הפעילות וכנגזרת, תוכניות ההדרכה החודשיות יפורסמו לכל הפחות שבועיים לפני מועד תחילת ההדרכה, כך שיהוו כלי יעיל ואפקטיבי, ותתאפשר הערכות מדריכים וכד'.
431. יש לבצע הדרכות לכל הכבאים המבצעיים, בכלל זה, כבאים המועסקים כגיבוי.
432. יש להכין מערך הדרכות יעודי לעובדי חדר המבצעים של מחלקת הכבאות, תוך חתירה, להגברת המקצועיות והכשירות המבצעית של חדר המבצעים בכללותו.
433. יש להקפיד על תיעוד מלא ורציף של כל ההדרכות שבוצעו ומילוי כל הפרטים הנדרשים בטפסי הדיווח בהתאם להוראות המכ"ר.
434. יש להקפיד לבצע הדרכות בכלל הנושאים הנדרשים בהוראות המכ"ר.
435. יש לתעד את זהות הכבאים שלא נטלו חלק בהדרכות ולדאוג לביצוע השלמות לנושאי ההדרכה.
436. מומלץ לשלב מבחני ידע ובקיאות בסוף כל הדרכה.

הידרנטים

437. יש להקפיד לבצע בדיקת הידרנטים בתדירות הנדרשת בהוראות דיני הכבאות.
438. יש לנהל באופן סדור ועקבי את כל התקלות בהידרנטים ולבצע מעקב אחר שמישותם. ניהול הליקויים ראוי שיעודכן במערכת GIS בחדר המבצעים של הכבאות.
439. יש למפות ולוודא החלפה של כל ברזי המים הממוקמים באופן שלא מאפשר הפעלה זמינה ומהירה בעת אירוע מבצעי.
440. יש להקפיד לוודא כי מערכת ה-GIS המותקנת בחדר המבצעים מעודכנת באופן מלא אודות ברזי הכיבוי הקיימים בפועל בשטח ובמידע הקיים במערכת הנמצאת אצל אחראי ההידרנטים.



441. יש לבחון שילוב מערכת מידע לתמיכה בניהול מערך ההידרנטים.

442. יש לשפר את ממשק העבודה עם חברת "מי אביב".

חקירת שריפות

443. יש להקפיד כי הנהלים הפנימיים של מחלקת הכבאות יתאימו לדרישות הנציבות ורגולציה מחייבת אחרת בנושא.

444. יש להקפיד על ביצוע חקירה בגין כל אירוע ברמת סיכון 3 ו-4 ואירועים פליליים.

445. יש להקפיד כי בגין כל אירוע מבצעי תצוין הסיבה לדלקה ע"י גורם מוסמך ומקצועי.

446. יש להקפיד על מסירת המידע מדוחות החקירה לגורמים המוסמכים בלבד, כמצוין בהוראות התקנות, או לחילופין לקבל חוות דעת יועץ משפטי למסירת המידע.

447. יש לפעול לביצוע חקירות אירועי אש בהתאם להוראות הנציבות.

448. יש לבדוק ממשק עם מדור מניעת דלקות בהעברת דוחות חקירה.

תחזוקה וציוד

449. יש לקבוע בעל תפקיד שיהיה אחראי על תחום הניהול ותחזוקה של ציוד מבצעי מיטלטל.

450. יש לבדוק את מצב הרכבים מדגמים ישנים ולשקול החלפתם תוך שיקלול הוצאות אחזקתם.

451. מומלץ לבחון הצטיידות מלאה בהתאם לתקן הנציבות בכל הקשור לרכבי כיבוי וציוד מיגון אישי. במידה והתקן אינו משקף את היקף הציוד הנדרש, יש לדון על הפערים עם הנציבות.

452. יש להקפיד לבצע את מכלול הבדיקות הנדרשות בהתאם להוראות המכ"ר לכל סוג של בדיקה ותיעוד מלא ונאות של הבדיקות שבוצעו.

453. יש להקפיד ולבצע את כל הבדיקות הנדרשות בטיפול תלת-חודשי בציוד הכיבוי שאינו רכבי כיבוי.

רכש וקופה קטנה

454. יש לעגן נוהל פנימי בתחום הרכש וניהול קופה קטנה, בהתאם לתהליכי העבודה והאישורים הנדרשים בעת ביצוע רכש במחלקת הכבאות.

455. יש להקפיד לקבל הצעות מחיר, ככל שניתן בכפוף למגבלות המבצעיות, במטרה להוזיל את עלויות הרכש במחלקה.



456. יש לבחון הוספת ספקים מאושרים נוספים בתחום בהם קיים ספק יחיד. מומלץ לקבוע סט בקרות ואישורים בביצוע רכש מספק יחיד.

457. יש להקפיד כי ההוצאות מקופה קטנה יתאימו לקריטריונים ולגובה הסכומים שנקבעו.

חומרים מסוכנים

458. יש לנהל באופן מלא ונגיש את מכלול ההדרכות שבוצעו בתחום החומ"ס, בכלל זה, תיעוד כל המידע הרלוונטי (איזה הדרכה בוצעה, מי נכח בהדרכה, נושאי ההדרכה, כבאים שלא ביצעו את ההדרכה, מס' שעות לכל כבאי וכד').

459. מומלץ לבחון שילוב מערכת מידע ממוחשבת לניהול מערך ההדרכות בחומ"ס כחלק ממערכת ניהול ההדרכות הכללית של המחלקה.

460. יש להקפיד לשלוח לקורסים בתחום החומ"ס כבאים המיועדים להיכלל כחלק פעיל מצוות החומ"ס המרחבי.

461. יש להקפיד על מילוי דוח תחקיר אירוע בגין כל אירוע חומ"ס. הדוח ימולא באופן נאות, יחתם ויתועד אצל קצין חומ"ס מרחבי בתחנה.

462. יש למלא מדי יום את טופס הבדיקה של רכב חומ"ס כנדרש בנהלי המכ"ר.

463. יש להשלים את הציוד החסר ברכב האלמוג בהתאם לתקן.

מערכות מידע וניהול ארכיב

464. לאור הצרכים הרבים והאקוטיים בתחום מערכות מידע והשירות האינטנסיבי הנדרש כתמיכה ברמה היומיומית מומלץ לקבוע תקן במחלקה לרכז מיחשוב פנימי שיתן שירותי מיחשוב פנימיים ויהווה חוליה מקשרת לאגף המיחשוב.

465. יש לבצע ניהול משתמשים במערכת המידע במדור מניעת דלקות, אבטחת מידע והגבלת גישה ועדכון לשדות רגישים.

466. שדות רגישים (כגון: שטח לחיוב) יעודכן רק על ידי מספר מצומצם של בעלי תפקידים, בעלי סיסמאות אישיות וביצוע עדכון ללא מחיקת שדות קודמים.

467. יש לשלב דוח בקרה חודשי של התיקונים שבוצעו על ידי גורמים מאגף מיחשוב תוך ציון זמן התגובה לטיפול בבקשות. הדוח יסקר על ידי רמ"ד מניעת דלקות ואגף המיחשוב.

468. יש לבחון ניהול ארכיב דיגיטלי (סריקת תיקים), כך שיקל על ניהול המסמכים והתיקים של העסקים במרחב תל אביב - יפו.



469. יש להקפיד לשמור בתיקים של כל העסקים את כל המידע הנדרש.
470. יש לבחון ביצוע תחזוקה ושדרוג מערכת ההקלטות של הכבאות, בכלל זה, תיעוד כלל השיחות הנכנסות.
471. יש להקפיד שחדר השרתים המרכזי של המחלקה, התומך בפעילות מכלול מערכות המיחשוב, יהיה נעול ומוגן בפני גישה לא מורשית.

צופי אש

472. יש להקפיד כי מכל צופה אש יתקבלו אישורים רפואיים נאותים.
473. יש לתעד הליך קבלת צופי אש לפעילות מבצעית בהתאם להוראות המכ"ר.
474. יש להקפיד שכל צופה אש יחתום על טופס הצהרת התנדבות.
475. כל צופה אש הנמצא במשמרת ונוטל חלק באירועים מבצעיים פרטיו יתועדו באופן מלא ונאות במערכת היומן המבצעי.
476. יש להקפיד כי צופי אש יסייעו במעגל החיצוני של אירוע מבצעי, ללא הגעה למוקד האש כנדרש בהנחיות הנציבות.
477. יש להכין ולערוך הדרכות שוטפות לצופי אש, זאת במטרה לשמור על כשירות מבצעית מתאימה.
478. יש להקפיד ששעות הפעילות של צופי אש יתאימו להוראות המכ"ר.

משאבי אנוש ונוכחות

479. במחלקה אין מענה מסודר לרישומי נוכחות הכבאים במערכת העבודה המורכבת הנובעת ממתכונת המשמרות. הפתרונות שאומצו אינם בנוהל תקין ולכן הביקורת ממליצה כי אגף משאבי אנוש יבחון את הנושא על כל פרטיו ויקבע מחדש את נהלי רישום הנוכחות במחלקה תוך מענה למצבים השונים של החלפות, איחורים, העדרויות חלקיות בתוך המשמרת, השתלמויות, תגמול בשישי-שבת בשבוע השתלמות (א-ה), ויוציא הוראות אלו בכתב.
480. על הנהלת המחלקה וסמנכ"ל תיפעול לבחון יחד עם אגף משאבי אנוש את ניגוד העניינים הנובע מהשתתפות כבאים מבצעיים בקבוצת כדורגל ולהסדיר נהלים לנושא זה ולנושאים בעלי אופי דומה.
481. על המינהלה במחלקה יחד עם האחראים על היומן המבצעי להביא למצב בו רישומי הנוכחות יהיו תואמים ונכונים בכל סוגי הרישומים במחלקה, יומן מבצעים, דוחות קציני משמרת, מערכת נוכחות וכדומה.



482. יש להורות לעובדים לשאת את כרטיס הנוכחות שלהם עליהם.
483. על המינהלה לרענן לעובדים נהלי רישום נוכחות בעת השתתפות בהשתלמויות מהסוגים השונים ובמיוחד באם הן נערכות במתחם הכיבוי.
484. על מנהל המחלקה לקבוע מה יהיה עיסוקם של עובדי היום בביצוע 36 שעות חודשיות וזאת בהתאם לנורמות העירוניות.
485. על המינהלה במחלקה בשיתוף אגף משאבי אנוש להסדיר את נושא קירבת משפחה בין עובדי המחלקה כנהוג בעירייה ולהבהיר את הנושא לעובדים.
486. על אגף משאבי אנוש בתיאום עם מנהל המחלקה לתת מענה לנושא צבירת ימי חופשה מעבר לקבוע בנהלי העירייה ובתקשי"ר.
487. על אגף משאבי אנוש ומנהל המחלקה לטפל בנושא העובדים המתגוררים במרחק רב מתחנת הכיבוי בניגוד לנהלים ותנאי המכרז.